

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

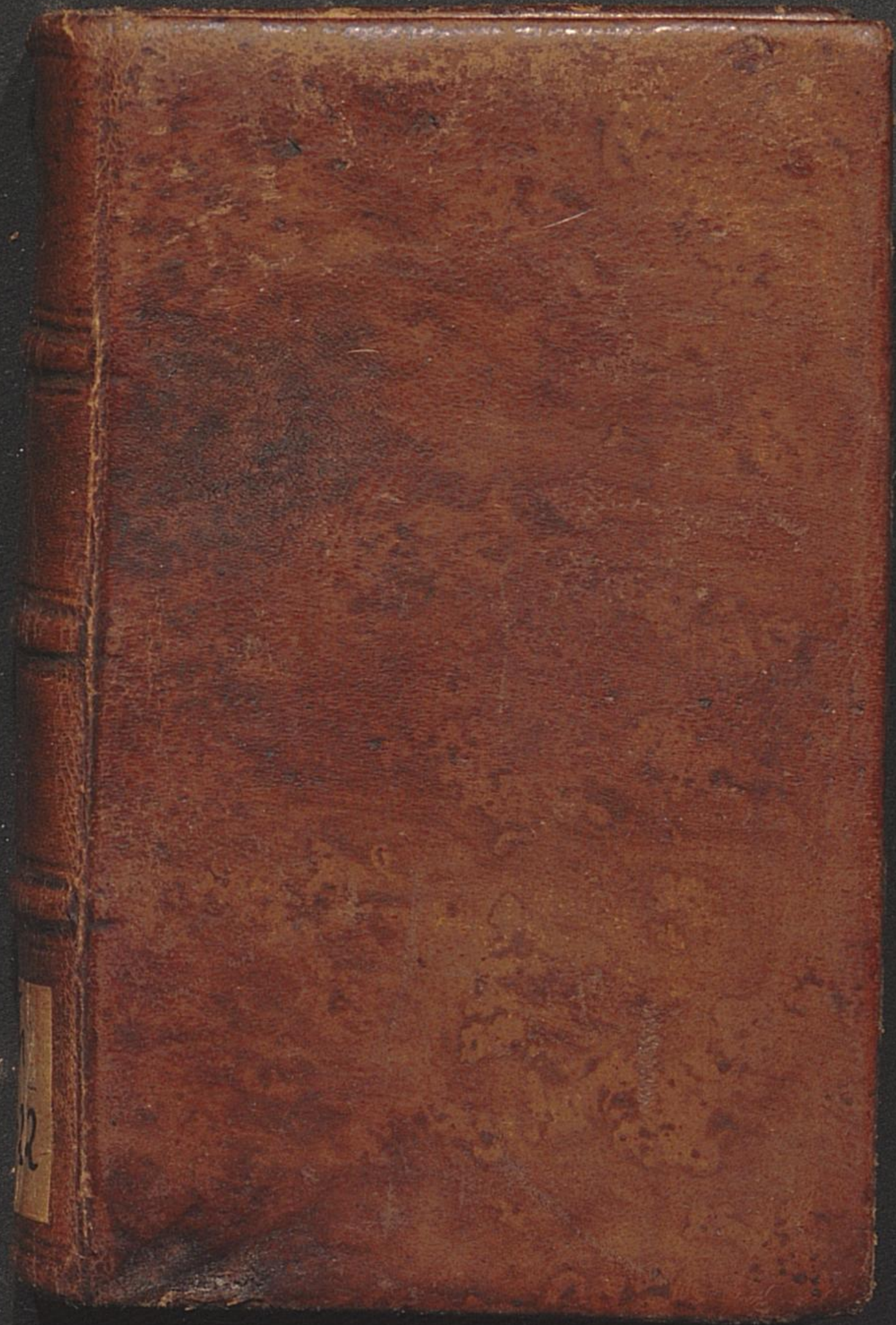
Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Thomæ A Kempis Can. Reg. S. Augustini. De Imitatione Christi Libri Quatuor

Thomas <von Kempen>

Augustæ Vindel., 1772

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45780)

Th. 2622.

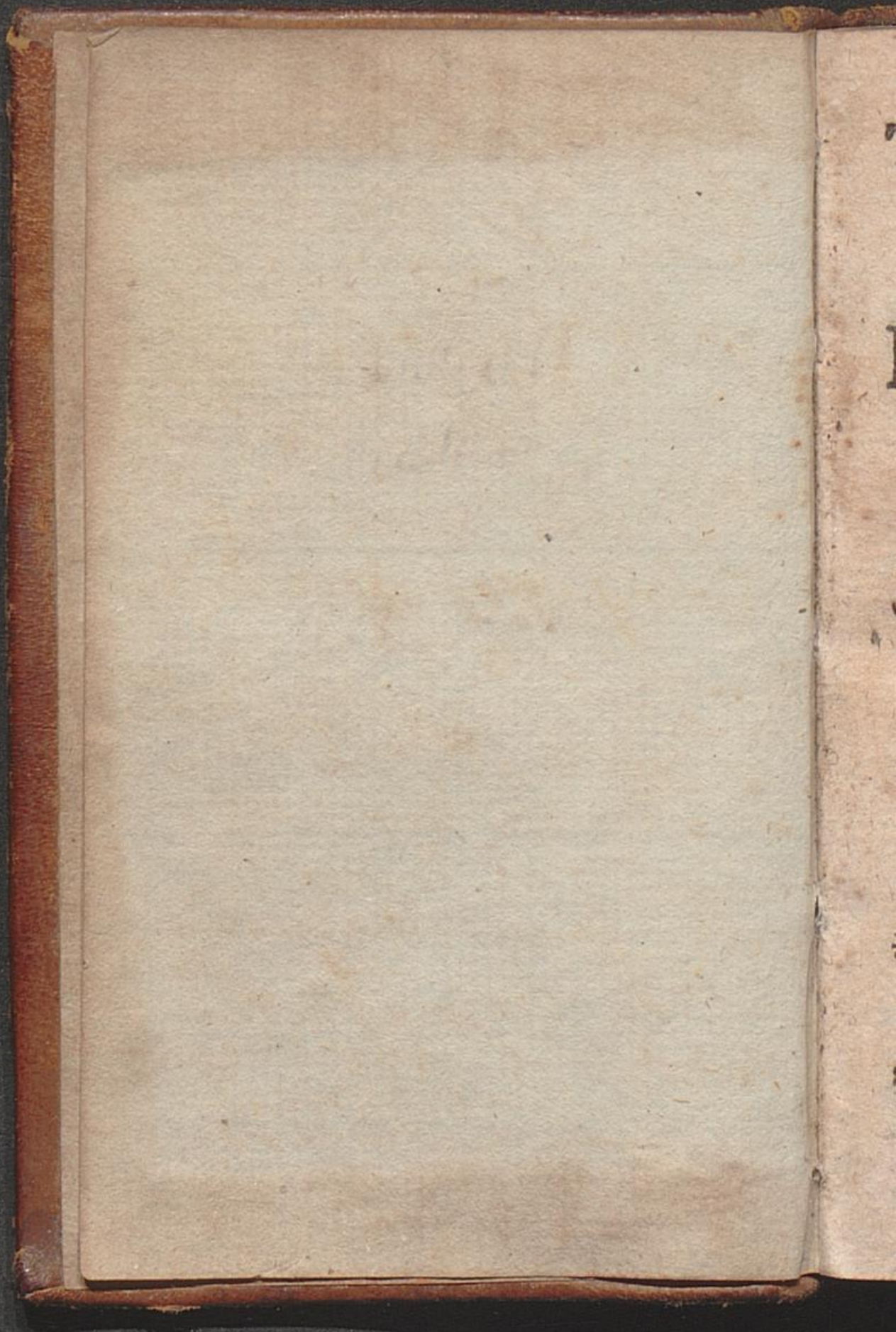
Bibl. Theod.
Paderb.

I. 2. 52.

Handwritten text, possibly a signature or name, in dark ink.

Handwritten text, possibly a date or another signature, in dark ink.

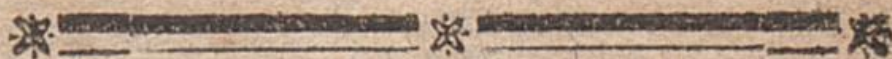
Small handwritten text or mark, possibly a date or initials, in dark ink.

VENERABILIS
THOMÆ A KEMPIS
CAN. REG. S. AUGUSTINI.

DE
IMITATIONE
CHRISTI

LIBRI QUATUOR.
Colleg. Soc. Jesu Paderb.

AUGUSTÆ VINDEL.
SUMPTIBUS MATTHÆI RIEGER
ET FILIORUM.

MDCCLXXII

THEOLOGY

BY

WILLIAM

Collegio de ...

DE
IMITATIONE
CHRISTI.

LIBER PRIMUS.

Admonitiones ad spiritualem vitam utiles.

CAPUT I.

De Imitatione Christi, & contemptu omnium vanitatum mundi.

Qui sequitur me, non ambulat in tenebris; dicit Dominus. Hæc sunt verba Christi, quibus admonemur, quatenus vitam ejus & mores imitemur, si velimus veraciter illuminari, & ab omni cæcitate cordis liberari.

A 2

Sum-

Summum igitur studium nostrum fit, in vita Jesu Christi meditari.

2. Doctrina Christi omnes doctrinas Sanctorum præcellit: & qui spiritum haberet, absconditum ibi manna inveniret.

Sed contingit, quod multi ex frequenti auditu Evangelii parvum desiderium sentiunt: quia spiritum Christi non habent.

Qui autem vult plene & sapide Christi verba intelligere: oportet, ut totam vitam suam illi studeat conformare.

3. Quid prodest tibi alta de Trinitate disputare, si careas humilitate, unde displiceas Trinitati?

Vere alta verba non faciunt sanctum & justum: sed virtuosa vita efficit Deo charum.

Opto magis sentire compunctionem, quam scire ejus definitionem.

Si scires totam Bibliam exterius, & omnium Philosophorum dicta: quid prodesset sine charitate Dei & gratia?

Va-

Vanitas vanitatum, & omnia vanitas, præter amare Deum, & illi soli servire.

Ista est summa sapientia, per contemptum mundi tendere ad regna cœlestia.

4. Vanitas igitur est, divitias perituras quærere, & in illis sperare.

Vanitas quoque est, honores ambire, & in altum statum se extollere.

Vanitas est, carnis desideria sequi: & illud desiderare, unde postmodum graviter oportet puniri.

Vanitas est, longam vitam optare, & de bona vita parum curare.

Vanitas est, præsentem vitam solum attendere: & quæ futura sunt, non prævidere.

Vanitas est, diligere, quod cum omni celeritate transit: & illuc non festinare, ubi sempiternum gaudium manet.

5. Memento illius frequenter proverbii: quia non satiatur oculus visu, nec auris impletur auditu.

Stade ergo cor tuum ab amore visibilibus abstrahere, & ad invisibilia te transferre. Nam sequentes suam sensualitatem maculant conscientiam, & perdunt Dei gratiam.

CAPUT II.

De humili sentire sui ipsius.

I. **O**mnis homo naturaliter scire desiderat; sed scientia sine timore Dei quid importat?

Melior est profecto humilis rusticus, qui Deo servit, quam superbus Philosophus, qui se neglecto cursum cœli considerat.

Qui bene seipsum cognoscit, sibi ipsi vilescit, nec laudibus delectatur humanis.

Si scirem omnia, quæ in mundo sunt, & non essem in charitate, quid me juvaret coram Deo, qui me iudicaturus est ex facto?

2. Quiesce a nimio sciendi desiderio: quia magna ibi invenitur distractio, & deceptio.

Scien-

Scientes libenter volunt videri, & sapientes dici.

Multa sunt, quæ scire parum, vel nihil animæ profunt.

Et valde insipiens est, qui aliquibus intendit, quam his, quæ salutem deseruiunt.

Multa verba non fatiant animam; sed bona vita refrigerat mentem: & pura conscientia magnam ad Deum præstat confidentiam.

3. Quanto plus, & melius scis; tanto grauius inde iudicaberis, nisi sanctius vixeris.

Noli ergo extolli de ulla arte vel scientia: sed potius time de data tibi notitia.

Si tibi videtur, quod multa scis, & satis bene intelligis: scito tamen, quia sunt multo plura, quæ nescis.

Noli altum sapere, sed ignorantiam tuam magis fatere.

Quid te vis alicui præferre, cum plures doctiores te inueniantur, & magis in lege periti?

Si vis utiliter aliquid scire, & discere: ama nesciri, & pro nihilo reputari.

4. Hæc est altissima & utilissima lectio, sui ipsius vera cognitio, & despectio.

De seipso nihil tenere, & de aliis semper bene & alte sentire magna sapientia est & perfectio.

Si videres alium aperte peccare, vel aliqua gravia perpetrare, non deberes te meliorem æstimare, quia nescis, quamdiu possis in bono stare.

Omnes fragiles sumus, sed neminem fragiliorem teipso tenebis.

CAPUT III.

De Doctrina veritatis.

I. **F**elix, quem veritas per se docet, non per figuras & voces transeunt, sed sicuti se habet.

Nostri opinio, & noster sensus sæpe nos fallit, & modicum videt.

Quid prodest magna cavillatio de occultis & obscuris rebus, de quibus
nec

nec arguemur in iudicio, quia ignoravimus?

Grandis insipientia, quod neglectis utilibus & necessariis ultro intendimus curiosis & damnosis: Oculos habentes, non videmus.

2. Et quid curæ nobis de generibus & speciebus?

Cui æternum Verbum loquitur, a multis opininibus expeditur.

Ex uno verbo omnia, & unum loquuntur omnia: & hoc est principium, quod & loquitur nobis.

Nemo sine illo intelligit, aut recte iudicat.

Cui omnia unum sunt, & omnia ad unum trahit, & omnia in uno videt, potest stabilis corde esse, & in Deo pacificus permanere.

O veritas Deus! fac me unum tecum in charitate perpetua.

Tædet me sæpe multa legere, & audire: in te est totum, quod volo & desidero.

o Taceant omnes Doctores; fileant universæ creaturæ in conspectu tuo, tu mihi loquere solus.

3. Quanto aliquis magis sibi unitus, & interius simplicatus fuerit, tanto plura & altiora sine labore intelligit; quia desuper lumen intelligentiæ accipit.

Purus, simplex, & stabilis spiritus in multis operibus non dissipatur: quia omnia ad Dei honorem operatur, & in se otiosus ab omni propria ex-quisitione esse nititur.

Quis te magis impedit & molestat, quam tua immortificata affectio cordis?

Bonus & devotus homo opera sua prius intus disponit, quæ foris agere debet.

Nec illa trahunt eum ad desideria vitiosæ inclinationis, sed ipse inflectit ea ad arbitrium rectæ rationis.

o Quis habet fortius certamen, quam qui nititur vincere seipsum?

Et

Et hoc deberet esse negotium nostrum, vincere videlicet seipsum, & quotidie seipso fortiozem fieri, atque in melius aliquid proficere.

4. Omnis perfectio in hac vita, quamdam imperfectionem sibi habet annexam; & omnis speculatio nostra, quadam caligine non caret.

Humilis tui cognitio, certior via est ad Deum: quam profunda scientiæ inquisitio.

Non est culpanda scientia, aut quælibet simplex rei notitia, quæ bona est in se considerata, & a Deo ordinata: sed præferenda est semper bona conscientia, & virtuosa vita.

Quia verò plures magis student scire, quam bene vivere: ideo sæpe errant, & pæne nullum, vel modicum fructum ferunt.

5. O si tantam adhiberent diligentiam, ad extirpanda vitia, & virtutes inferendas, sicuti ad movendas quæstiones: non fierent tanta mala,

& scandala in populo, nec tanta dissolutio in Cœnobiis.

Certe adveniente die iudicii non quæretur a nobis quid legimus: nec quam bene diximus, sed quam religiose viximus.

Dic mihi, ubi sunt modo omnes illi Domini & Magistri, quos bene novisti, dum adhuc viverent, & studiis florerent?

Jam eorum præbendas alii possident, & nescio, utrum de eis cogitant. In vita sua aliquid esse videbantur, & modo de illis tacetur.

6. O quam cito transit gloria mundi! Utinam vita eorum scientiæ ipsorum concordasset, tunc bene studuissent, & legissent.

Quam multi pereunt per vanam scientiam in seculo, qui parum curant de Dei servitio!

Et quia magis eligunt magni esse quam humiles, ideo evanescunt in cogitationibus suis.

Vere magnus est, qui magnam habet charitatem. Ve-

Vere magnus est, qui in se parvus est, & pro nihilo omne culmen honoris ducit.

Vere prudens est, qui omnia terrena arbitratur ut stercorea, ut Christum lucrifaciat.

Et vere bene doctus est, qui voluntatem Dei facit, & suam voluntatem relinquit.

CAPUT IV.

De providentia in agendis.

I. **N**on est credendum omni verbo, nec instinctui; sed caute & longaminitè res est secundum Deum ponderanda.

Proh dolor, sæpe malum facilius, quam bonum de alio creditur & dicitur, ita infirmi sumus.

Sed perfecti viri non facile credunt omni enarranti, quia sciunt infirmitatem humanam ad malum proclivem, & in verbis satis labilem.

2. Magna sapientia non esse præcipitem in agendis, nec pertinaciter in propriis sensibus stare.

Ad hanc etiam pertinet, non quibuslibet hominum verbis credere: nec audita vel credita mox ad aliorum aures effundere.

Cum sapiente & conscientioso viro consilium habe: & quære potius à meliori instrui, quam tuas adinventiones sequi.

Bona vita facit hominem sapientem secundum Deum, & expertum in multis.

Quanto quis in se humilior fuerit, & Deo subjectior: tanto in omnibus erit sapientior, & pacatior.

C A P U T V.

De Lectione sanctarum Scripturarum.

I. **V**eritas est in Scripturis sanctis quærenda, non eloquentia.

Omnis Scriptura sacra eo spiritu debet legi, quo facta est.

Quærere potius debemus utilitatem in Scripturis, quam subtilitatem sermonis.

Ita

Ita libenter devotos & simplices libros legere debemus, sicut altos & profundos.

Non te offendat auctoritas scribentis, utrum parvæ vel magnæ literaturæ fuerit; sed amor puræ veritatis te trahat ad legendum.

Non quæras, quis hoc dixerit; sed quid dicatur, attende.

2. Homines transeunt, sed veritas Domini manet in æternum. Sine personarum acceptione, variis modis loquitur nobis Deus.

Curiositas nostra sæpe nos impedit in lectione Scripturarum, cum volumus intelligere, & discutere, ubi simpliciter esset transeundum.

Si vis profectum haurire, lege humiliter, simpliciter, & fideliter: nec unquam velis habere nomen scientiæ.

Interroga libenter, & audi tacens verbe Sanctorum; nec displiceant tibi parabolæ seniorum: sine causa enim non proferuntur.

CA-

CAPUT VI.

De inordinatis affectionibus.

1. **Q**uandocumque homo aliquid inordinate appetit, statim in se inquietus fit.

Superbus, & avarus nunquam quiescunt: pauper & humilis spiritu in multitudine pacis conversantur.

Homo, qui necdum perfecte in se mortuus est, cito tentatur, & vincitur in parvis & vilibus rebus.

Infirmus in spiritu, & quodammodo adhuc carnalis, & ad sensibilia inclinatus, difficulter se potest à terrenis desideriis ex toto abstrahere.

Et ideo sæpe habet tristitiam, cum se subtrahit: leviter etiam indignatur, si quis ei resistit.

2. Si autem profecutus fuerit, quod concupiscit, statim ex reatu conscientiae gravatur: quia secutus est passionem suam, quæ nihil juvat ad pacem, quam quæsit.

Resistendo igitur passionibus inve-
ni-

nitur pax vera cordis, non autem
eis ferviendo.

Non est ergo Pax in corde homi-
nis carnalis, non in homine exte-
rioribus dedito, sed in fervido & spi-
rituali.

CAPUT VII.

De vana spe, & elatione fugienda.

I. **V**anus est, qui spem suam po-
nit in hominibus, aut in crea-
turis.

Non te pudeat aliis servire, amo-
re Jesu Christi: & pauperem in hoc
seculo videri.

Non stes super teipsum, sed in
Deo spem tuam constitue.

Fac quod in te est, & Deus ade-
rit bonæ voluntati tuæ.

Non confidas in tua scientia, vel
astutia cujuscunque viventis; sed
magis in Dei gratia, qui adjuvat hu-
miles, & de se præsumentes humi-
liat.

e. Ne glorieris in divitiis, si ad-
sunt;

sunt; nec in amicis, quia potentes sunt: sed in Deo, qui omnia præstat, & seipsum super omnia dare desiderat.

Non te extollas de magnitudine, vel pulchritudine corporis: quæ modica infirmitate corrumpitur & defœdatur.

Non placeas tibi ipsi de habilitate, aut ingenio tuo: ne displiceas Deo, cujus est totum, quidquid boni naturaliter habueris.

3. Non te reputes aliis meliorem, ne forte coram Deo deterior habearis, qui scit, quid est in homine.

Non superbias de operibus bonis: quia aliter sunt judicia Dei, quam hominum; cui sæpe displicet, quod hominibus placet.

Si aliquid boni habueris, crede de aliis meliora, ut humilitatem conserves.

Non nocet, si omnibus te supponas: nocet autem plurimum, si vel uni te præponas.

Ju-

Jugis pax cum humili: in corde
autem superbi zelus & indignatio
frequens.

C A P U T VIII.

De cavenda nimia familiaritate.

I. **N**on omni homini reveles cor tuum:
sed cum sapiente, & timente
Deum age causam tuam.

Cum juvenibus, & extraneis ra-
rus esto.

Cum divitibus noli blandiri, &
coram Magnatibus non libenter ap-
pareas.

Cum humilibus & simplicibus, cum
devotis & morigeratis fociare: &
quæ ædificationis sunt, pertracta.

Non sis familiaris alicui mulieri:
sed in communi omnes bonas mulie-
res Deo commenda.

Soli Deo, & Angelis ejus opta
familiaris esse, & hominum notitiam
devita.

2. Charitas habenda est ad omnes,
sed familiaritas non expedit.

Quan-

Quandoque accidit, ut persona ignota ex bona fama luceſcat, cujus tamen præſentia oculos intuentium offuſcat.

Putamus aiiquando aliis placere ex conjunctione noſtra; & incipimus magis diſplicere ex morum improbitate in nobis conſiderata.

C A P U T IX.

De Obedientia & ſubjectione.

I. Valde magnum eſt in obedientia ſtare, ſub Præſtrato vivere, & ſui juris non eſſe.

Multo tutius eſt ſtare in ſubjectione, quam in præſtatura.

Multi ſunt ſub obedientia magis ex neceſſitate, quam ex charitate, & illi pœnam habent, & leviter murmurant. Nec libertatem mentis acquirant, niſi ex toto corde propter Deum ſe ſubjiciant.

Curre hic vel ibi: non invenies requiem, niſi in humili ſubjectione ſub Præſtrati regimine. Imaginatio

lo-

locorum, & mutatio multos fefellit.

2. Verum est, quod unusquisque libenter agit pro sensu suo: & inclinatur ad eos magis, qui secum sentiunt.

Sed si Deus est inter nos, necesse est, ut relinquamus etiam quandoque nostrum sentire, propter bonum pacis.

Quis est ita sapiens, qui omnia plene scire potest?

Ergo noli nimis in sensu tuo confidere: sed velis etiam libenter aliorum sensum audire.

Si bonum est tuum sentire, & hoc ipsum propter Deum dimittis, & alium sequeris, magis exinde proficies.

3. Audivi enim sæpe, securius esse, audire & accipere consilium quam dare.

Potest etiam contingere, ut bonum sit uniuscujusque sentire: sed nolle aliis acquiescere, cum ipsa ratio, aut causa postulat, signum est superbiæ, & pertinaciæ.

CAPUT X.

De cavenda superfluitate verborum.

I. **C**aveas tumultum hominum quantum potes: multum enim impedit tractatus secularium gestorum, etiam si simplici intentione proferantur.

Cito enim inquinamur vanitate, & captivamur.

Vellem me pluries tacuisse, & inter homines non fuisse.

Sed quare tam libenter loquimur, & invicem fabulamur: cum tamen raro sine conscientiae læsione ad silentium redimus?

Ideo tam libenter loquimur, quia per mutuas locutiones ab invicem consolari quærimus: & cor diversis cogitationibus fatigatum, optamus relevare.

Et multum libenter de his, quæ multum diligimus vel cupimus, vel quæ nobis contraria sentimus, libet loqui & cogitare.

2. Sed

2. Sed proh dolor! sæpe inaniter & frustra. Nam hæc exterior consolatio, interioris & divinæ consolationis non modicum detrimentum est.

Ideo vigilandum est, & orandum, ne tempus otiose transeat.

Si loqui licet, & expedit, quæ ædificabilia sunt, loquere.

Malus usus, & neglectus profectus nostri multum facit ad incustodiam oris nostri.

Juvat tamen non parum ad profectum spirituales devota spiritualium rerum collatio: maxime ubi pares animo & spiritu in Deo sibi sociantur.

CAPUT XI.

De pace acquirenda, & zelo proficiendi.

1. **M**ultam possemus pacem habere; si non vellemus nos cum aliorum dictis & factis, & quæ ad nostram curam non spectant, occupare.

Quo-

Quomodo potest ille diu in pace manere, qui se alienis curis intermiscet? qui occasiones forinsecus quærit? qui parum, vel raro se intrinsecus colligit?

Beati simplices, quoniam multam pacem habebunt.

2. Quare quidam Sanctorum tam perfecti & contemplativi fuerunt?

Quia omnino seiplos mortificare ab omnibus terrenis desideriis studuerunt: & ideo totis medullis cordis inhærere, atque libere sibi vacare potuerunt.

Nos nimium occupamur propriis passionibus, & transitoriis nimis sollicitamur.

Raro etiam unum vitium perfecte vincimus, & ad quotidianum profectum non accendimur: ideo frigidi, & tepidi remanemus.

3. Si essemus nobisipsis perfecte mortui: & interius minime implicati: tunc possemus etiam divina sapere, & de cœlesti contemplatione aliquid experiri. To

Totum, & maximum impedimentum est, quia non sumus a passionibus, & concupiscentiis liberi: nec perfectam Sanctorum viam conamur ingredi.

Quando etiam modicum adversitatis occurrit, nimis cito dejicimur, & ad humanas consolationes convertimur.

4. Si niteremur, sicut viri fortes, stare in praelio: profecto auxilium Domini super nos videremus.

Ipse enim certantes, & de sua gratia sperantes paratus est adjuvare: qui nobis certandi occasiones procurat, ut vincamus.

Si tantum in istis exterioribus observantiis profectum religionis ponimus, cito finem habebit devotio nostra.

Sed ad radicem securim ponamus: ut purgati a passionibus, pacificam mentem possideamus.

5. Si omni anno unum vitium extirparemus, cito viri perfecti efficeremur.

B

Sed

Sed modo e contrario sæpe sentimus, ut meliores, & puriores in initio conversionis nos fuisse inveniamus, quam post multos annos professionis.

Fervor & profectus noster quotidie deberet crescere: sed nunc pro magno videtur, si quis primi fervoris partem possit retinere.

Si modicam violentiam faceremus in principio, tunc postea cuncta possemus facere cum levitate & gaudio.

6 Grave est, assueta dimittere: sed gravius est, contra propriam voluntatem ire.

Sed si non vincis parva & levia, quando superabis difficiliora?

Resiste in principio inclinationi tuæ, & malam dedisce consuetudinem: ne forte paulatim ad majorem te ducat difficultatem.

O si adverteres, quantam tibi pacem, & aliis lætitiâ faceres, te ipsum bene habendo, puto, quod sollicitior esses ad spiritualem profectum.

CA.

CAPUT XII.

De utilitate adversitatis.

I. **B**onum nobis est, quod aliquando habeamus aliquas gravitates & contrarietates; quia sæpe hominem ad cor revocant, quatenus se in exilio esse cognoscat, nec spem suam in aliqua re mundi ponat.

Bonum est, quod patiamar quandoque contradictiones, & quod male & imperfecte de nobis sentiatur, etiamsi bene agimus, & intendimus. Ista sæpe juvant ad humilitatem, & a vana gloria nos defendunt.

Tunc enim melius interiorem testem Deum quærimus, quando foris vilipendimur ab hominibus, & non bene nobis creditur.

2. Ideo deberet se homo in Deo taliter firmare, ut non esset ei necesse, multas humanas consolationes quærere.

Quando homo bonæ voluntatis tribulatur, vel tentatur, aut malis

cogitationibus affligitur, tunc Deum sibi magis necessarium intelligit, sine quo nihil boni se posse deprehendit.

Tunc etiam tristatur, gemit, & orat pro miseris, quas patitur.

Tunc tædet eum diutius vivere, & mortem optat venire: ut possit dissolvi, & cum Christo esse.

Tunc etiam bene advertit, perfectam securitatem, & plenam pacem in mundo non posse constare.

CAPUT XIII.

De tentationibus reprimendis.

I. **Q**uamdiu in mundo vivimus, sine tribulatione & tentatione esse non possumus.

Unde in Job scriptum est: *Tentatio est vita hominis super terram.*

Ideo unusquisque sollicitus esse deberet circa tentationes suas, & vigilare in orationibus: ne diabolus locum inveniret decipiendi, qui nunquam dormitat, sed *circuit quærens, quem devoret.*

Nemo tam perfectus est & sanctus, qui non habeat aliquando tentationes: & plene eis carere non possumus.

2. Sunt tamen tentationes homini sæpe valde utiles, licet molestæ sint & graves; quia in illis homo humiliatur, purgatur, & eruditur.

Omnes Sancti per multas tribulationes & tentationes transierunt, & profecerunt.

Et qui tentationes sustinere nequiverunt, reprobi facti sunt, & defecerunt.

Non est aliquis Ordo tam sanctus, nec locus tam secretus, ubi non sint tentationes vel aduersitates.

3. Non est homo securus a tentationibus totaliter, quamdiu vixerit: quia in nobis est, unde tentamur, ex quo in concupiscentia nati sumus.

Una tentatione, seu tribulatione recedente, alia supervenit: & semper aliquid ad patiendum habebimus, nam bonum felicitatis nostræ perdidimus.

Multi quæerunt tentationes fugere, per i
& gravius incidunt in eas. dere

Per solam fugam non possumus
vincere; sed per patientiam, & ve
ram humilitatem, omnibus hostibus
efficimur fortiores.

4. Qui tantummodo exterius de
clinat, nec radicem evellit, parum
proficiet: imo citius ad eum tenta
tiones accedent, & pejus sentiet.

Paulatim, & per patientiam cum
longanimitate (Deo juvante) melius
superabis, quam cum duritia, & im
portunitate propria.

Sæpius accipe consilium in tenta
tione, & cum tentato noli duriter
agere: sed consolationem ingere,
sicut tibi optares fieri.

5. Initium omnium malarum ten
tationum inconstantia animi, & par
va ad Deum confidentia.

Quia sicut navis sine gubernacu
lo hinc inde a fluctibus impellitur
ita homo remissus: & suum proposi
tum deserens, varie tentatur.

Ignis

Ignis probat ferrum, & tentatio
hominem justum.

Nescimus sæpe quid possumus: sed
tentatio aperit quid sumus.

Vigilandum est tamen, præcipue
circa initium tentationis: quia tunc
facilius hostis vincitur, si ostium
mentis nullatenus intrare finitur;
sed extra limen, statim ut pulsaverit,
illi obviatur.

Unde quidam dixit:

Principiis obsta. Sero medicina paratur,

Cum mala per longas invaluerit moras,

Nam primo occurrit menti simplex
cogitatio: deinde fortis imaginatio:
postea delectatio, & motus pravus,
& assensio.

Sicque paulatim ingreditur hostis
malignus ex toto, dum illi non re-
sistitur in principio.

Et quanto diutius ad resistendum
quis torpuerit: tanto in se quoti-
die debilior fit, & hostis contra
eum potentior.

6. Quidam in principio conversionis suæ graviores tentationes patiuntur; quidam vero in fine.

Quidam vero, quasi per totam vitam suam male habent.

Nonnulli satis leviter tentantur, secundum divinæ ordinationis sapientiam & æquitatem, quæ statum & merita hominum pensat, & cuncta ad Electorum suorum salutem præordinat.

7. Ideo non debemus desperare, cum tentamur: sed eo ferventius Deum exorare, quatenus nos in omni tribulatione dignetur adjuvare: qui utique secundum dictum Pauli *talem faciet cum tentatione proventum, ut possimus sustinere.*

Humiliemus ergo animas nostras sub manu Dei in omni tribulatione, & tentatione: quia humiles spiritu salvabit, & exaltabit.

8. In tentationibus, & tribulationibus probatur homo, quantum pro-

fe-

fecit: & ibi majus meritum existit,
& virtus melius patescit.

Nec magnum est, si homo devo-
tus sit, & fervidus, cum gravitatem
non sentit: sed, si tempore adver-
sitate patienter se sustinet, spes
magni profectus erit.

Quidam a magnis tentationibus
custodiuntur: & in parvis quotidia-
nis sæpe vincuntur, ut humiliati
nunquam de se ipsis in magnis con-
fidant, qui in tam modicis infirman-
tur.

CAPUT XIV.

De temerario judicio vitando.

I. **A**d te ipsum oculos reflecte,
& aliorum facta caveas judi-
care. In judicando alios homo fru-
stra laborat, sæpius errat, & leviter
peccat: seipsum vero judicando &
discutiendo, semper fructuose laborat.

Sicut nobis res cordi est, sic de
ea frequenter judicamus, nam ve-
rum judicium, propter privatum amo-
rem, faciliter perdimus.

Si Deus semper esset pura intentio nostri desiderii, non turbaremur pro resistantia sensus nostri.

2. Sed sæpe aliquid ab intra latet vel etiam ab extra, concurrit, quod nos etiam pariter trahit.

Multi occulte seipfos quærent in rebus, quas agunt, & nesciunt.

Videntur etiam in bona pace stare, quando res pro eorum velle fiunt, & sentire: si autem aliter fit, quam cupiunt, cito moventur & tristes fiunt.

Propter diversitatem sensuum & opinionum, satis frequenter oriuntur dissensiones inter amicos & cives, inter Religiosos & devotos.

Antiqua consuetudo difficulter relinquitur: & ultra proprium videre, nemo libenter ducitur.

Si rationi tuæ magis inniteris, vel industriæ, quam virtuti subjectivæ Iesu Christi, raro & tarde eris homo illuminatus; quia Deus vult nos sibi perfecte subjici, & omnem rationem

per

gere per inflammatum amorem transcen-
dere.

CAPUT XV.

De operibus ex charitate factis.

I. **P**ro nulla re mundi, & pro nul-
lius hominis dilectione, ali-
quod malum est faciendum: sed
pro utilitate indigentis opus bonum
libere aliquando remittendum est,
aut etiam pro meliori mutandum.

Hoc enim facto opus bonum non
destruitur, sed in melius commu-
tatur.

Sine charitate opus externum ni-
hil prodest: quidquid autem ex cha-
ritate agitur, quantumcunque etiam
parvum sit & despectum, totum effi-
citur fructuosum.

Magis siquidem Deus pensat ex
quanto quis agit, quam opus, quod
facit.

2. Multum facit, qui multum di-
ligit. Multum facit, qui rem bene
facit.

Be-

Bene facit, qui communitati magis, quam suæ voluntati servit.

Sæpe videtur esse charitas, & est magis carnalitas: quia naturalis inclinatio, propria voluntas, spes retributionis, affectus commoditatis retro abesse volunt.

3. Qui veram & perfectam charitatem habet, in nulla re seipsum quaerit; sed Dei solummodo gloriam in omnibus fieri desiderat.

Nulli etiam invidet, quia nullum privatum gaudium amat: nec in ipso vult gaudere, sed in Deo super omnia bona optat beatificari.

Nemini aliquid boni attribuit, sed totaliter ad Deum refert, a quo fontaliter omnia procedunt, in quo finaliter omnes Sancti fruibilitate quiescunt.

O qui scintillam haberet veræ charitatis, profecto omnia terrenafentiret plena fore vanitatis.

CAPUT XVI.

De sufferentia defectuum aliorum.

& et. **Q**uæ homo in se, vel in aliis
emendare non valet, debet
patienter sustinere, donec Deus ali-
ter ordinet.

Cogita, quia sic forte melius est
pro tua probatione & patientia, sine
qua non sunt multum ponderanda
merita nostra.

Debes tamen pro talibus impedi-
mentis supplicare: ut Deus tibi dig-
netur subvenire, & possis benigne
portare.

2. Si quis semel, aut bis admo-
nitus non acquiescit, noli cum eo
contendere; sed totum Deo commit-
te, ut fiat voluntas ejus, & honor
in omnibus servis suis, quia scit be-
ne mala in bonum convertere.

Stude patiens esse in tolerando
aliorum defectus, & qualescunque
infirmities; quia & tu multa habes,
quæ ab aliis oportet tolerari.

C

Si

CA

Si non potes te talem facere, qualem vis; quomodo poteris alium ad tuum beneplacitum habere?

Libenter volumus alios esse perfectos, & tamen proprios non emendamus defectus.

3. Volumus, quod alii stricte corrigantur, & ipsi corrigi nolumus.

Displicet larga aliorum licentia, & tamen nobis nolumus negari, quod petimus.

Alios restringi per statuta volumus, & ipsi nullatenus patimur amplius cohiberi.

Sic ergo patet, quam raro proximum sicut nos ipsos pensamus.

Si essent omnes perfecti, quid tunc haberemus ab aliis pro Deo pati?

4. Nunc autem Deus sic ordinavit, ut discamus *alter alterius onera portare*: quia nemo sine defectu, nemo sine onere, nemo sibi sufficiens, nemo sibi satis sapiens: sed oportet nos invicem portare, invicem consolari, pariter adjuvare, instruere, & admonere.

Quan-

Quantæ autem virtutis quisque fuerit, melius patet occasione advertitatis.

Occasiones namque hominem fragilem non faciunt; sed qualis sit, ostendunt.

CAPUT XVII.

De Monastica vita.

I. Oportet, quod discas teipsum in multis frangere, si vis pacem & concordiam cum aliis tenere.

Non est parvum in monasteriis, vel in congregatione habitare, & inibi sine querela conversari, & usque ad mortem fidelis perseverare.

Beatus, qui ibidem bene vixerit, & feliciter consummaverit.

Si vis debite stare & proficere, teneas te tanquam exulem, & peregrinum super terram.

Oportet te stultum fieri propter Christum, si vis religiosam ducere vitam.

2. Habitus & tonsura modicum confert: sed mutatio morum, & integra

tegra mortificatio passionum verum faciunt religiosum.

Qui aliud quærit, quam pure Deum, & animæ suæ salutem, non inueniet, nisi tribulationem, & dolorem.

Non potest etiam diu stare pacificus, qui non nititur esse minimus, & omnibus subiectus.

3. Ad seruiendum venisti, non ad regendum: ad patiendum & laborandum scias te vocatum, non ad otia dum vel fabulandum.

Hic ergo probantur homines, sicut aurum in fornace.

Hic nemo potest stare, nisi ex toto corde se voluerit propter Deum humiliare.

CAPUT XVIII.

De exemplis Sanctorum Patrum.

I. Intuere Sanctorum Patrum viva exempla, in quibus vera perfectio refulsit & religio, & videbis quam modicum sit, & pane nihil, quod nos agimus.

Heu!

Heu! quid est vita nostra, si illis fuerit comparata?

Sancti & amici Christi Domino ferviunt in fame & siti, in frigore & nuditate, in labore & fatigatione, in vigiliis & jejuniis, in orationibus & meditationibus sanctis, in persecutionibus & opprobriis multis.

2. O quam multas & graves tribulationes passi sunt Apostoli, Martyres, Confessores, Virgines, & reliqui omnes, qui Christi vestigia voluerunt sequi;

Nam animas suas in hoc mundo oderunt, ut in æternam vitam eas possiderent.

O quam strictam & abdicatam vitam sancti Patres in eremo duxerunt? quam longas & graves tentationes pertulerunt? quam frequenter ab inimico vexati sunt? quam crebras & fervidas orationes Deo obtulerunt? quam rigidas abstinentias peregerunt? quam magnum zelum, & fervorem ad spiritualem profectum ha-

buerunt? quam forte bellum adversus
 edomationem vitiorum gesserunt
 quam puram & rectam intentionem
 ad Deum tenuerunt?

Per diem laborabant, & noctibus
 orationi diutinæ vacabant: quam
 quam laborando, ab oratione men-
 tali minime cessarent.

3. Omne tempus utiliter expende-
 bant; omnis hora ad vacandum Deo
 brevis videbatur.

Et præ magna dulcedine contem-
 plationis, etiam oblivioni tradeba-
 tur necessitas corporalis refectio-
 nis.

Omnibus divitiis, dignitatibus,
 honoribus, amicis, & cognatis re-
 nuntiabant: nil de mundo habere cu-
 piebant: vix necessaria vitæ sume-
 bant: corpori servire etiam in neces-
 sitate dolebant.

Pauperes igitur erant rebus terre-
 nis, sed divites valde in gratia &
 virtutibus.

Foris egebant, sed intus gratia &
 consolatione divina reficiebantur.

4. Mun-

4. Mundo erant alieni, sed Deo proximi, ac familiares amici.

Sibiipfis videbantur tanquam nihili, & huic mundo despecti: sed erant in oculis Dei pretiosi & dilecti.

In vera humilitate stabant, in simplici obedientia vivebant, in charitate & patientia ambulabant: & magnam apud Deum gratiam obtinebant.

Dati sunt in exemplum omnibus Religiosis: & plus provocare nos debent ad bene proficiendum, quam tepidorum numerus ad relaxandum.

5. O quantus fervor omnium religiosorum in principio suæ sanctæ institutionis fuit!

O quanta devotio orationis! quanta æmulatio virtutis! quam magna disciplina viguit! quanta reverentia & obedientia sub regula magistri in omnibus effloruit!

Testantur adhuc vestigia derelicta, quod vere viri sancti & perfecti fuerunt:

runt: qui tam strenue militantes mundum suppeditaverunt.

Jam magnus putatur, si quis transgressior non fuerit: si quis quod accepit, cum patientia tolerare poterit.

6. Ah tepor & negligentia status nostri, quod tam cito declinamus a pristino fervore; & jam tædet vivere præ lassitudine & tepore!

Utinam in te penitus non dormiret profectus virtutum, qui multa sæpius exempla vidisti devotorum:

CAPUT XIX.

De exercitiis boni Religiosi.

I. **V**ita boni Religiosi omnibus virtutibus pollere debet: ut sit talis interius, qualis videtur hominibus exterius.

Et merito, multo plus debet esse intus, quam cernitur foris: quia inspector noster est Deus, quem summo opere revereri debemus, ubicunque fue-

fuerimus, & tanquam Angeli in conspectu ejus mundi incedere.

Omni die renovare debemus propositum nostrum, & ad fervorem nos excitare, quasi hodie primum ad conversionem venissemus, atque dicere:

Adjuva me Domine Deus, in bono proposito, Et sancto servitio tuo, Et da mihi nunc hodie perfecte incipere, quia nihil est quod hactenus feci.

2. Secundum propositum nostrum cursus profectus nostri: & multa diligentia opus est bene proficere volenti.

Quod si fortiter proponens sæpe deficit: quid ille, qui raro, aut minus fixe aliquid proponit?

Variis tamen modis contingit desertio propositi nostri: & levis omisio exercitiorum vix sine aliquo dispendio transit.

Justorum propositum in gratia Dei potius, quam in propria sapientia pendet: in quo & semper confidunt, quidquid arripiunt.

Nam homo proponit, sed Deus disponit: nec est in homine via ejus.

3. Si pietatis causa, aut fraternalis utilitatis proposito quandoque consuetum omittitur exercitium, facile postea poterit recuperari.

Si autem tædio animi, aut negligentia faciliter relinquitur, satis culpabile est, & nocivum sentietur. Conemur, quantum possumus, adhuc leviter deficiemus in multis.

Semper tamen aliquid certi proponendum est, & contra illa præcipue, quæ amplius nos impediunt.

Exteriora nostra & interiora pariter nobis scrutanda sunt & ordinanda, quia utraque expediunt ad perfectum.

4. Si non continue te vales colligere, saltem interdum, & ad minus semel in die, mane videlicet, aut vespere.

Mane propone, vespere discute mores tuos; qualis hodie fuisti in verbo, opere, & cogitatione: quia

in his sæpius forsitan offendisti
Deum, & proximum.

Accinge te sicut vir contra diabo-
licas nequitas: fræna gulam, &
omnem carnis inclinationem facilius
frænabis.

Nunquam sis ex toto otiosus: sed
aut legens; aut scribens, aut orans,
aut meditans, aut aliquid utilitatis
pro communi laborans.

Corporalia tamen exercitia discre-
te sunt agenda, nec omnibus æqua-
liter assumenda.

5. Quæ communia non sunt, non
sunt foris ostendenda: nam in secre-
to tutius exercentur privata.

Cavendum est tamen, ne piger sis
ad communia, & ad singularia promp-
tior: sed expletis integre & fideliter
debitis & injunctis, si jam ultra
vacat redde te tibi, prout devotio
tua desiderat.

Non possunt omnes habere unum
exercitium; aliud isti, aliud illi ma-
gis deservit.

Etiam pro temporis congruentia diversa placent exercitia: quia alia in festis, alia in feriatis magis capiunt diebus.

Aliis indigemus tempore tentationis, & aliis tempore pacis, & quietis.

Alia, cum tristamur, libet cogitare: & alia; cum læti in Domino fuerimus.

6. Circa principalia festa renovanda sunt bona exercitia: & Sanctorum suffragia ferventius imploranda.

De festo in festum proponere debemus, quasi tunc de hoc seculo migraturi, & ad æternum festum perventuri.

Ideoque sollicite nos præparare debemus in devotis temporibus, & devotius conservari, atque omnem observantiam strictius custodire, tanquam in brevi præmium laboris nostri a Deo percepturi.

7. Et si dilatum fuerit, credamus nos minus bene præparatos, atque

in

indignos tantæ adhuc gloriæ, quæ
revelabitur in nobis tempore præfinito;
& studeamus nos melius ad exitum
præparare.

Beatus servus (ait Evangelista Lucas) *quem, cum venerit Dominus, invenit vigilantem. Amen dico vobis, super omnia bona sua constituet eum.*

CAPUT XX.

De amore solitudinis, & silentii.

I. **Q**uære aptum tempus vacandi tibi, & de beneficiis Dei frequenter cogita.

Relinque curiosa. Tales perlego materias, quæ compunctionem magis præstant, quam occupationem.

Si te subtraxeris a superfluis locutionibus, & otiosis circuitionibus, nec non a novitatibus, & rumoribus audiendis; invenies tempus sufficiens & aptum pro bonis meditationibus instituendis.

Maximi Sanctorum humana con-

fortia, ubi poterant, vitabant, & Deo in secreto servire eligebant.

2. Dixit quidam: *Quoties inter homines fui, minor homo redii.*

Hoc sæpius experimur, quando diu confabulamur. Facilius est omnino tacere, quam verbo non excedere.

Facilius est domi latere, quam foris se posse sufficienter custodire.

Qui igitur intendit ad interiora, & spiritualia pervenire, oportet eum cum Jesu a turba declinare.

Nemo secure apparet, nisi qui libenter latet.

Nemo secure loquitur, nisi qui libenter tacet.

Nemo secure præest, nisi qui libenter subest.

Nemo secure præcipit, nisi qui bene obedire didicit.

3. Nemo secure gaudet, nisi bonæ conscientiae in se testimonium habeat.

Sem-

Semper tamen Sanctorum securitas plena timoris Dei extitit.

Nec eo minus solliciti & humiles in se fuerunt, quia magnis virtutibus & gratia emicuerunt.

Pravorum autem securitas ex superbia & præsumptione sui oritur, & in fine in deceptionem sui ipsius vertitur.

Nunquam promittas tibi securitatem in hac vita, quamvis bonus videaris cœnobita, aut devotus eremita.

Sæpe meliores in æstimatione hominum gravius periclitati sunt propter suam nimiam confidentiam.

Unde multis utilius est, ut non penitus tentationibus careant, sed sæpius impugnentur: ne nimium securi sint: ne forte in superbiam eleventur; ne etiam ad exteriores consolationes licentius declinent.

O qui nunquam transitoriam lætiam quæreret, qui nunquam cum mundo se occuparet, quam bonam conscientiam servaret! O

O qui omnem vanam sollicitudinem amputaret, & duntaxat salutaria, ac Divina cogitaret, & totam spem suam in Deo constitueret, quam magnam pacem, & quietem possideret!

5. Nemo dignus est cœlesti consolatione, nisi diligenter se exercuerit in sancta compunctione.

Si vis cordatenus compugni, intra cubile tuum, & exclude tumultus mundi, sicut scriptum est: *In cubilibus vestris compungimini.* In cella invenies, quod de foris sæpius amittes.

Cella continuata dulcescit, & si in principio conversionis tuæ bene eam incolueris, & custodieris, erit postea tibi dilecta amica, & gratissimum solatium.

6. In silentio, & quiete proficit anima devota, & discit abscondita scripturarum.

Ibi inveniet fluentia lacrimarum, quibus singulis noctibus se lavet & mun-

mundet: ut Conditori suo tanto familiarior fiat, quanto longius ab omni seculari tumultu degit.

Qui ergo se abstraxit a notis & amicis, approximabit illi Deus cum Angelis sanctis.

Melius est latere, & sui curam agere, quam, se neglecto, signa facere.

Laudabile est homini religioso raro foras ire, fugere videri, nolle etiam homines videre.

7. Quid vis videre, quod non licet habere? *Transit mundus & concupiscentia ejus.*

Trahunt desideria sensualitatis ad spatiandum; sed cum hora transierit, quid nisi gravitatem conscientiae, & cordis dispersionem reportat;

Lætus exitus tristem sæpe reditum parit: & læta vigilia serotina triste mane facit.

Sic omne carnale gaudium blande intrat, sed in fine mordet, & perimit.

Quid

Quid potes alibi videre, quod hic non vides? Ecce cœlum, & terram, & omnia elementa: nam ex istis omnia sunt facta.

8. Quid potes alicubi videre, quod diu potest sub sole permanere?

Credis te forsitan satiari, sed non poteris pertingere.

Si cuncta videris præsentia, quid esset nisi visio vana?

Leva oculos ad Deum in excelsis, & ora pro peccatis tuis, & negligentibus.

Dimitte vana vanis: tu autem intendende illis, quæ tibi præcepit Deus.

Claude super te ostium tuum; & voca ad te Jesum dilectum tuum.

Mane cum eo in cella, quia non invenies alibi tantam pacem.

Si non exisses, nec quidquam de rumoribus audisses, melius in bona pace permanisses. Ex quo nova delectat aliquando audire, oportet te exinde turbationem cordis tolerare.

CA

CAPUT XXI.

De compunctione cordis.

I. **S**i vis aliquid proficere, conserva te in timore Dei, & noli esse nimis liber: sed sub disciplina cohibe omnes sensus tuos, nec ineptæ te tradas lætitiæ.

Da te ad cordis compunctionem, & invenies devotionem.

Compunctio multa bona aperit, quæ dissolutio cito perdere consuevit.

Miram est, quod homo potest unquam perfecte in hac vita lætari: qui suum exilium, & tam multa pericula animæ suæ considerat & pensat.

2. Propter levitatem cordis, & negligentiam defectuum nostrorum non sentimus animæ nostræ dolores: sed sæpe vane ridemus, quando merito flere deberemus.

Non est vera libertas, nec bona lætitia, nisi in timore Dei cum bona conscientia.

Fe-

Felix, qui abjicere potest omn
impedimentum distractionis, & a
unionem se colligere sanctæ com
punctionis.

Felix, qui a se abdicat, quidquid
conscientiam suam maculare potest
vel gravare.

Certa viriliter: consuetudo con
suetudine vincitur.

Si tu scis homines dimittere, ip
bene te dimittent tua facta facere.

Non attrahas tibi res aliorum, ne
te implices causis majorum.

Habeas semper oculum super te
primum, & admoneas te ipsum spe
cialiter præ omnibus tibi dilectis.

Si non habes favorem hominum,
noli ex hoc tristari: sed hoc sit tibi
grave, quia non habes te satis bene
& circumspecte, sicut decet Dei ser
vum, & devotum Religiosum con
versari.

Utilius sæpe, & securius est, quod
homo non habeat multas consolatio
nes in hac vita, secundum carnem
præcipue.

Ta
mus
culpa
cordi
exter
4.
confo
ta tri
Qu
punc
ei tot
Bo
mater
Siv
proxi
tribul
Et
tanto
Ma
comp
nostra
ut ra
mus.
5.
quam
Ta

Tamen quod Divinas non habemus, aut rarius sentimus, nos in culpa sumus, quia compunctionem cordis non quærimus, nec vanas, & externas omnino abjicimus.

4. Cognosce te indignum divina consolatione, sed magis dignum multa tribulatione.

Quando homo est perfecte compunctus, tunc gravis & amarus est ei totus mundus.

Bonus homo sufficientem invenit materiam dolendi & flendi.

Sive enim se considerat, sive de proximo pensat, scit, quia nemo sine tribulatione hic vivit.

Et quanto strictius sese considerat, tanto amplius dolet.

Materia justii doloris, & internæ compunctionis sunt peccata, & vitia nostra; quibus ita involuti jacemus, ut raro cœlestia contemplari valeamus.

5. Si frequentius de morte tua, quam de longitudine vitæ cogitares, non

non dubium, quin te ferventius emendares.

Si etiam futuras inferni, sive purgatorii pœnas cordialiter perpenderes, credo, quod libenter labores & dolorem sustineres, & nihil rigoris formidares.

Sed quia ad cor ista non transeunt, & blandimenta adhuc amamus, ideo frigidi, & valde pigri remanemus.

6. Sæpe est inopia spiritus, unde tam leviter conqueritur miserum corpus.

Ora igitur humiliter ad Dominum, ut det tibi compunctionis spiritum, & dic cum Propheta: *Ciba me Domine pane lachrimarum, & potum mihi in lachrimis, in mensura.*

C A P U T XXII.

De consideratione humane miserie

I. **M**iser es, ubicunque fueris, & quocunque te verteris, nil ad Deum te convertas.

Qu

Quid turbaris, quia non succedit tibi, sicut vis & desideras?

Quis est, qui habet omnia secundum suam voluntatem? Nec ego, nec tu, nec aliquis hominum super terram.

Nemo est in mundo sine aliqua tribulatione vel angustia, quamvis Rex sit, vel Papa.

Quis est, qui melius habet? utique qui pro Deo aliquid pati valet.

2. Dicunt multi imbecilles, & infirmi: Ecce! quam bonam vitam ille homo habet, quam dives, quam magnus, quam potens, & excelsus?

Sed attende ad cœlestia bona, & videbis, quod omnia ista temporalia nulla sint; sed valde incerta & magis gravantia, quia nunquam sine sollicitudine & timore possidentur.

Non est hominis felicitas habere temporalia ad abundantiam: sed sufficit ei mediocritas.

Vere miseria est, vivere super terram.

Quan-

Quanto homo voluerit esse spiri-
tualior; tanto præsens vita fiet ei
amarior, quia sentit melius, & videt
clarius humanæ corruptionis defe-
ctus.

Nam comedere, bibere, vigilare,
dormire, quiescere, & laborare, &
cæteris necessitatibus naturæ subja-
cere; vere magna miseria est, &
afflictio homini devoto, qui liben-
ter esset absolutus, & liber ab om-
ni peccato.

3. Valde enim gravatur interior
homo necessitatibus corporalibus in
hoc mundo.

Unde Propheta devote rogat,
quatenus liber ab istis esse valeat,
dicens: *De necessitatibus meis erue
me Domine.*

Sed væ non cognoscentibus suam
miseriam: & amplius væ illis, qui
diligunt hanc miseram, & corrupti-
bilem vitam.

Nam in tantum quidam hanc am-
plectuntur (licet etiam vix necessa-
ria

ria laborando, aut mendicando habeant) ut, si possent hic semper vivere, de regno Dei nihil curarent.

4. O infani & infideles corde, qui tam profunde in terris jacent, ut nihil nisi carnalia sapiant!

Sed miseri adhuc in fine graviter sentient, quam vile, & nihilum erat, quod amaverunt.

Sancti autem Dei, & omnes devoti amici Christi, non attenderunt, quæ carni placuerunt, nec quæ in hoc tempore floruerunt: sed tota spes eorum & intentio ad æterna bona anhelabat.

Ferebatur totum desiderium eorum sursum ad mansura, & invisibilia, ne amore visibilium traherentur ad infima.

5. Noli frater amittere confidentiam proficiendi ad spiritualia: adhuc habes tempus & horam.

Quare vis procrastinare propositum tuum? Surge, & in instanti incipe, & dic: *Nunc tempus est faci-*

D

ciens-

*ciendi, nunc tempus est pugnandi
nunc aptum tempus emendandi.*

Quando male habes, & tribularis
tunc tempus est promerendi.

Oportet te transire per ignem
& aquam, antequam venias in re-
frigerium.

Nisi tibi vim feceris, vitium non
superabis.

Quamdiu istud fragile corpus ge-
rimus, sine peccato esse non possi-
mus, nec sine tædio, & dolore vi-
vere.

Libenter haberemus ab omni ma-
feria quietem; sed quia per pecca-
tum perdidimus innocentiam, am-
firmus etiam veram beatitudinem.

Ideo oportet nos tenere, patien-
tiam, & Dei expectare misericor-
diam; donec transeat iniquitas hæc
& mortalitas absorbeat a vita.

6. O quanta fragilitas humana
quæ semper prona est ad vitia.

Hodie confiteris peccata tua, &
cras iterum perpetras confessa.

Nunc

Nunc proponis cavere, & post horam agis, quasi nihil proposuisses.

Merito ergo nosipfos humiliare possumus, nec unquam aliquid magni de nobis sentire; quia tam fragiles, & instabiles sumus.

Cito etiam potest perdi per negligentiam, quod multo labore vix tandem acquisitum est per gratiam.

7. Quid fiet de nobis adhuc in fine, qui tepescimus tam mane?

Væ nobis, si sic volumus declinari ad quietem, quasi jam pax sit, & securitas, cum necdum appareat vestigium veræ sanctitatis in conversatione nostra.

Bene opus esset, quod adhuc iterum instrueremur, tanquam boni novitii, ad mores optimos: si forte spes esset de aliqua futura emendatione, & majori spirituali profectu.

CAPUT XXIII.

De Meditatione mortis.

I. Valde cito erit tecum hic finitum, vide aliter, quomodo te habeas: hodie homo est, cras non comparet.

Cum autem sublatus fuerit a oculis, etiam cito transit a mente.

O hebetudo, & duritia cordis humani, quod solum meditatatur presentia, & futura non magis praevidet.

Sic te in omni facto, & cogitatione deberes tenere, quasi hodie esses moriturus.

Si bonam conscientiam haberes non multum mortem timeres.

Melius esset peccata cavere, quam mortem fugere.

Si hodie non es paratus quomodo cras eris? Cras est dies incerta; & quid scis, si crastinum habebis?

2. Quid prodest diu vivere, quando tam parum emendamur?

Ah

Ah! longa vita non semper emendat; sed sæpe culpam magis auget.

Utinam per unam diem bene effemus conversati in hoc mundo!

Multi annos computant conversionis, sed sæpe parvus est fructus emendationis.

Si formidolosum est mori, forsitan periculosius erit diutius vivere.

Beatus qui horam mortis suæ semper ante oculos habet, & ad moriendum quotidie se disponit.

Si vidisti aliquando hominem mori, cogita, quia & tu per eandem viam transibis.

3. Cum mane fuerit, puta te ad vesperum non perventurum.

Vespere autem facto, mane non audeas tibi polliceri.

Semper ergo paratus esto, & taliter vive, ut nunquam te imparatum mors inveniat.

Multi subito, & improvise moriuntur; Nam hora, qua non putatur, Filius hominis venturus est.

Quando illa extrema hora venerit, multum aliter sentire incipies de tota vita tua præterita, & valde dolebis quia tam negligens, & remissus fuisti.

4. Quam felix, & prudens, qui talis nunc nititur esse in vita, qui talis optat inveniri in morte!

Dabit namque magnam fiduciam feliciter moriendi perfectus contemptus mundi, fervens desiderium virtutibus proficiendi; amor disciplinae, labor poenitentiae, promptitudo obedientiae, abnegatio sui, suppositio cujuslibet adversitatis pro amore Christi.

Multa bona potes operari, dum sanus es, sed infirmatus nescio, quid poteris.

Pauci ex infirmitate meliorantur sic & qui multum peregrinantur, rari sanctificantur.

5. Noli confidere super amicos & proximos, nec in futurum tuam dis-

ferat

feras salutem: quia citius obliviscen-
tur tui homines, quam æstimas.

Melius est nunc tempestive provi-
dere, & aliquid boni præmittere,
quam super aliorum auxilio sperare.

Si non es pro teipso sollicitus modo,
quis erit sollicitus pro te in futuro?

Nunc tempus est pretiosum: Nunc
sunt dies salutis: Nunc tempus ac-
ceptabile.

Sed proh dolor, quod hæc utilius
non expendis, in quo promereri va-
les, unde æternaliter vivas.

Veniet, quando unum diem, seu
horam pro emendatione desiderabis;
& nescio, an impetrabis.

6. Eja charissime, de quanto pe-
riculo poteris te liberare, de quam
magno timore eripere, si modo sem-
per timoratus fueris, & suspectus
de morte?

Stude nunc taliter vivere, ut in
hora mortis valeas potius gaudere.

Disce nunc mori mundo, ut tunc
incipias vivere cum Christo.

Disce nunc omnia contemneredo m
ut tunc possis libere ad Christum pe post
gere. Du

Castiga nunc corpus tuum per po diviti
nitentiam, ut tunc certam vales Pra
habere confidentiam. solum

7. Ah stulte, quid cogitas te di Fa
victurum, cum nullum diem habes Sanc
securum? ut, c

Quam multi decepti sunt, & ite re
sperate de corpore extracti? 9.

Quoties audisti a dicentibus, qui & h
ille gladio cecidit, ille submersus est nihil
ille ab alto ruens cervicem fregit, ille Se
manducando obriguit, ille ludendo fursu
finem fecit. man

Alius igne, alius ferro, alius pe Il
ste, alius latrocinio interiit: & sic nos
omnium finis mors est, & vita ho tus
minum tanquam umbra subito per mor

8. Quis memorabitur tui post mor I
tem? quis orabit pro te? x.

Age, age nunc charissime, quid bis
quid agere potes: quia nescis, quan-
do

do morieris, nescis etiam, quid te post mortem sequetur.

Dum tempus habes, congrega tibi divitias immortales.

Præter salutem tuam nihil cogites; solum quæ Dei sunt, cures.

Fac tibi amicos venerandos Dei Sanctos, & eorum actus imitando, ut, cum defeceris in hac vita, illi te recipiant in æterna tabernacula.

9. Serva te tanquam peregrinum, & hospitem super terram, ad quem nihil spectat de mundi negotiis.

Serva cor liberum, & ad Deum sursum erectum, quia non habes hic manentem civitatem.

Illuc preces, & gemitus quotidianos cum lachrymis dirige; ut spiritus tuus mereatur ad Dominum post mortem feliciter transire. Amen.

CAPUT XXIV.

De iudicio & pœnis peccatorum.

I. In omnibus rebus respice finem, & qualiter ante districtum stabis Iudicem, cui nihil est occultum:

qui muneribus non placatur, nec excusationes recipit; sed quod iustum est, iudicabit.

O miserrime, & insipiens peccator, quid respondebis Deo, omnia mala tua scienti, qui interdum tuos vultum hominis irati?

Ut quid non praevides in die iudicii, quando nemo poterit per alium excusari vel defendi; sed unusquisque sufficiens onus erit sibi ipsi?

Nunc labor tuus est fructuosus, fletus acceptabilis: gemitus exaudibilis, dolor satisfactorius, & purgativus.

2. Habet magnum & salubre purgatorium patiens homo, qui suscipiens injurias, plus dolet de alterius malitia, quam de sua injuria: qui pro contrariantibus sibi libenter orat; & ex corde culpas indulget, qui veniam ab aliis petere non retardat: qui facilius miseretur, quam irascitur: qui sibi ipsi violentiam frequenter facit, & carnem omnino spiritui subjugare conatur. Melius

Melius est modo purgare peccata,
& vitia refecare, quam in futuro.

Vere nosipfos decipimus per in-
ordinatum amorem, quem ad carnem
habemus.

3. Quid aliud ignis ille devorabit,
nisi peccata tua.

Quanto amplius tibiipfi nunc par-
cis, & carnem sequeris: tanto diu-
tius postea lues, & majorem mate-
riam comburendi reservas.

In quibus homo peccavit, in illis
gravius punietur. Ibi acediosi arden-
tibus stimulis pungentur: & gulosi
ingenti siti, ac fame cruciabuntur.

Ibi luxuriosi, & voluptatum ama-
tores ardenti pice, & foetido sulphu-
re perfundentur: & sicut furiosi ca-
nes præ dolore invidiosi ululabunt.

4. Nullum vitium erit, quod suum
proprium cruciatum non habeat.

Ibi superbi omni confusione reple-
buntur, & avari miserrima egestate
arctabuntur.

Ibi

Ibi erit una hora gravior in poenquam hic centum anni in gravissima poenitentia.

Ibi nulla requies est, nulla consolatio damnatis: hic tamen interdum cessatur a laboribus, atque amicorum fruitur solatiis.

Esto modo sollicitus, & dolens pro peccatis tuis: ut in die iudicii securus sis cum beatis.

Tunc enim *justi stabunt in magna constantia adversus eos, qui se angustiaverunt, & depresserunt.*

Tunc stabit ad iudicandum, qui modo se subjicit humiliter iudicio hominum.

Tunc magnam fiduciam habebit pauper & humilis, & pavebit undique superbus.

5. Tunc videbitur sapiens in hoc mundo fuisse, qui pro Christo didicit stultus, & despectus esse.

Tunc placebit omnis tribulatio patienter perpessa, & omnis iniquitas oppilabit os suum.

Tunc

Tunc gaudebit omnis devotus, &
mœerebit omnis irreligiosus.

Tunc plus exultabit caro afflicta,
quam si in deliciis fuisset semper nu-
trita.

Tunc splendet habitus vilis, &
obtenebrescet vestis subtilis.

Tunc plus laudabitur pauperculum
domicilium, quam deauratum pa-
latium.

Tunc juvabit plus constans patien-
tia, quam omnis mundi potentia.

Tunc amplius exaltabitur simplex
obedientia, quam omnis secularis
astutia.

6. Tunc plus lætificabit pura, &
bona conscientia, quam docta Phi-
losophia.

Tunc plus ponderabit contemptus
divitiarum, quam totus thesaurus
terrigenarum.

Tunc magis consolaberis super de-
vota oratione, quam super delicata
comestione.

Tunc gaudebis potius de servato
E silen-

silentio, quam de longa fabulatione.

Tunc plus valebunt sancta opera quam multa pulcherrima verba.

Tunc plus placebit stricta vita, ardua poenitentia, quam omnis lectatio terrena.

Disce te nunc in modico pati, tunc a gravioribus valeas liberari.

Hic primo proba, quid possis suste-

Si nunc tam parum vales sustinere, quomodo æterna poteris sustinere tormenta?

Si modo modica passio tam impatientem efficit, quid gehenna tu faciet?

Ecce, vere non potes duo gaudere habere, delectari hic in mundo, postea regnare cum Christo.

7. Si usque in hodiernam diem semper in honoribus, & voluptatibus vixisses: quid totum tibi profueret, si jam mori in instanti contingeret?

Omni

Omnia ergo vanitas, præter amare Deum, & illi soli servire.

Qui enim Deum ex toto corde amat; nec mortem, nec supplicium, nec judicium, nec infernum metuit: quia perfectus amor securum ad Deum accessum facit.

Quem autem adhuc peccare delectat, non mirum, si mortem & judicium timeat.

Bonum tamen est, ut si necdum amor a malo te revocat, saltem timor gehennalis coerceat.

Qui vero timorem Dei postponit, diu stare in bono non valebit, sed diaboli laqueos citius incurret.

CAPUT XXV.

De ferventi emendatione totius vitæ nostræ.

I. **E**sto vigilans, & diligens in Dei servitio; & cogita frequenter: *Ad quid venisti, & cur seculum reliquisti?* Nonne ut Deo viveres, & spiritualis homo fieres.

E 2

Igitur

Igitur ad profectum ferveas, quæ
mercedem laborum tuorum in brevis
recipies; nec erit tunc amplius
mor, aut dolor in finibus tuis.

Modicum nunc laborabis, & ma-
nam requiem, imo perpetuam læ-
tiam invenies.

Si tu permanseris fidelis, & fer-
dus in agendo, Deus procul dubio
erit fidelis in retribuendo.

Spem bonam retinere debes, quæ
ad palmam pervenies: & securi-
tem capere non oportet, ne torpes-
aut elatus fias.

2. Cum quidam anxius inter me-
tum & spem frequenter fluctuaret
& quadam vice mœrore confectus
in Ecclesia ante quoddam Altare
in oratione prostravisset, hæc intus
se revolvit dicens: *O si scirem, quæ
adhuc perseveraturus essem!* statimque
audivit divinum intus responsum
*Quod si hoc scires, quid facere velles.
Fac nunc, quod tunc facere velles, &
bene securus eris:*

Mox

Moxque consolatus, & confortatus Divinæ se commisit voluntati, & cessavit anxia fluctuatio.

Noluitque curiose investigare, ut sciret, quæ sibi essent futura: sed magis studuit inquirere, quæ esset voluntas Dei beneplacens, & perfecta, ad omne opus bonum inchoandum, & perficiendum.

3. *Spera in Domino, & fac bonitatem* (ait Propheta) *& inhabita terram, & pascaris in divitiis ejus.*

Unum est, quod multos a profectu, & ferventi emendatione retrahit: horror difficultatis, seu labor certaminis.

Enim vero illi maxime præ cæteris in virtutibus proficiunt, qui ea, quæ sibi magis gravia & contraria sunt, virilius vincere nituntur.

Nam ibi homo plus proficit, & meretur ampliorem gratiam, ubi magis seipsum vincit, & in spiritu mortificat.

4. Sed non omnes habent æque

E 3

mul-

multum ad vincendum, & moriendum.

Diligens tamen æmulator valentior erit ad proficiendum, etiamsi plures habeat passiones, quam alius benemorigeratus, minus tamen fervens ad virtutes.

Duo specialiter ad magnam emendationem iuvant: videlicet; subtrahere se violenter, ad quod natura vitiose inclinatur; & ferventer insistere pro bono, quo amplius quis indiget.

Illam etiam studeas magis cavere, & vincere, quæ tibi frequentius in aliis displicent.

5. Ubique profectum tuum capias, ut, si bona exempla videas, vel audias, ad imitandum accendares.

Si quid autem reprehensibile consideraveris, cave, ne idem facias; aut si aliquando fecisti, citius emendare te studeas.

Sicut oculus tuus alios considerat, sic iterum ab aliis notaris.

Quam

Quam jucundum, & dulce est, videre fervidos & devotos fratres,

bene morigeratos, & disciplinatos.

Quam triste est, & grave, videre inordinate ambulantes: qui ea, ad quæ vocati sunt, non exercent!

Quam nocivum est, negligere vocationis suæ propositum: & ad non commissa sensum inclinare.

6. Memor esto arrepti propositi, & imaginem tibi propone Crucifixi.

Bene verecundari potes, inspecta vita Jesu Christi: quia necdum magis illi te conformare studuisti, licet diu in via Dei fuisti.

Religiosus, qui se intente, & devote in sanctissima vita, & Passione Domini exercet, omnia utilia, & necessaria sibi abundantur inveniet: nec opus est ut extra Jesum aliquid melius quærat.

O si Jesus Crucifixus in cor nostrum veniret, quam cito, & sufficienter docti essemus!

7. Religiosus fervidus omnia bene

ne portat, & capit, quæ illi jubetur.

Religiosus negligens, & tepidus habet tribulationem super tribulationem, & ex omni parte patitur angustiam: quia interiori consolatione caret, & exteriorem quarere prohibetur.

Religiosus extra disciplinam vivere gravi patet ruinæ.

Qui laxiora, quærit & remissiora, semper in angustiis erit; qui aut unum, aut reliquum sibi displicebit.

8. Quomodo faciunt tam multi alii Religiosi, qui satis arctati sunt sub disciplina claustrali?

Raro exeunt: abstracte vivunt, pauperrime comedunt, grosse vestiuntur, multum laborant, parum loquuntur, diu vigilant, mature surgunt, orationes prolongant, frequenter legunt, & se in omni disciplina custodiunt.

Attende Carthusienses, Cistercienses,

ses,

fes, & diversæ Religionis Monachos, & Moniales: qualiter omnino nocte ad psallendum Domino assurgunt.

Et ideo turpe esset, ut tu deberes in tam sancto opere pigritare, ubi tanta multitudo Religiosorum incipit Deo jubulare.

9. O si nihil aliud faciendum incumberet, nisi Dominum Deum nostrum toto corde, & ore laudare!

O si nunquam indigeres comedere, nec bibere, nec dormire: sed semper posses Deum laudare, & solummodo spiritualibus studiis vacare: tunc multo felicior esses, quam modo, cum carni ex qualicunque necessitate fervis.

Utinam non essent istæ necessitates, sed solummodo spirituales animæ refectiones, quas (heu) satis raro degustamus!

10. Quando homo ad hoc pervenit, quod de nulla creatura consolationem suam quærit, tunc ei Deus

primo perfecte sapere incipit: tunc etiam bene contentus de omni eventu rerum erit.

Tunc nec pro magno lætabitur nec pro modico contristabitur: seponit se integre, & fiducialiter in Deo, qui est ei omnia in omnibus cui nihil utique perit, nec moritur sed omnia ei vivunt, & ad nutum incunctanter deserviunt.

II. Memento semper finis, & qui perditum non redit tempus. Sine sollicitudine, & diligentia, nunquam acquies virtutes.

Si incipis tepescere, incipies male habere.

Si autem dederis te ad fervorem, invenies magnam pacem, & senties leviozem laborem propter Dei gratiam, & virtutis amorem.

Homo fervidus, & diligens ad omnia est paratus.

Major

Major labor est resistere vitiis, & passionibus, quam corporalibus insudare laboribus.

Qui parvos non vitat defectus, paulatim labitur ad majores.

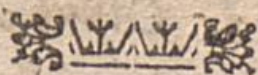
Gaudebis semper vespere, si diem expendas fructuose.

Vigila super teipsum, excita teipsum, admone teipsum; & quidquid de aliis fit, non negligas teipsum.

Tantum proficies, quantum tibi ipsi vim intuleris, Amen.

Finis Libri primi.

DE
IMITATIONI
CHRISTI.

LIBER SECUNDUS.

Admonitiones ad interna trahentes.

CAPUT I.

De interna conversatione.

Regnum Dei intra vos est, dicit Do-
 minus. Convertite te ex toto ad
 Dominum; & relinque hunc
 miserum mundum, & inveniet ani-
 ma tua requiem.

Disce exteriora contemnere, &
 ad interiora te dare, & videbis reg-
 num Dei in te venire.

Est enim *Regnum Dei, pax, &*
 gau-

gaudium in Spiritu Sancto, quod non datur impiis.

Veniet ad te Christus, ostendens tibi consolationem suam: si dignam illi ab intus paraveris mansionem.

Omnia gloria ejus, & decor ab intra est, & ibi complacet sibi.

Frequens illi visitatio cum homine interno, dulcis sermocinatio, grata consolatio, multa pax, familiaritas stupenda nimis.

2. Eja, anima fidelis, præpara huic sponso cor tuum: quatenus ad te venire, & in te habitare dignetur.

Sic enim dicit: *Si quis diligit me, sermonem meum servabit, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus.*

Da ergo Christo locum, & cæteris omnibus nega introitum.

Cum Christum habueris, dives es, & sufficit tibi. Ipse erit provisor tuus, & fidelis procurator in omnibus, ut non sit opus in hominibus sperare.

Homines enim cito mutantur, & deficiunt velociter: Christus autem manet in æternum, & astat usque in finem firmiter.

3. Non est magna fiducia ponenda in homine fragili, & mortali etiam si utilis sit, & dilectus: neque tristitia multa ex hoc capienda, interdum adversetur, & contradicatur.

Qui hodie tecum sunt, cras contrariari possunt, & e converso, sæpe ut aura vertuntur.

Pone totam fiduciam tuam in Deo, & sit ipse timor tuus, & amor tuus. Ipse pro te respondebit, & faciet bene, sicut melius fuerit.

Non habes hic manentem civitatem, & ubicunque fueris, extraneus es, & peregrinus: nec requiem aliquando habebis, nisi Christo intime fueris unitus.

4. Quid hic circumspicis, cum iste non sit locus tuæ requietionis?

In cœlestibus debet esse habitatio tua, & sicut in transitu cuncta terrena sunt aspicienda.

Transeunt omnia, & tu pariter cum eis.

Vide, ut non inhæreas, ne capiaris, & pereas.

Apud Altissimum fit cogitatio tua, & deprecatio tua ad Christum sine intermissione dirigatur.

Si nescis speculari alta, & cœlestia, requiesce in passione Christi, & in sacris ejus vulneribus libenter habita.

Si enim ad Vulnera, & pretiosa Stigmata Jesu devote confugis, magnam in tribulatione confortationem senties: nec multum curabis hominum despectiones: faciliterque verba detrahentia perferes.

5. Christus fuit etiam in mundo ab hominibus despectus, & in maxima necessitate a notis & amicis inter opprobria derelictus.

Chri-

Christus pati voluit, & despici
& tu audes de aliquo conqueri?

Christus habuit adversarios, &
oblocutores, & tu vis omnes habe
re amicos, & benefactores?

Unde coronabitur patientia tua
si nihil adversitatis occurrerit?

Si nihil contrarium vis pati, quo
modo eris amicus Christi?

Sustine te cum Christo, & pro
Christo, si vis regnare cum Christo.

6. Si semel perfecte introisses in
interiora Jesu, & modicum de ar
denti ejus amore sapuisses: tunc de
proprio commodo, vel incommodo
nihil curares, sed magis de oppro
brio illato gauderes: quia amor Je
su facit hominem seipsum contem
nere.

Amator Jesu, & veritatis, & ve
rus internus, & liber ab affectioni
bus inordinatis, potest se ad Deum
libere convertere, & elevare supra
seipsum in spiritu, ac fruitive quie
scere.

7. Cui sapiunt omnia, prout sunt, non ut dicuntur, aut æstimantur: hic vere sapiens est, & doctus magis a Deo, quam ab hominibus.

Qui ab intra scit ambulare, & modicum ab extra res ponderare, non requirit loca, nec expectat tempora ad habenda devota exercitia.

Homo internus cito se recolligit: quia nunquam se totum ad exteriora effundit.

Non illi obest labor exterior, aut occupatio ad tempus necessaria: sed sicut res eveniunt, sic se illis accommodat.

Qui intus bene dispositus est, & ordinatus, non curat mirabiles & perversos hominum gestus.

Tantum homo impeditur, & distrahitur, quantum sibi res attrahit.

8. Si recte tibi esset, & bene purgatus esses, omnia tibi in bonum cederent, & profectum.

Ideo multa tibi displicent, & sæpe conturbant, quia adhuc non es per-

perfecte tibiipſi mortuus; nec ſegregatus ab omnibus terrenis.

Nil ſic maculat, & implicat cor hominis, ſicut impurus amor in creaturis.

Si renuis conſolari exterius, poteris ſpeculari cœleſtia, & frequenter jubilarre interius.

CAPUT II.

De humili ſubmiſſione.

I. Non magni pendas, quis pro te, vel contra te fit, ſed hoc age, & cura ut Deus tecum ſit in omni re, quam facis.

Habeas conſcientiam bonam, & Deus bene te deſenſabit.

Quem enim Deus adjuvare voluerit, nullius perverſitas nocere poterit.

Si tu ſcis tacere, & pati, videbis procul dubio auxilium Domini.

Ipſe novit tempus, & modum liberandi te, & ideo te debes illi reſignare.

Dei

Dei est adjuvare, & ab omni confusione liberare.

Sæpe valde prodest ad majorem humilitatem servandam, quod defectus nostros alii sciunt, & redarguunt.

2. Quando homo pro defectibus suis se humiliat, tunc faciliter alios placat, & leviter satisfacit sibi irascentibus.

Humilem Deus protegit, & liberat: humilem diligit, & consolatur: humili homini se inclinat: humili largitur magnam gratiam, & post suam depressionem levat ad gloriam.

Humili sua secreta revelat, & ad se dulciter trahit, & invitat.

Humilis, accepta confusione, satis bene est in pace: quia stat in Deo, & non in mundo.

Non reputes te aliquid profecisse, nisi, omnibus inferiorem te esse sentias.

CAPUT III.

De bono pacifico homine.

I. **T**ene te primo in pace, & tunc poteris alios pacificare.

Homo pacificus magis prodest quam bene doctus.

Homo passionatus etiam bonum in malum trahit, & faciliter malum credit.

Bonus pacificus homo omnia ad bonum convertit.

Qui bene in pace est, de nullo suspicatur. Qui autem male contentus est, & commotus, variis suspicionibus agitur; nec ipse quiescit, nec alios quiescere permittit.

Dicit sæpe, quod dicere non deberet, & omittit, quod sibi magis facere expediret.

Considerat, quod alii facere tenentur: & negligit, quod ipse tenetur.

Habe ergo primo zelum super te ipsum,

ipsum, & tunc iuste zelare poteris
etiam proximum tuum.

2. Tu beneficis facta tua excusa-
re, & colorare, & aliorum excusatio-
nes non vis recipere.

Iustius esset, ut te accusares, &
fratrem tuum excusares.

Si portari vis, porta & alium.

Vide, quam longe es adhuc a cha-
ritate, & humilitate, quæ nulli no-
vit irasci, vel indignari, nisi tantum
sibi.

Non est magnum cum bonis &
mansuetis conversari: hoc enim om-
nibus naturaliter placet: & unus-
quisque libenter pacem habet, & se-
cum sentientes magis diligit.

Sed cum duris, & perversis, aut
indisciplinatis, aut nobis contrarian-
tibus pacifice vivere magna gratia
est, & laudabile nimis, virileque
factum.

3. Sunt, qui seipsum in pace te-
nent, & cum aliis etiam pacem ha-
bent.

Et

Et sunt qui nec pacem habent nec alios in pace dimittunt: alii sunt graves, sed sibi semper graviores.

Et sunt, qui seipsos in pace retinent, & ad pacem alios retinere student.

Est tamen tota pax nostra in hac misera vita potius in humili sufferentia ponenda, quam in non sentiendi contraria.

Qui melius scit pati, majorem tenet pacem. Iste est victor sui, dominus mundi, amicus Christi, hæres cœli.

C A P U T IV.

De pura mente, & simplici intentione.

Duabus alis homo sublevatur a terrenis, simplicitate scilicet, & puritate.

Simplicitas debet esse in intentione, & puritas in affectione.

Simp

Simplicitas intendit Deum, puritas apprehendit & gustat.

Nulla bona actio te impediet, si liber intus ab inordinato effectu fueris.

Si nihil aliud quam Dei beneplacitum, & proximi utilitatem intendis, & quæris, interna libertate perfrueris.

Si rectum cor tuum esset, tunc omnis creatura speculum vitæ, & liber sanctæ doctrinæ esset.

Non est creatura tam parva, & vilis, quæ Dei bonitatem non representet.

2. Si tu esses intus bonus, & purus, tunc omnia sine impedimento videres, & bene caperes.

Cor purum penetrat cœlum & infernum.

Qualis unusquisque intus est, taliter judicat exterius.

Si est gaudium in mundo, hoc utique possidet puri cordis homo.

Et

Et si est alicubi tribulatio & angustia, hoc melius novit mala conscientia.

Sicut ferrum missum in ignem amittit rubiginem, & totum candens excutitur: sic homo integre ad Deum convertens a corpore exuitur, in novum hominem transmutatur.

3. Quando homo incipit tepescere, tunc parvum metuit laborem, libenter externam accipit consolationem.

Sed quando perfecte incipit se vincere, & viriliter in via Dei ambulare: tunc minus ea reputat, quae sibi gravia esse sentiebat.

CAPUT V.

De propria consideratione.

1. **N**on possumus nobis ipsis nitere, quia saepe gratia nobis deest, & sensus.

Modicum lumen est in nobis, hoc cito per negligentiam amittimus.

& Sæpe etiam non advertimus, quod
ala co tam cæci intus sumus.

Sæpe male agimus, & pejus excu-
m am fufamus.

ens e Passione interdum movemur, &
Deum zelum putamus.

tur, Parva in aliis reprehendimus, &
tatur, nostra majora pertransimus.

tepefo Satis cito sentimus, & pondera-
rem, mus, quid ab aliis sustinemus: sed
solati quanti alii de nobis sustinent, non
advertimus.

t se vi Qui bene & recte sua ponderaret,
i amb non esset, quod de alio graviter ju-
e, qu dicaret.

2. Internus homo suiipfius curam
omnibus curis anteponit: & qui sibi-
e. ipfi diligenter intendit, faciliter de
aliis tacet.

s nim Nunquam eris internus, & devo-
atia n tus, nisi de alienis filueris, & ad
teipsum specialiter respexeris.

obis, Si tibi, & Deo totaliter intendis,
amitt modicum te movebit, quod foris
percipis.

F

Ubi

Ubi es, quando tibiipſi præſe
non es? & quando omnia per
riſti, quid (te neglecto) profecit

Si debes habere pacem, & veri
unionem: oportet, quod totum
huc poſtponas, & te ſolum præ o
lis habeas.

3. Multum proinde proficies,
te feriatum ab omni temporali cu
conſerves.

Valde deficies; ſi aliquid temp
rale reputaveris.

Nil magnum, nil altum, nil gr
tum, nil acceptum tibi ſit, niſi pu
Deus, aut de Deo ſit.

Totum vanum exiſtima quidqu
conſolationis occurrit de aliqua crea
tura.

Amans Deum anima ſub Deo de
ſpicit univerſa.

Solus Deus æternus, & immen
ſus, implens omnia, ſolatium animæ
& vera cordis lætitia.

CAPUT VI.

De lætitia bonæ conscientia.

I. **G**loria boni hominis, testimonium bonæ conscientia.

Habe bonam conscientiam, & habebis semper lætitiā.

Bona conscientia valde multa potest portare, & valde læta est inter adversa.

Mala conscientia semper timida est & inquieta.

Suaviter requiesces, si cor tuum te non reprehenderit.

Noli lætari nisi cum benefeceris.

Mali nunquam habent veram lætitiā, nec internam sentiunt pacem: quia *non est pax impiis, dicit Dominus.*

Et si dixerint: *In pace sumus, non venient super nos mala: & quis nobis nocere audebit?* ne credas eis; quoniam repente *exurget ira Dei, & in nihilum redigentur ædificus eorum, & cogitationes eorum peribunt.*

2. Gloriari in tribulatione non est grave amanti: sic enim gloriari, est gloriari in Cruce Domini.

Brevis gloria, quæ ab hominibus datur, & accipitur.

Mundi gloriam semper comitatur tristitia.

Bonorum gloria in conscientiis eorum, & non in ore hominum.

Iustorum lætitia de Deo, & in Deo est: & gaudium eorum de veritate.

Qui veram, & æternam gloriam desiderat, temporalem non curat.

Et qui temporalem requirit gloriam, aut non ex animo contemnit minus amare cœlestem convincitur.

Magnam habet cordis tranquillitatem, qui nec laudes curat, nec vituperia.

3. Facile erit contentus, & pacatus, cujus conscientia munda est.

Non es sanctior, si laudaris, ne vilior, si vituperaris.

Quod es, hoc es: nec major dicis vales, quam Deo teste sis.

Si attendis, quid apud te sis intus; non curabis, quid de te loquantur homines.

Homo videt in facie, Deus autem in corde. Homo considerat actus, Deus vero pensat intentiones.

Bene semper agere & modicum de se tenere, humilis animæ indicium est.

Nolle consolari ab aliqua creatura, magnæ puritatis, & internæ fiducia signum est.

Qui nullum extrinsecus pro se testimonium quærit, liquet, quod totaliter se Deo commisit.

Non enim, qui seipsum commendat, ille probatus est (ait B. Paulus) sed quem Deus commendat.

Ambulare cum Deo intus, nec aliqua affectione teneri foris, status est interni hominis.

CAPUT VII.

De amore Jesu super omnia.

I. **B**eatus, qui intelligit, quid sit amare Jesum: & contemnere seipsum propter Jesum.

Oportet dilectum pro dilecto relinquere, quia Jesus vult super omnibus amari.

Dilectio creaturæ fallax, & instabilis: dilectio Jesu fidelis, & perseverabilis.

Qui adhæret creaturæ, cadet curabili: qui amplectitur Jesum, firmabitur in ævum.

Illum dilige, & amicum tibi relictum: qui omnibus recedentibus te non relinquet, nec patietur in fine perire.

Ab omnibus oportet te aliquando separari, siue velis, siue nolis.

2. Teneas te apud Jesum, vivens ac moriens; illius fidelitati te committe, qui omnibus deficientibus solus te potest juvare.

Dilectus tuus talis est naturæ, ut alienum non velit admittere: sed solus vult cor tuum habere, & tanquam Rex in proprio throno federe.

Si scires te bene ab omni creatura evacuare, Jesus deberet libenter tecum habitare.

Paene

O
cor

& v
E

nifi
intra
licen

Q
hom
& q
infr
gell

In
spera

nimi
tia f
peti
æsta
& p

I. N
Divi

Pæne totum perditum invenies,
quidquid extra Jesum in hominibus
posueris.

Non confidas, nec innitaris super
calamum ventosum, quia *omnis caro
foenum, & omnis gloria ejus, ut flos
foeni cadet.*

3. Cito decipieris, si ad externam
hominum apparentiam tantum aspe-
xeris.

Si enim tuum in aliis quæris so-
latium, & lucrum, senties sæpius
detrimentum.

Si quæris in omnibus Jesum, in-
venies utique Jesum.

Si autem quæris teipsum, inve-
nies etiam teipsum, sed ad tuam
perniciem.

Plus enim homo nocivior sibi, si
Jesum non quærit, quam totus mun-
dus, & omnes sui adversarii.

C A P U T VIII.

De familiari amicitia Jesu.

I. **Q**uando Jesus adest, totum bo-
num est, nec quidquam dif-
ficile

ficile videtur: quando vero Jeshaurum
non adest, totum durum est. omne

Quando Jesus intus non loquitur Et
consolatio vilis est: si autem Jesh multu
unum tantum verbum loquitur, ma dum.
na consolatio sentitur. Pa

Nonne Maria Magdalena statim Jesh
surrexit de loco, in quo flevit, qua Jesh.
do Martha dixit: *Magister adest, &*
vocat te? 3.

Felix hora: quando Jesus vocat conv
de lacrymis ad gaudium spiritus! mag

Quam aridus, & durus es sine Jesh tecu
su! Quam insipiens, & vanus, Si
aliquid cupis extra Jesum! tecu

Nonne hoc est majus damnum Pa
quam si totum perderes mundum? tiam

2. Quid potest tibi mundus confes terio
re sine Jesu? E

Esse sine Jesu, gravis est infer deri
nus; esse cum Jesu, dulcis est pa tun.
radisus. S

Si fuerit tecum Jesus, nullus po &
terit nocere inimicus. am

Qui invenit Jesum, invenit the latu
sau-

o Jeshaurum bonum, immo bonum super omne bonum.

loquitur n Jeshaur, magis multum, & plus quam totum mundum.

stati, quat, dest, & Pauperrimus est, qui vivit sine Jesu, & ditissimus, qui bene est cum Jesu.

vocatus! fine Jeshaur, 3. Magna ars est, scire cum Jesu conversari: & scire Jesum tenere, magna prudentia.

Estote humilis, & pacificus, & erit tecum Jesus.

Sis devotus, & quietus, & erit tecum Jesus.

annum? um? confes Potes cito fugare Jesum, & gratiam ejus perdere, si volueris ad exteriora declinare.

infer est pa Et si illum effugaveris, & perderis, ad quem fugies, & quem tunc quæres amicum?

us po t the- sa- Sine amico non potes bene vivere, & si Jesus non fuerit præ omnibus amicis, eris nimis tristis, & desolatus.

Fatue igitur agis, si in aliquo
terro confidis, aut lætaris.

Eligendum est magis, totum mun-
dum habere contrarium, quam Jesus
offensum.

Ex omnibus ergo charis sit Jesus
solus dilectus specialis.

4. Diligantur omnes propter Je-
sum, Jesus autem propter seipsum.

Solus Jesus Christus singulariter
est amandus: qui solus bonus, & fi-
delis præ omnibus invenitur amicis

Propter ipsum & in ipso tam ami-
ci, quam inimici tibi sint chari: &
pro omnibus his exorandus est, ut
omnes ipsum cognoscant, & diligant.

Nunquam cupias singulariter lau-
dari, vel amari, quia hoc solius Dei
est, qui similem sibi non habet.

Nec velis, quod aliquis tecum in
corde suo occupetur, neque tu cum
alicujus occuperis amore, sed sit Je-
sus in te, & in omni bono homine.

5. Esto purus, & liber ab intus,
sine alicujus creaturæ implicamento.

Opor-

Oportet te esse nudum, & purum cor ad Deum gerere: si vis vacare, & videre, quam suavis fit Dominus.

Et revera ad hoc non pervenies, nisi gratia ejus fueris præventus, & intractus: ut omnibus evacuatis, & licentiatis, solus cum solo uniaris.

Quando enim gratia Dei venit ad hominem, tunc potens fit ad omnia: & quando recedit, tunc pauper, & infirmus erit, & quasi tantum ad flagella relictus.

In his non debet dejici, nec desperare, sed ad voluntatem Dei æquanimitè stare; & cuncta supervenientia sibi, ad laudem Jesu Christi competi: quia post hyemem sequitur æstas; & post noctem redit dies; & post tempestatem serenitas magna.

CAPUT IX.

De carentia omnis solatii.

I. **N**on est grave, humanum contemnere solatium, cum adest Divinum. Mag-

Magnum est, & valde magnum, tam humano, quam divino posse rere solatio; & pro honore Dei, libenter exilium cordis velle sustinere, & in nullo seipsum quærere, nec proprium meritum respicere.

Quid magni est, si hilaris sis, devotus adveniente gratia? optabilis cunctis hæc hora.

Satis suaviter equitat, quem gratia Dei portat.

Et quid mirum, si onus non sentit, qui portatur ab omnipotente, ducitur a summo ductore?

2. Libenter habemus aliquid pro solatio, & difficulter homo exiit a seipso.

Vicit Sanctus Martyr Laurentius seculum cum suo Sacerdote: quod omne, quod in mundo delectabile videbatur, despexit: & summum Dei Sacerdotem Sixtum, quem maxime diligebat, pro amore Christi etiam a se tolli clementer ferebat.

Amore igitur Creatoris amore

homi

homi
solati
elegit
Ita
dilect
sce re
Ne
co de
tet n
separa
3.
nem i
scat f
affect
Qu
facile
mana
Sec
sus se
per c
sensib
tes e
duros
4.
conso

hominis superavit: & pro humano solatio divinum beneplacitum magis elegit.

Ita & ut aliquem necessarium, & dilectum amicum pro amore Dei discere relinquere.

Nec graviter feras, cum ab amico derelictus fueris, quoniam oportet nos omnes tandem ab invicem separari.

3. Multum, & diu oportet hominem in seipso certare, antequam discat seipsum plene superare, & totum affectum suum in Deum trahere.

Quando homo stat super seipsum, facile labitur ad consolationes humanas.

Sed verus amor Christi, & studiosus sectator virtutum, nec cadit super consolationes, nec quærit tales sensibiles dulcedines: sed magis fortes exercitationes, & pro Christo duros sustinere labores.

4. Cum igitur spiritualis a Deo consolatio datur, cum gratiarum actio-

G

actione accipe eam: sed Dei munus
intellige esse, non tuum meritum.

Noli extolli, noli nimium gaudere
nec inanitur præsumere: sed esto magis
humilior ex dono, cautior quæ-
que, & timorator in cunctis afflic-
tibus tuis, quoniam transibit hora
illa, & sequetur tentatio.

Cum ablata fuerit consolatio, ne
statim desperes; sed cum humilitate
& patientia expecta cœlestem visita-
tionem: quoniam potens est Deus
ampliolem tibi redonare consolati-
onem.

Istud non est novum, nec alienum
viam Dei expertis, quia in magnis
Sanctis, & in antiquis Prophetis
fuit sæpe talis alternationis modus.

5. Unde quidam præsentem jam gratiam
dicebat: *Ego dixi in abundantia
mea, Non movebor in æternum.*

Absente vero gratia quid in se fuerat
expertus, adjungit dicens! *Avertisti
faciem tuam a me, & factus sum
conturbatus.*

Inter

Inter hæc tamen nequaquam desperat, sed instantius Dominum rogat, & dicit: *Ad te Domine clamabo, & ad Deum meum deprecabor.*

Denique orationis suæ fructum reportat, & se exauditum testatur, dicens: *Audivit Dominus, & miseratus est mei: Dominus factus est adiutor meus.*

Sed in quo? *Convertisti, inquit, plandum meum in gaudium mihi, & circumdedisti me lætitia.*

Si sic actum est cum magnis Sanctis, non est desperandum nobis infirmis, & pauperibus, si interdum in fervore, & interdum in frigiditate sumus: quoniam spiritus venit, & recedit secundum suæ beneplacitum voluntatis. Unde Beatus Job ait: *Visitas eum diluculo, & subito probas illum.*

6. Super quid igitur sperare possum, aut in quo confidere debeo, nisi in

sola magna misericordia Dei, & in sola spe gratiæ coelestis?

Sive enim adsint homines boni, sive devoti fratres, vel amici fideles; sive libri sancti, vel tractatus pulchri; sive dulcis cantus, & hymni; omnia hæc modicum juvant, modicum sapiunt, quando desertus sum a gratia, & in propria paupertate relictus.

Tunc non est melius remedium, quam patientia, & abnegatio mei in voluntate Dei.

7. Nunquam inveni aliquem tam religiosum, & devotum, qui non habuerit interdum gratiæ subtractionem, aut non senserit fervoris diminutionem.

Nullus Sanctus fuit tam alte raptus, aut illuminatus, qui prius, vel postea non fuerit tentatus.

Non enim dignus est alta Dei contemplatione, qui pro Deo non est exercitatus aliqua tribulatione.

Solet enim sequentis consolationis tentatio præcedens esse signum.

Nam

Nam tentationibus probatis cœlestis promittitur consolatio. *Qui vicerit, inquit, dabo ei edere de ligno vitæ.*

8. Datur autem consolatio divina, ut homo fortior sit ad sustinendum adversa.

Sequitur etiam tentatio, ne se elevet de bono.

Non dormit diabolus, nec caro adhuc mortua est: ideo non cesses te præparare ad certamen: quia a dextris, & a sinistris hostes sunt, qui nunquam quiescunt.

CAPUT X.

De gratitudine pro gratia Dei.

I. **C**ur quæris quietem, cum natus sis ad laborem?

Pone te ad patientiam magis, quam ad consolationes, & ad crucem portandam magis, quam ad lætitiã.

Quis enim secularium non libenter consolationem, & lætitiã spiri-

tualem acciperet, si semper obtinere posset?

Excedunt enim spirituales consolationes omnes mundi delicias, & carnis voluptates.

Nam omnes deliciae mundanae aut vanae sunt, aut turpes. Spirituales vero deliciae, solae iucundae, & honestae, ex virtutibus progeneratae, & a Deo puris mentibus infusae.

Sed istis consolationibus nemo semper pro suo affectu frui valet, quia tempus tentationis non desinit cessat.

2. Multum autem contrariatur superbiae visitationi libertas animi, & magna confidentia sui.

Deus bene facit, consolationis gratiam dando: sed homo male agit, non totum Deo cum gratiarum actione retribuendo.

Et ideo non possunt in nobis dona gratiae fluere, qui ingrati sumus auctori: nec totum refundimus fontali origini.

Sem.

Semper enim debetur gratia digne gratias referenti: & auferetur ab elato, quod dari solet humili.

3. Nolo consolationem, quæ mihi aufert compunctionem: nec affecto contemplationem, quæ ducit in elationem.

Non enim omne altum sanctum: nec omne dulce bonum: nec omne desiderium purum: nec omne charum Deo gratum.

Libenter accepto gratiam, unde semper humilior, & timorator inveniar, atque ad relinquendum me parator fiam.

Doctus dono gratiæ, & eruditus subtractionis verbere, non sibi audebit quidquam boni attribuere: sed potius se pauperem, & nudum confitebitur.

Da Deo, quod Dei est: & tibi adscribe, quod tuum est, hoc est, Deo gratias pro gratia tribue; tibi autem soli culpam: & dignam poenam pro culpa deberi sentias.

G 4

4. Pone

4. Pone te semper ad infimum, & dabitur tibi summum: nam summum non stat sine infimo.

Summi Sancti apud Deum, minimi sunt apud se: & quanto gloriosiores, tanto in se humiliores.

Pleni veritate, & gloria cœlesti non sunt vanæ gloriæ cupidi.

In Deo fundati, & confirmati nullo modo possunt esse elati.

Et qui totum Deo adscribunt, quidquid boni acceperunt, gloriam ab invicem non quærunt: sed gloriam, quæ a solo Deo est, volunt & Deum in se, & in omnibus Sanctis laudari super omnia cupiunt, & semper in idipsum tendunt.

5. Esto igitur gratus pro minimo & eris dignus majora recipere.

Sit tibi minimum, etiam pro maximo: & magis contemptibile pro speciali dono.

Si dignitas datoris inspicitur, nullum datum parvum, aut nimis vile
vide

videbitur. Non enim parvum est,
quod a summo Deo donatur.

Etiam si pœnas, & verbera de-
derit, gratum esse debet; quia sem-
per pro salute nostra facit, quidquid
nobis advenire permittit.

Qui gratiam Dei retinere deside-
rat, sit gratus pro gratia data, pa-
tiens pro ablata. Oret, ut redeat:
cautus sit, & humilis, ne amittat.

C A P U T X I.

De paucitate amatorum crucis Jesu.

I. Habet Jesus nunc multos amato-
res regni cœlestis, sed pau-
cos bajulatores suæ Crucis.

Multos habet desideratores con-
solationis, sed paucos tribulationis.

Plures invenit socios mensæ, sed
paucos abstinentiæ.

Omnes cupiunt cum eo gaudere,
sed pauci volunt pro eo aliquid su-
stinere.

Multi Jesum sequuntur usque ad

fractionem panis, sed pauci usque ad bibendum Calicem Passionis.

Multi miracula ejus venerantur, pauci ignominiam Crucis sequuntur.

Multi Jesum diligunt, quamdiu adversa non contingunt.

Multi illum laudant, & benedicunt, quamdiu consolationes aliquas ab ipso percipiunt.

Si autem Jesus se absconderit, & modicum eos reliquerit; aut in querimoniam, vel in dejectionem nimiam cadunt.

2. Qui autem Jesum, propter Jesum, et non propter suam propriam aliquam consolationem diligunt, ipsum in omni tribulatione, & angustia cordis, sicut in summa consolatione, benedicunt.

Et si nunquam eis consolationem dare vellet, ipsum tamen semper laudarent, & semper gratias agere velent.

3. O quantum potest amor Jesu
pu

purus nullo proprio commodo, vel amore permixtus!

Nonne omnes mercenarii sunt dicendi, qui consolationem semper quærunt?

Nonne amatores sui magis, quam Christi probantur, qui sua commoda, & lucra semper meditantur?

Ubi invenitur talis, qui velit Deo servire gratis?

4. Raro invenitur tam spiritualis aliquis, qui omnibus sit nudatus.

Nam verum pauperem spiritu, & ab omni creatura nudum quis inveniet? Procul, & de ultimis finibus pretium ejus.

Si dederit homo omnem substantiam suam, adhuc nihil est.

Et si fecerit poenitentiam magnam, adhuc exiguum est.

Et si apprehenderit omnem scientiam, adhuc longe est.

Et si habuerit virtutem magnam, & devotionem nimis ardentem, ad-

hac multum sibi deest: scilicet unum, quod summe sibi necessarium est.

Quid illud? *Ut omnibus relictis se relinquat, & a se totaliter exeat, nihilque de proprio amore retineat.*

Cumque omnia fecerit, quæ faciendæ noverit, nihil se fecisse sentiat.

5. Non grande ponderet, quod grande æstimari possit: sed in veritate servum inutilem se pronuntiet, sicut Veritas ait: *Cum feceritis omnia, quæ præcepta sunt vobis, dicite, Servi inutiles sumus.*

Tunc vere pauper & nudus spiritu esse poterit, & cum Propheta dicere: *Quia unicus, & pauper sum ego.*

Nemo tamen isto ditior, nemo liberior: qui se, & omnia relinquere scit, & ad intimum se ponere.

CAPUT XII.

De regia via Sanctæ Crucis.

1. **D**urus multis videtur hic sermo: *Abnega te metipsum, tolle Crucem tuam, & sequere Jesum.*

Sed multo durius erit audire illud extremum verbum: *discedite a me maledicti in ignem æternum.*

Qui enim modo libenter audiunt, & sequuntur verbum Crucis, tunc non timebunt ab auditione æternæ damnationis.

Hoc signum Crucis erit in cœlo, cum Dominus ad iudicandum venerit.

Tunc omnes servi Crucis, qui se Crucifixo conformaverunt in vita, accedent ad Christum iudicem cum magna fiducia.

2. Quid igitur times tollere Crucem, per quam itur ad regnum?

In Cruce salus, in Cruce vita, in Cruce protectio ab hostibus: in Cruce infusio supernæ suavitatis, in Cruce robur mentis, in Cruce gaudium

Spiritus : in Cruce summa virtutis,
in Cruce perfectio sanctitatis.

Non est salus animæ, nec spes
æternæ vitæ, nisi in Cruce.

Tolle ergo Crucem tuam, & seque-
re Jesum, & ibis in vitam æternam.

Præcessit ille bajulans sibi Crucem,
& mortuus est pro te in Cruce; ut
tu & tuam portes Crucem, & mori
affectes in Cruce.

Quia si commortuus fueris, etiam
cum illo pariter vives. Et si socius
fueris pœnæ, eris & gloriæ.

3. Ecce in Cruce totum constat,
& in moriendo totum jacet: & non
est alia via ad vitam, & ad veram
internam pacem, nisi via sanctæ
Crucis, & quotidianæ mortificatio-
nis.

Ambula ubi vis, quære quodcum-
que volueris: & non invenies altio-
rem viam supra, nec securiorem viam
infra, nisi viam Sanctæ Crucis.

Dispone, & ordina omnia secun-
dum tuum velle, & videre: & non
in

invenies, nisi semper aliquid pati debere, aut sponte, aut invite; & ita crucem semper invenies.

Aut enim in corpore dolorem senties, aut in anima spiritus tribulationem sustinebis.

4. Interdum a Deo relinqueris, interdum a proximo exercitaberis: & quod amplius est, sæpe tibi metipsum gravis eris.

Nec tamen aliquo remedio, vel solatio liberari, seu alleviari poteris, sed donec Deus voluerit, oportet, ut sustineas.

Vult enim Deus, ut tribulationem sine consolatione pati discas, & ut illi totaliter te subiicias, & humilior ex tribulatione fias.

Nemo ita cordialiter sentit Passionem Christi, sicut is, cui contigerit similia pati.

Crux ergo semper parata est, & ubique te expectat.

Non potes effugere, ubicunque cucurreris: quia ubicunque veneris, te-

teipsum tecum portas, & semper te
ipsum invenies.

Converte te supra, converte te
infra, converte te infra, converte
intra: & in his omnibus invenies
crucem, & necesse est, te ubicunque
tenere patientiam, si internam vis
habere pacem, & perpetuam prome-
reri coronam.

5. Si libenter crucem portas, por-
tabit te, & ducet ad desideratum
finem, ubi scilicet finis patiendi erit,
quamvis hic non erit.

Si invite portas, onus tibi facies
& teipsum magis gravas, & tamen
oportet, ut sustineas.

Si abjicis unam crucem, aliam
procul dubio invenies, & forsitan
graviores.

6. Credis tu evadere, quod nul-
lus hominum potuit præterire?

Quis Sanctorum in mundo sine
cruce & tribulatione fuit?

Nec enim Jesus Christus Dominus
noster una hora sine dolore Passioni-
nis

nis f
(ait

mort
suam

Et
ris,

est v

7.
mart

& ga
Er

quan
ista v

riis,
Et

fecer
inver

ex a

8.
afflic

folati
sibi f

suæ
Na

nis fuit, quoad vixit, Oportebat
(ait) Christum pati, & resurgere a
mortuis, & ita intrare in gloriam
suam.

Et quomodo tu aliam viam quæ-
ris, quam hanc regiam viam, quæ
est via sanctæ Crucis?

7. Tota vita Christi crux fuit, &
martyrium; & tu tibi quæris requiem,
& gaudium?

Erras, erras, si aliud quæris,
quam pati tribulationes: quia tota
ista vita mortalis, plena est mise-
riis, & circumsignata crucibus.

Et quanto alius quis in spiritu pro-
fecerit, tanto graviores sæpe crucès
invenit: quia exilii sui pœna magis
ex amore crescit.

8. Sed tamen iste sic multipliciter
afflictus non est sine levamine con-
solationis: quia fructum maximum
sibi sentit accrescere ex sufferentia
suæ crucis.

Nam dum se illi subjicit, omne
onus

onus tribulationis in fiduciam divinæ consolationis convertitur.

Et quanto caro magis per afflictionem atteritur, tanto spiritus amplius per internam gratiam roboratur.

Et nonnunquam in tantum confortatur ex affectu tribulationis, & adversitatis ob amorem conformitatis Crucis Christi, ut sine dolore, & tribulatione se esse non vellet: quoniam quanto se acceptiorem Deo credit, quanto plura, & graviora pro eo perferre potuerit.

Non est istud hominis virtus, sed gratia Christi, quæ tanta potest, ut agit in carne fragili; ut, quod naturaliter semper abhortet, & fugiat, hoc fervore spiritus aggrediatur, & diligat.

9. Non est secundum hominem crucem portare, crucem amare, corpus castigare, & servituti subicere honores fugere, contumelias libenter sustinere, seipsum despiceret,

despicere
cum
sperit
rare.

Si
jusmo

Sec
tur ti
cient
caro.

Se
bis,
Christi

IO
fidelis
virilis
ex ar

Pr
versa
miser
cum
nies.

O

despici optare: adversa quæcunque cum damnis perpeti, & nihil prosperitatis in hoc mundo desiderare.

Si ad te ipsum respicis, nihil huiusmodi ex te poteris.

Sed si in Domino confidis, dabitur tibi fortitudo de cælo, & subicientur ditioni tuæ mundus & caro.

Sed nec inimicum diabolum timebis, si fueris fide armatus, & Cruce Christi signatus.

10. Pone te ergo, sicut bonus, & fidelis servus Christi, ad portandum viriliter Crucem Domini tui, pro te ex amore Crucifixi.

Præpara te ad toleranda multa adversa, & varia incommoda in hac misera vita: quia sic tecum erit ubicunque fueris: & sic revera invenies, ubicunque latueris.

Oportet ita esse, & non est remedium

dium evadendi à tribulatione ma-
lorum, & dolore, quam ut te pe-
tiaris.

Calicem Domini affectanter bibe
si amicus ejus esse, & partem cum eo
desideras habere.

Consolationes Deo committe: fa-
ciet ipse cum talibus sicut sibi magis
placuerit.

Tu vero pone te ad sustinendum
tribulationes, & reputa eas maximas
consolationes: quia non sunt condigni-
gnæ passionis hujus temporis ad fru-
turam gloriam promerendam, etiam
si solus omnes posses sustinere.

II. Quando ad hoc veneris, quod
tribulatio tibi dulcis est, & sapit pro
Christo: tunc bene tecum esse æstima-
ma: quia invenisti paradysum in ter-
ra.

Quamdiu pati grave tibi est, &
fugere quæris; tamdiu male habe-
bis, & sequetur te ubique fuga tri-
bulationis.

12.
bes, v
riend
inven
Eti
tertiu
propte
rio pa
ostendo
nomin
Pat
dilige
placet
13.
pro ne
gloria
tio or
quoqu
Nar
menda
ti veli
Mer
pati p
ra pat

12. Si ponis te, ad quod esse debes, videlicet ad patiendum, & moriendum: fiet cito melius, & pacem invenies.

Etiamsi raptus fueris usque ad tertium coelum cum Paulo, non es propterea securatus de nullo contrario patiendo. *Ego (inquit Jesus) ostendam illi, quanta oporteat eum pro nomine meo pati.*

Pati ergo tibi remanet, si Jesum diligere, & perpetuo illi fervire placet.

13. Utinam dignus esses aliquid pro nomine Jesu pati: quam magna gloria remaneret tibi, quanta exultatio omnibus Sanctis Dei, quanta quoque ædificatio esset proximi!

Nam patientiam omnes commendant, quamvis pauci tamen pati velint.

Merito deberes modicum libenter pati pro Christo, cum multi graviora patiuntur pro mundo.

14. Scias

14. Scias pro certo quia morientem te oportet ducere vitam. Et quando quisque plus sibi moritur tanto magis Deo vivere incipit.

Nemo aptus est ad comprehendendum cœlestia, nisi se submisit ad portandum pro Christo adversa.

Nihil Deo acceptius, nihil tibi librius in mundo isto, quam libenter pati pro Christo.

Et si eligendum tibi esset, magis optare deberes, pro Christo adversa pati, quam multis consolationibus recreari: quia Christo similis esses, & omnibus Sanctis magis conformior.

Non enim stat meritum nostrum & profectus status nostri in multis suavitatibus, & consolationibus: sed potius in magnis gravitatibus, & tribulationibus perferendis.

15. Si quidem aliquid melius, & utilius saluti hominum quam passus fuisset: Christus utique verbo, & exemplo ostendisset.

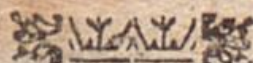
Nam

Nam & sequentes se discipulos, omnesque eum sequi cupientes manifeste ad crucem portandam hortatur, & dicit: *Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me.*

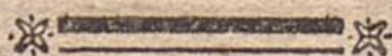
Omnibus ergo perlectis, & scrutatis, sit hæc conclusio finalis: *Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei.*

Finis Libri secundi.

DE
IMITATIONE
CHRISTI.

LIBER TERTIUS.

De interna consolatione.

CAPUT I.

*De interna Christi locutione ad
animam fidelem.*

*A*udiam, quid loquatur in me Do-
minus Deus.

Beata anima, quæ Dominum
in se loquentem audit: & de ore ejus
consolationis verbum accipit.

Beatæ aures, quæ venas divi-
fusurri suscipunt, & de mundi hu-
jus susurrationibus nihil advertunt.

Bea

Beatæ plane aures, quæ non vocem foris sonantem, sed intus auscultat veritatem docentem.

Beati oculi, qui exterioribus clausi, interioribus autem sunt intenti.

Beati, qui interna penetrant, & ad capienda arcana cœlestia magis ac magis per quotidiana exercitia festudent præparare.

Beati, qui Deo vacare gestiunt, & ab omni impedimento seculi se excutiunt.

Animadvertete hæc anima mea, & claude sensualitatis ostia: ut possis audire, quid in te loquatur Deus tuus. Hæc dicit Dilectus tuus.

2. *Salus tua ego sum pax tua & vita tua. Serva te apud me, & pacem invenies. Dimitte omnia transitoria, & quære æterna.*

Quid sunt omnia temporalia, nisi seductoria? Et quid juvant omnes creaturæ, si a Creatore deserta fueris?

Omnibus ergo abdicatis, Creatori
H tuq.

tuo te redde placitam, ac fidelem
ut veram valeas apprehendere beati-
tudinem.

CAPUT II.

*Quod veritas intus loquitur sine
strepitu verborum.*

I. **L**oquere Domine, quia audit
servus tuus. Servus tuus sum
ego, da mihi intellectum, ut sciam
simonia tua. Inclina cor meum
verba oris tui, & fluat ut ros eloqui-
um tuum:

Dicebant olim filii Israel ad Moy-
sen: Loquere tu nobis, & audiemus
non loquatur nobis Dominus, ne for-
moriatur.

Non sic Domine, non sic sed ma-
gis cum Samuele Propheta humiliter
ac desideranter obsecro: Loquere
Domine, quia audit servus tuus.

Non loquatur mihi Moyses aut al-
quis ex Prophetis: sed tu potius lo-
quere Domine Deus inspirator, &
illuminator omnium Prophetarum
qui

quia tu solus sine eis potes me perfecte imbuere; illi autem sine te nihil proficient.

2. Possunt quidem verba sonare sed spiritum non conferunt.

Pulchriter dicunt, sed te tacente cor non accendunt.

Literas tradunt, sed tu sensum aperis. Mysteria proferunt, sed tu referas intellectum signatorum.

Mandata edicunt, sed tu iuvas ad perficiendum.

Viam ostendunt, sed tu confortas ad ambulandum.

Illi foris tantum agunt, sed tu corda instruis, & illuminas.

Illi exterius rigant, sed tu fecunditatem donas.

Illi clamant verbis, sed tu intelligentiam auditui tribuis.

3. Non ergo mihi loquatur Moyses, sed tu Domine Deus meus, æterna veritas; ne forte moriar, & sine fructu efficiar, si fuero tantum foris admonitus, & intus non accensus.

Ne fit mihi ad iudicium verbum
auditum, non factum: cognitum,
& non amatum: creditum, & non
servatum.

*Loquere igitur Domine, quia audit
servus tuus: verba enim vitæ æter-
næ habes.*

Loquere mihi ad qualemcunque
animæ meæ consolationem, & ad
totius vitæ meæ emendationem, ti-
bi autem ad laudem & perpetuum
honorem.

CAPUT III.

*Quod verba Dei cum humilitate sunt
audienda: Et quod multi ea
non ponderant.*

I. **A**udi Fili verba mea, verba
suavissima, omnium Philoso-
phorum, & Sapientium hujus mun-
di scientiam excedentia.

*Verba mea spiritus, Et vita sunt,
nec humano sensu pensanda.*

Non sunt ad vanam complacentiam
trahenda, sed in silentio audienda,
& cum omni humilitate, atque ma-
gno affectu suscipienda.

Et dixi: *Beatus, quem tu erudie-
ris Domine, & de lege tua docueris
eum, ut mitiges ei a diebus malis,
& non desoletur in terra.*

2. *Ego (inquit Dominus) docui
Prophetas ab initio, & usque nunc
non cesso omnibus loqui: sed multi ad
vocem meam surdi sunt, & duri.*

Plures mundum libentius audiunt,
quam Deum: facilius sequuntur car-
nis suæ appetitum, quam Dei be-
neplacitum.

Promittit mundus temporalia, &
parva, & servitur ei aviditate ma-
gna: Ego promitto summa, & æter-
na, & torpescunt mortalium corda.

Quis tanta cura mihi in omnibus
servit, & obedit, sicut mundo, &
dominis ejus servitur? *Erubescere Si-
don, ait mare, Et si causam quæris,
audi quare.*

Pro modica præbenda longa via
curritur: pro æterna vita a multis
vix pes semel a terra levatur.

Vile pretium quæritur: pro uno
numis-

numismate interdum turpiter litigatur: pro vana re, & promissione parva diu noctuque fatigari non timeatur.

3. Sed, proh pudor! pro bono incommutabili, pro præmio inæstimabili, pro summo honore, & gloria interminabili vel modicum fatigari pigritatur.

Erubescere ergo serve piger, querulose, quod illi paratiores inveniantur ad perditionem, quam tu ad vitam.

Gaudent illi amplius ad vanitatem quam tu ad veritatem.

Equidem spe sua nonnunquam frustrantur, sed promissio mea neminem fallit, nec confidentem misericors dimittit inanem.

Quod promisi, dabo; quod dixi implebo; si tamen usque in finem fidelis in dilectione quis permanserit.

Ego remunerator sum omnium bonorum, & fortis probator omnium devotorum.

4. Scribe verba mea in corde tuo, & pertracta diligenter: erunt enim in tempore tentationis valde necessaria.

Quod non intelligis, cum legis, cognosces in die visitationis.

Dupliciter soleo Electos meos visitare; tentatione scilicet, & consolatione.

Et duas lectiones eis quotidie lego: unam increpando eorum vitia; alteram exhortando ad virtutum incrementa.

Qui habet verba mea, & spernit ea, habet, qui iudicet eum in novissimo die.

ORATIO.

Ad impetrandam devotionis gratiam.

I. **D**omine Deus meus, omnia mea bona tu es. Et quis ego sum, ut audeam ad te loqui? Ego sum pauperrimus servus tuus, & abjectus vermiculus: multo pauperior, & contemptibilior: quam scio, & dicere audeo. Memento tamen Do-

H 4

mine,

mine, quia nihil sum, nihil habeo: nihilque valeo. Tu solus bonus, justus, & sanctus; tu omnia potes, omnia præstas, omnia imples, solum peccatorem inanem relinquens. Reminiscere miserationum tuarum, & imple cor meum gratia tua, qui non vis esse vacua opera tua.

2. Quomodo possum me tolerare in hac misera vita, nisi me confortaverit misericordia, & gratia tua? Noli avertere faciem tuam a me; noli visitationem tuam prolongare; noli consolationem tuam abstrahere, ne fiat *anima mea, sicut terra sine aqua tibi.*

Domine, doce me facere voluntatem tuam; doce me coram te digne, ac humiliter conversari: quia sapientia mea tu es, qui in veritate me cognoscis, & cognovisti antequam fieret mundus, & antequam natus essem in mundo.

CAPUT IV.

*Quod in veritate, & humilitate coram
Deo conversandum est.*

I. **F**ili, ambula coram me in veritate, & in simplicitate cordis tui quære me semper.

Qui ambulat coram me in veritate, tutabitur ab incurfibus malis, & veritas liberabit eum a seductori- bus, & detractionibus inimicorum.

Si veritas te liberaverit, vere liber eris; & non curabis de vanis hominum verbis.

Domine verum est, sicut dicis, ita, quæso, mecum fiat, Veritas tua me doceat; ipsa me custodiat, & usque ad salutarem finem conser- vet.

Ipsa me liberet ab omni affectio- ne mala, & inordinata dilectione: & ambulabo tecum in magna cor- dis libertate.

2. Ego te docebo (ait Veritas)
quæ recta sunt, & placita coram me.

Cogita peccata tua, cum dissol-
centia magna, & mœrore: & nun-
quam reputes te aliquid esse propter
opera bona.

Revera peccator es, & multis pas-
sionibus obnoxius, & implicatus.

Ex te semper ad nihil tendis; cito
laberis, cito vinceris; cito turbaris,
cito dissolveris.

Non habes quidquam unde possis
gloriarī, sed multa, unde te debeas
vilificare: quam multo infirmior
es, quam vales comprehendere.

3. Nil ergo magnum tibi videat-
ur ex omnibus, quæ agis.

Nil grande, nil pretiosum, & ad-
mirabile, nil reputatione appareat
dignum: nil altum, nil vere lauda-
bile, & desiderabile, nisi quod æter-
num est.

Placeat tibi super omnia æterna
veritas, displiceat tibi semper tua
maxima vilitas.

Nil sic timeas, sic vituperes, &
fugias, sicut vitia, & peccata tua:
quæ

quæ magis displicere debent, quam quælibet rerum damna.

Quidam non sincere coram me ambulant, sed quadam curiositate, & arrogantia ducti, volunt secreta mea scire, & alta Dei intelligere, se, & suam salutem negligentem.

Hi sæpe in magnas tentationes, & peccata propter suam superbiam, & curiositatem, me eis adversante, labuntur.

4. Time judicia Dei, expavesce iram Omnipotentis. Noli autem discutere opera altissimi, sed tuas iniquitates perscrutare, in quantis deliquisti, & quam multa bona neglexisti.

Quidam solum portant suam devotionem in libris, quidam in imaginibus, quidam autem in signis exterioribus, & figuris.

Quidam habent me in ore, sed modicum est in corde.

Sunt alii, qui intellectu illuminati, & affectu purgati ad æterna semper
an-

anhelant: de terrenis graviter ar-
diunt, necessitatibus naturæ dolen-
ter inserviunt: & hi sentiunt, quid
spiritus veritatis loquitur in eis.

Quia docet eos terrena despiciere,
& amare cœlestia: mundum negli-
gere, cœlum tota die, ac nocte de-
siderare.

CAPUT V.

De mirabili effectu divini amoris.

1. **B**enedico te Pater cœlestis, Pa-
ter Domini mei Jesu Christi,
quia mei pauperis dignatus es reco-
dari.

O Pater misericordiarum, & De-
us totius consolationis, gratias tibi
ago, qui me indignum omni conse-
latione quandoque tua recreas con-
solatione.

Benedico te semper, & glorifico
cum unigenito Filio tuo, & glorifi-
co, cum unigenito Filio tuo, & Spi-
ritu Sancto Paraclito in secula secul-
lorum.

E
meu
exu
Ta
dis n
meun
2.
amor
ideo
conf
pius
L
& sa
tioni
bene
amar
bilis
3.
omni
cit o
ter o
N
omni
ficit.
A

Eja

Eja Domine Deus amator Sancte
meus, cum tu veneris in cor meum,
exultabunt omnia interiora mea.

*Tu es gloria mea, & exultatio cor-
dis mei. Tu spes mea, & refugium
meum in die tribulationis mee.*

2. Sed quia adhuc debilis sum in
amore, & imperfectus in virtute;
ideo necesse habeo a te consolari, &
confortari: propterea visita me sæ-
pius, & instrue disciplinis sanctis.

Libera me a passionibus malis,
& sana cor meum ab omnibus affec-
tionibus inordinatis: ut sanatus, &
bene purgatus, aptus efficiar ad
amandum, fortis ad patiendum, sta-
bilis ad perseverandum.

3. Magna res est amor, magnum
omnino bonum, quod solum leve fa-
cit omne onerosum, & fert æquali-
ter omne inæquale.

Nam onus sine onere portat, &
omne amarum dulce ac sapidum ef-
ficat.

Amor Jesu nobilis ad magna ope-
randa

randa impellit, & ad desideranda
semper perfectiora excitat.

Amor vult esse sursum, nec ullis
infinis rebus retineri.

Amor vult esse liber, & ab omni
mundana affectione alienus, ne in-
ternus ejus impediatur aspectus, ne
per aliquod commodum temporale
implicationem sustineat, aut per in-
commodum succumbat.

Nihil dulcius est amore, nihil for-
tius, nihil altius, nihil latius, nihil
jucundius, nihil plenius, nec melius
in caelo, & in terra: quia amor ex
Deo natus est, nec potest, nisi in
Deo super omnia creata quiescere.

4. Amans volat, currit & læta-
tur; liber est, & non tenetur.

Dat omnia pro omnibus, & ha-
bet omnia in omnibus; quia in uno
summo super omnia quiescit, ex
quo omne bonum fluit, & procedit.

Non respicit ad dona, sed ad do-
nantem se convertit super omnia
bona.

Amor

Am
super
Am
non r
valet:
latur,
cere a
Val
implet
non a
5. A
dormi
Fat
non co
batur;
ardens
curequ
Si o
vox ch
Mag
est ipse
dicit:
totus n
Amor

Amor modum sæpe nescit, sed
super omnem modum fervescit.

Amor onus non sentit, labores
non reputat, plus affectat, quam
valet: de impossibilitate non cau-
satur, quia cuncta sibi posse, & li-
cere arbitratur.

Valet igitur ad omnia, & multa
implet, & effectui mancipat, ubi
non amans deficit, & jacet.

5. Amor vigilat, & dormiens non
dormitat.

Fatigatus non lassatur, arctatus
non coarctatur, territatus non contur-
batur; sed sicut vivax flamma, &
ardens facula, sursum erumpit, se-
cureque pertransit.

Si quis amat, novit, quid hæc
vox clamet.

Magnus clamor in auribus Dei
est ipse ardens affectus animæ, quæ
dicit: *Deus meus, amor meus. Tu
totus meus, & ego totus tuus.*

O R A T I O.

Pro amore Dei impetrando.

I. **D**ilata me in amore, ut discere
interiori cordis ore degu-
re, quam suave sit amare, &
amore liquefieri, & natare.

Teneat amore, vadens supra
pro nimio fervore, & stupore.

Cantem amoris canticum, sequi
te dilectum meum in altum, deficiam
in laude anima mea, jubilans
amore.

Amem te plusquam me, nec
nisi propter te: & omnes in te:
vere amant te sicut jubet lex am-
ris lucens ex te.

2. Est amor velox, sincerus, pius,
jucundus, & amœnus: fortis, per-
tius, fidelis, prudens, longanimis,
virilis, & seipsum nunquam quaerens.

Ubi enim seipsum aliquis quaerit
ibi ab amore cadit.

Est amor circumspectus, humilis
& rectus: non mollis, non levis

nec v
castus

ctis l

Est

Præla

Deo

& spe

sibi n

non v

8.

& ad

est di

Op

amara

plecti

ab eo

I. F

Qu

Qu

tatem

avide

de

nec vanis intendens rebus, sobrius, castus, stabilis, quietus, & in cunctis sensibus custoditus.

Est amor subiectus, & obediens Prælati, sibi vilis, & despectus, Deo devotus, & gratificus, fidens & sperans semper in eo, etiam cum sibi non sapit Deus; quia sine dolore non vivitur in amore:

8. Qui non est paratus omnia pati, & ad voluntatem stare dilecti, non est dignus amator appellari.

Oportet amantem omnia dura, & amara propter dilectum libenter amplecti, nec ob contraria accidentia ab eo deflecti.

CAPUT VI.

De probatione veri amoris.

I. **F**ili, non es adhuc fortis, & prudens amator.

Quare Domine?

Quia propter modicam contrarietatem deficis a cœptis, & nimis avide consolationem quæris.

Fortis amator stat in tentationibus, nec callidis credit persuasionibus inimici.

Sicut ei in prosperis placeo, ita nec in adversis displiceo.

2. Prudens amator non tam donum amantis considerat, quam dantis amorem.

Affectum potius attendit, quam censum; & infra dilectum omnino data ponit.

Nobilis amator non quiescit in dono, sed in me super omne donum.

Non est ideo totum perditum, quandoque minus bene de me, vel de Sanctis meis sentis, quam velles.

Affectus illi bonus, & dulcis quem interdum percipis, effectus gratiæ præsentis est, & quidam prægustus patriæ cœlestis: super quo non nimium innitendum, quia vadit & venit.

Certare autem adversus incidentes malos motus animi suggestionemque spernere diaboli, insigne est virtutis, & magni meriti.

3. Non

3. Non ergo te conturbent alienæ phantasiæ, de quacumque materia ingestæ.

Forte serva propositum, & intentionem rectam ad Deum.

Nec est illusio, quod aliquando in excessum subito raperis, & statim ad solitas ineptias cordis reverteris.

Illas enim invite magis pateris, quam agis! & quamdiu despicient, & reniteris, meritum est, & non perditio.

4. Scito, quod antiquus inimicus omnino nititur impedire desiderium tuum in bono, & ab omni exercitio devoto evacuare: a Sanctorum scilicet cultu, a pia Passionis meæ memoria, a peccatorum utili recordatione, a proprii cordis custodia, & a firmo proposito proficiendi in virtute.

Multas malas cogitationes ingerit, ut tædium tibi faciat, & horrorem, ut ab oratione revocet, & lectione sacra.

Displicet ipsi humilis confessio,
& (si posset) a Communione cessare faceret.

Non credas ei, neque cures illum, licet sæpius tibi deceptionis tetenderit laqueos.

Sibi imputa, cum mala ingerit, & immunda. Dicit illi: *Vade inmundus spiritus, erubescere miser, vade inmundus es tu, qui talia inseris auribus meis.*

Discede a me seductor pessime, non habebis in me partem ullam, sed *Iesus mecum erit*, tanquam bellator fortis, & tu stabis confusus.

Malo mori, & omnem pœnam subire, quam tibi consentire.

Tace, & obmutesce, non audiam te amplius, licet plures mihi molitoris molestias: *Dominus illuminatio mea, & salus mea, quem timebo.*

Si consistant adversum me castra, non timebit cor meum. Dominus adiutor meus, & Redemptor meus.

5. Certa tanquam miles bonus &

& si interdum corruis, resume vires fortiores prioribus, confidens de ampliori mea gratia: & multum præcave a vana complacentia, & superbia.

Propter hoc multi in errorem ducuntur, & in cæcitatem pæne incurabilem quandoque labuntur.

Sit tibi cautelam, & in perpetuam humilitatem, ruina hæc superborum de se stulte præfumentium.

CAPUT VII.

De occultanda gratia, sub humilitatis custodia.

I. **F**ili utilius est tibi, & securius devotionis gratiam abscondere, nec altum te efferre, nec multum inde loqui, neque multum ponderare: sed magis temetipsum despiciere, & tamquam indigno datam timere.

Non est huic affectioni tenacius inhærendum, quæ citius potest mutari in contrarium.

Cogita in gratia, quam miser, & inops esse soles sine gratia.

Nec est in eo tantum spiritualis vitæ profectus, cum consolationis habueris gratiam, sed cum humiliter & abnegate, patienterque tuleris ejus subtractionem: ita, quod ab orationis studio non torpeas, nec reliqua opera tua ex usu facienda, omnino dilabi permittas.

Sed sicut melius potueris, & intellexeris, libenter quod in te est, facias: ne propter ariditatem, seu anxietatem mentis, quam sentis, te totaliter negligas.

2. Multi enim sunt, qui cum non bene eis successerit, statim impatientes fiunt, aut desides.

Non enim semper est in potestate hominis via ejus, sed Dei est dare, & consolari, quando vult, & quantum vult, & cui vult, sicut sibi placuerit, & non amplius.

Quidam incauti propter devotionis gratiam, seipsos destruxerunt: quis plus

plus
runt
men
etum
diciu

Et
quan
grati

Fa

cti,

sibi:

disca

penn

Qu

in vi

toru

sunt,

3.

qui,

volu

si tan

nolue

Ra

regi

Me

plus agere voluerunt, quam potuerunt, non pensantes suæ parvitatæ mensuram, sed magis cordis affectum sequentes, quam rationis iudicium.

Et quia majora præsumpserunt, quam Deo placitum fuit, idcirco gratiam cito perdiderunt.

Facti sunt inopes, & viles relictæ, qui in cœlum posuerunt nidum sibi: ut humilitati, & depauperati, discant non alis suis volare, sed sub pennis meis sperare.

Qui adhuc novi sunt, & imperiti in via Domini, nisi consilio discretorum se regant, faciliter decipi possunt, & eludi.

3. Quod si suum sentire magis sequi, quam aliis exercitatis credere volunt, erit eis periculosus exitus, si tamen retrahi a proprio conceptu noluerint.

Raro sibiipsis sapientes ab aliis regi humiliter patiuntur.

Melius est sapere modicum cum

humilitate; & parva intelligentia, quam magni scientiarum thesauri cum vana complacentia.

Melius est tibi minus habere, quam multum, unde posses superbire.

Non satis discrete agit, qui totum lætitiæ tradit, obliviscens profectinæ inopiæ suæ, & casti timoris Domini, qui timet gratiam oblata amittere.

Nec etiam satis virtuose sapit, qui tempore adversitatis, & cujusque gravitatis, nimis se desperate gerit, & minus fidenter de me, quam oportet, recogitat ac sentit.

4. Qui tempore pacis nimis securus esse voluerit, sæpe tempore belli nimis dejectus, & formidolosus reperietur.

Si scires semper humilis, & modestus in te permanere, nec non spiritum tuum bene moderare, & regere, non incideres tam cito in periculum, & offensam.

Contilium bonum est, ut fervoris

spiritu concepto mediteris, quid futurum sit abscedente lumine.

Quod dum contigerit, recogita: & denuo lucem posse reverti, quam ad cautelam tibi, mihi autem ad gloriam, ad tempus subtraxi.

5. Utilior est sæpe talis probatio, quam si semper prospera pro tua haberes voluntate.

Nam merita non sunt ex hoc existimanda, si quis plures visiones, aut consolationes habeat; vel si peritus sit in Scripturis, aut in altiori ponatur gradu.

Sed si vera fuerit humilitate fundatus, & divina charitate repletus, si Dei honorem pure, & integre semper quærat: si seipsum nihil reputet: & in veritate despiciat, atque ab aliis etiam despici, & humiliari magis gaudeat, quam honorari.

CAPUT VIII.

De vili æstimatione sui ipsius, in oculis Dei.

1. **L**oquar ad Dominum meum, cum sim pulvis, & cinis. Si me amplius reputavero, ecce tu stas contra me: & dicunt testimonium verum iniquitates meæ, nec possum contradicere.

Si autem me vilificavero, & ad nihilum redegero, & ab omni propria reputatione defecero, atque (sicut sum) pulverizavero, erit mihi propitia gratia tua, & vicina cordi meo lux tua: & omnis æstimatio quantulacumque minima in valle nihilitatis meæ submergetur, & peribit in æternum.

Ibi ostendis me mihi, quid sum, quid fui, & quo deveni: quia nihil sum, & nescivi.

Si mihi ipsi relinquor, ecce nihil, & tota infirmitas: si autem subito me respexeris, statim fortis efficior, & novo repleor gaudio. Et

Et mirum valde, quod sic repente sublevor, & tam benigne a te complector, qui proprio pondere semper ad ima feror.

2. Facit hoc amor tuus, gratis præveniens me, & in tam multis subveniens necessitatibus, a gravibus quoque custodiens me periculis, & ab innumeris (ut vere dicam) eripiens malis.

Me siquidem male amando, me perdidisti, & te solum quærendo, & pure amando, me, & te pariter inveni, atque ex amore profundius ad nihilum me redegit.

Quia tu, o dulcissime, facis mecum supra meritum omne, & supra id, quam audeo sperare, vel rogare.

3. Benedictus sit Deus meus; quia licet ego omnibus bonis sim indignus, tua tamen nobilitas, & infinita bonitas nunquam cessat benefacere, etiam ingratis, & longe a te averfis.

Converte nos ad te, ut simus grati,
ti,

ti, humiles, & devoti, quia salus nostra tu es, virtus, & fortitudo nostra.

CAPUT IX.

Quod omnia ad Deum, sicut ad finem ultimum, sunt referenda.

1. **F**ili, ego debeo esse finis tuus supremus, & ultimus, si vere desideras esse beatus.

Ex hac intentione purificabitur affectus tuus, sæpius ad seipsum, & ad creaturas male incurvatus.

Nam si teipsum in aliquo quæris, statim in te deficis, & arescis.

Omnia ergo ad me principaliter referas, quia ego sum, qui omnia dedi.

Sic singula considera, sicut ex summo bono manantia: & ideo ad me tanquam ad suam originem cuncta sunt reducenda.

2. Ex me pusillus, & magnus, pauper, & dives tanquam ex fonte vivo aquam vivam hauriunt: & qui

mibi

mibi sponte, & libere deserviunt, gratiam pro gratia accipient.

Qui autem extra me voluerit gloriari, vel in aliquo bono privato delectari, non stabilietur in vero gaudio, neque in corde suo dilatabitur, sed multipliciter impediatur, & angustabitur.

Nihil ergo tibi de bono adscribere debes, nec alicui homini virtutem attribuas: sed totum da Deo, sine quo nihil habet homo.

Ego totum dedi, ego totum te habere volo: & cum magna districtione gratiarum actiones requiro.

3. Hæc est veritas, qua fugatur gloriæ vanitas.

Et si intraverit cœlestis gratia, & vera charitas, non erit aliqua invidia, nec contractio cordis, neque privatus amor occupabit.

Vincit enim omnia divina charitas, & dilatat omnes animæ vires.

Si recte sapis, in me solo gaudebis,

bis, in me solo sperabis: quia nemo bonus, nisi solus Deus, qui est super omnia laudandus, & in omnibus benedicendus.

CAPUT X.

Quod spreto mundo dulce est servire Deo.

I. **N**unc iterum loquar Domine, & non filebo; dicam in auribus Dei mei, Domini mei, & Regis mei, qui est in excelsis.

O quam magna multitudo dulcedinis tuæ Domine, quam abscondisti timentibus te! Sed quid es amantibus? quid toto corde tibi fervientibus?

Vere ineffabilis dulcedo, contemplationis tuæ, quam largiris amantibus te.

In hoc maxime ostendisti mihi dulcedinem charitatis tuæ, quia cum non essem, fecisti me: & cum errarem longe a te, reduxisti me: ut servirem tibi; & præcepisti, ut diligam te.

2. O fons amoris perpetui, quid dicam de te?

Quomodo potero tui oblivisci, qui mei dignatus es recordari, etiam postquam contabui, & perii?

Fecisti ultra omnem spem misericordiam cum servo tuo, & ultra omne meritum gratiam, & amicitiam exhibuisti.

Quid retribuam tibi pro gratia ista? Non enim omnibus datum est, ut omnibus abdicatis seculo renuntient, & monasticam vitam assument.

Numquid magnum est, ut tibi serviam, cui omnis creatura servire tenetur?

Non magnum mihi videri debet servire tibi; sed hoc potius magnum mihi, & mirandum apparet, quod tam pauperem, & indignum dignaris in servum recipere, & dilectis tuis adunare.

3. Ecce omnia tua sunt, quæ habeo, & unde tibi servio.

Ve-

Verumtamen vice versa, tu mihi magis servis, quam ego tibi.

Ecce cœlum, & terra, quæ in ministerium hominis creasti, præstita sunt, & faciunt quotidie quæcumque mandasti.

Et hoc parum est, quin etiam Angelos in ministerium hominis ordinasti.

Transcendit autem hæc omnia, quia tu ipse homini servire dignatus es, & teipsum daturum ei promissisti.

4. Quid dabo tibi pro omnibus istis millibus bonis? Utinam possem tibi servire cunctis diebus vite meæ!

Utinam vel uno die dignum servitium exhibere sufficerem!

Vere tu es dignus omni servitio, omni honore, & laude æterna.

Vere Dominus meus es, & ego pauper servus tuus, qui totis viribus teneor tibi servire, nec unquam in laudibus tuis debeo fastidire.

Sic

Sic volo, sic desidero: & quid-
quid mihi deest, tu digneris sup-
plere.

5. Magnus honor, magna gloria
tibi servire: & omnia propter te
contemnere.

Habebunt enim gratiam magnam,
qui sponte se subjecerint tuæ sanctif-
simæ servituti.

Invenient suavissimam Spiritus
sancti consolationem, qui pro amore
tuo omnem carnalem abjecerint de-
lectationem.

Consequentur magnam mentis li-
bertatem, qui arctam pro nomine
tuo ingrediuntur viam, & omnem
mundanam neglexerint curam.

6. O grata, & jucunda Dei servi-
tus, qua homo veraciter efficitur li-
ber, & sanctus!

O sacer status religiosi famulatus,
qui hominem Angelis reddit æqua-
lem, Deo placabilem, Dæmonibus
terribilem, & cunctis fidelibus com-
mendabilem!

O am

O amplectendum & semper optandum servitium, quo summum promeretur bonum, & gaudium acquiritur sine fine mansurum.

CAPUT XI.

Quod desideria cordis examinanda sunt, & ponderanda.

I. **F**ili, oportet te adhuc multa addiscere, quæ necdum benedidicisti.

Quæ sunt hæc, Domine?

Ut desiderium tuum ponas totaliter secundum beneplacitum meum: & tui ipsius amator non sis, sed mee voluntatis cupidus æmulator.

Desideria te sæpius accendant, & vehementer impellunt: sed considera, an propter honorem meum, an propter tuum commodum magis movearis.

Si ego sum in causa, bene contentus eris, quomocunque ordinaro: si autem de proprio quæsitum aliquid latet, ecce, hoc est, quod te impedit, & gravat.

2. Ca.

2. Cave ergo, ne nimium innitaris super desiderio præconcepto, me non consulto: ne forte postea poeniteat, aut displiceat, quod primo placuit, & quasi pro meliore zelasti.

Non enim omnis affectio, quæ videtur bona, statim est sequenda: sed neque omnis contraria affectio ad primum fugienda.

Expedit interdum refrænatione uti, etiam in bonis studiis, & desideriis: ne per importunitatem mentis distractionem incurras; ne aliis per indisciplinationem scandalum generes; vel etiam per resistantiam aliorum subito turberis, & corruas.

3. Interdum vero oportet violentia uti; & viriliter appetitui sensitivo contraire, nec advertere, quid velit caro, & quid non velit: sed hoc magis fatagere, ut subjecta sit etiam nolens spiritui.

Et tamdiu castigari debet, & cogi servituti subesse, donec parata sit ad omnia

omnia, paucisque contentari dicat,
& simplicibus delectari, nec contra
aliquod inconueniens mullitare.

CAPUT XII.

*De informatione patientiæ, & in-
mine aduersus concupiscentias.*

1. **D**omine Deus, ut audio, pa-
tientia mihi valde necessaria
est: multa enim in hac vita accidunt
contraria.

Nam qualitercunque ordinaverit
de pace mea, non potest esse sine
bello, & dolore vita mea.

Ita est, fili. Non volo te autem
talem quærere pacem, quæ tentatio-
nibus careat, aut contraria non sen-
tiant.

Sed tunc etiam æstima te pacem
invenisse, cum fueris variis tribula-
tionibus exercitatus, & in multis
contrarietatibus probatus.

2. Si dixeris te non posse multa
pati, quomodo tunc sustinebis ignem
Purgatorii?

De duobus malis minus est semper eligendum.

Ut ergo æterna futura supplicia possis evadere, mala præsentia studeas pro Deo æquanimiter tolerare.

An putas, quod homines seculi hujus, nihil, vel parum patiantur? Nec hoc invenies, etiamsi delicatissimos quæsieris.

Sed habent multas delectationes, & proprias sequuntur voluntates: ideoque parum ponderant suas tribulationes.

3. Esto ita fit, ut habeant quidquid voluerint: sed quamdiu putas durabit?

Ecce, quemadmodum fumus deficient abundantes in seculo, & nulla erit recordatio præteritorum gaudiorum.

Sed cum adhuc vivunt, non sine amaritudine, & tædio, ac timore in eis quiescunt.

Ex eadem namque re, unde sibi delectationem concipiunt, inde do-

K

loris

loris pœnam frequenter recipiunt. Juste illis fit; ut, quia inordinate delectationes quærunt & sequuntur, non sine amaritudine, & confusionibus eas expleant.

4. O quam breves, quam falsas, quam inordinatæ, & turpes omnes sunt?

Verumtamen præ ebrietate, & cæcitate non intelligunt: sed velut muta animalia propter modicum corruptibilis vitæ delectamentum mortem animæ incurrunt.

Tu ergo *fili*, post concupiscentias tuas non eas, *Et a voluntate tua auertere. Delectare in Domino, Et dabo tibi petitiones cordis tui.*

Etenim si veraciter vis delectari & abundantius a me consolari: esse in contemptu omnium mundanorum, & in abscissione omnium inordinatarum delectationum erit benedictio tua, & copiosa tibi reddetur consolatio.

Et quanto te plus ab omni creatura

turarum solatio subtraxeris, tanto in me suaviores, & potentiores consolationes invenies.

Sed primo non sine quadam tristitia, & labore certaminis ad has pertinges.

Obstet inolita consuetudo, sed meliori consuetudine devincetur,

Remurmurabit caro: sed fervore spiritus frænabitur.

Instigabit, & exacerbabit te serpens antiquus, sed oratione fugabitur: insuper & labore utili aditus ei magnus obstruetur.

CAPUT XIII.

De obedientia humilis subditi ad exemplum Jesu Christi.

I. **F**ili, qui se subtrahere nititur ab obedientia, ipse se subtrahit a gratia: & qui quærit habere privata, amittit communia.

Qui non libenter, & sponte suo superiori se subdit, signum est, quod caro sua necdum perfecte sibi ob-

dit, sed sæpe recalcitrat, & remurmurat.

Disce ergo celeriter superiori tuo te submittere, si carnem propriam optas subjugare.

Citius namque exterior vincitur inimicus, si interior homo non fuerit devastatus.

Non est molestior, & pejor animæ hostis, quam tu ipsi tibi, non bene concordans spiritui,

Oportet omnino verum te assumere tui ipsius contemptum, si vis prævalere adversus carnem, & sanguinem.

Quia adhuc nimis inordinate te diligis, ideo plene te resignare aliorum voluntati trepidas.

2. Sed quid magnum, si tu, qui pulvis es, & nihil, propter Deum te homini subdis: quando ego omnipotens, & altissimus, qui cuncta creavi ex nihilo, me homini propter te humiliter subjeci?

Factus sum omnium humillimus,
& infimus, ut tuam superbiam mea
humilitate vinceret.

Disce obtemperare pulvis: Disce
te humiliare terra, & limus, & sub
omnium pedibus incurvare.

Disce voluntates tuas frangere, &
ad omnem subjectionem te dare.

3. Exardesce contra te, ne patia-
ris tumorem in te vivere: sed ita
subjectum, & parvulum te exhibe,
ut omnes super te ambulare possint,
& sicut lutum platearum conculca-
re. Quid habes homo inanis con-
queri?

Quid, fordide peccator, potes
contradicere exprobrantibus tibi, qui
toties Deum offendisti, & infer-
num multoties meruisti?

Sed pepercit tibi oculus meus,
quia pretiosa fuit anima tua in con-
spectu meo: ut cognosceres dilectio-
nem meam, & gratus semper bene-
ficiis meis existeres: & ut ad ve-
ram subjectionem, & humilitatem te

jugitur dares, patienterque proprium contemptum ferres.

CAPUT XIV.

De occultis Dei judiciis considerandis, ne extollamur in bonis.

1. **I**ntonas super me judicia tua Domine, & timore, ac tremore concutis omnia ossa mea, & exprovescit anima mea valde.

Sto attonitus, & considero; quia coeli non sunt mundi in conspectu tuo.

Si in Angelis reperisti pravitatem, nec tamen pepercisti, quid fiet de me?

Cediderunt stellæ de cœlo, & ego pulvis quid præsumo?

Quorum opera videbantur laudabilia, ceciderunt ad infima: & qui comedebant panem Angelorum, videri sibi quis delectari porcorum.

2. Nulla est ergo sanctitas, si manus tuam Domine subtrahas.

Nulla prodest sapientia, si gubernare desistas.

Nul-

Nulla juvat fortitudo, si conser-
vare desinas.

Nulla secura castitas; si eam non
protegas.

Nulla propria prodest custodia, si
non adsit sacra tua vigilantia.

Nam relictī mergimur, & peri-
mus: visitati vero erigimur, & vi-
vimus.

Instabiles quippe sumus, sed per
te confirmamur: tepescimus, sed a
te accendimur.

3. O quam humiliter, & abjecte
mihi de meipso sentiendum est!
quam nihili pendendum, si quid bo-
ni videar habere!

O quam profunde me submittere
debeo sub abyssalibus judiciis tuis
Domine: ubi nihil aliud me esse in-
venio, quam nihil, & nihil!

O pondus immensum! o pelagus
intransmeabile: ubi de me nihil re-
perio, quam in toto nihil!

Ubi est ergo latebra gloriæ? ubi
confidentia de virtute concepta?

Absorpta est omnis gloriatio vana
in profunditate iudiciorum tuorum
super me.

4. Quid est omnis caro in conspe-
ctu tuo?

*Nunquid gloriabitur lutum contra
formantem se?*

Quomodo potest erigi vaniloquus
cujus cor in veritate subiectum est
Deo?

Non eum totus mundus erigat,
quem veritas sibi subiecit; nec om-
nium laudantium ore movebitur, qui
totam spem suam in Deo firmavit.

Nam & ipsi, qui loquuntur; ecce
omnes nihil; deficient enim cum
sonitu verborum: *Veritas autem Do-
mini manet in æternum.*

CAPUT XV.

*Qualiter standum sit, ac dicendum, in
omni re desiderabili.*

1. **F**ili, sic dicas in omni re: *Do-
mine, si tibi placitum fuerit
fiat hoc ita.*

Domine, si fuerit honor tuus, fiat hoc in nomine tuo.

Domine, si mihi videris expedire, & utile esse probaveris; tunc dona mihi hoc uti ad honorem tuum.

Sed si mihi nocivum fore cognoveris, nec animæ meæ salutis prodesse, aufer a me tale desiderium.

Non enim omne desiderium est a Spiritu sancto, etiamsi homini videatur rectum, & bonum.

Difficile est, pro vero judicare, utrum spiritus bonus, an alienus te impellat ad desiderandum hoc, vel illud: an etiam ex proprio movearis spiritu.

Multi in fine sunt decepti, qui primo bono spiritu videbantur inducti.

2. Igitur semper cum timore Dei, & cordis humilitate desiderandum est, & petendum, quidquid desiderabile menti occurrit: maximeque cum propria resignatione mihi totum committendum est, atque dicendum:

Domine, tu scis qualiter melius est: fiat hoc, vel illud, sicut volueris.

Da quod vis, & quantum vis, & quando vis.

Fac mecum sicut scis, & sicut tibi magis placuerit, & major honor fuerit.

Pone me ubi vis, & libere age mecum in omnibus.

In manu tua sum; gyra, & reversa me per circuitum.

En servus tuus ego, paratus ad omnia: quoniam non desidero mihi vivere, sed tibi; yutinam digne & perfecte.

ORATIO.

Pro beneplacito Dei perficiendo.

I. **C**oncede mihi benignissime Jesu gratiam tuam, ut mecum usque in finem perseveret.

Da mihi hoc semper desiderare & velle, quod tibi magis acceptum est & charius placet.

Tua

Tua voluntas mea fit: & mea voluntas tuam semper sequatur, & optime ei concordet.

Sit mihi unum velle, & nolle tecum: nec aliud posse, velle, aut nolle, nisi quod tu vis, & nolis.

2. Da mihi omnibus mori, quæ in mundo sunt: & propter te amare contemni, & nesciri in hoc seculo.

Da mihi super omnia desiderata in te requiescere, & cor meum in te pacificare.

Tu vera pax cordis, tu sola requies: extra te omnia sunt dura, & inquietata: *In hac pace in idipsum, hoc est, in te uno summo æterno bono, dormiam, & requiescam.*

CAPUT XVI.

Quod verum solatium in solo Deo est querendum.

I. **Q**uidquid desiderare possum, vel cogitare ad solatium meum, non hic expecto, sed in posterum.

Quod si omnia solatia mundi solus

ius haberem, & omnibus delictis
frui possem, certum est, quod diu
durare non possent.

Unde non poteris anima mea ple-
ne consolari, nec perfecte recreari,
nisi in Deo consolatore pauperum, &
susceptore humilium.

Expecta modicum anima mea, ex-
pecta Divinum promissum, & habe-
bis abundantiam omnium in coelo.

Si nimis inordinate ista appeti-
praesentia, perdes aeterna, & coele-
stia.

Sint temporalia in usu, aeterna in
desiderio.

Non potes aliquo bono temporalium
fatiari, quia ad haec fruenda non es
creata.

2. Etiam si omnia creata haberes
bona, non posses esse felix, & bea-
ta: sed in Deo, qui cuncta creavit
tota beatitudo tua, & felicitas con-
sistit.

Non qualis videtur, & laudatur a
stultis mundi amatoribus; sed qua-
lem

lem expectant boni Christi fideles,
& prægustant interdum spirituales
ac mundi corde, quorum conversa-
tio est in coelis.

Parum est, & breve omne huma-
num solatium.

Beatum, & verum solatium, quod
intus a veritate percipitur.

Devotus homo ubique secum fert
consolatorem suum Jesum, & dicit
ad eum: *Adesto mihi Domine Jezu*
in omni loco, & tempore.

Hæc mihi sit consolatio, liben-
ter velle carere omni humano so-
latio.

Et si tua defuerit consolatio, sit
mihi tua voluntas, & iusta proba-
tio, pro summo solatio.

Non enim in perpetuum irasceris,
neque in æternum comminaberis.

CAPUT XVII.

Quod omnis sollicitudo in Deo statuenda.

Fili, sine me tecum agere, quod
volo, ego scio, quid expedit.

L

Tu

Tu cogitas sicut homo, tu sentis in multis, sicut humanus suadet affectus.

Domine verum est, quod dicis. Major est sollicitudo tua pro me quam omnis cura, quam ego gerere possum pro me.

Nimis enim casualiter stat, qui non projicit omnem sollicitudinem suam in te.

Domine, dummodo voluntas mea recta, & firma ad te permaneat, fac de me, quidquid tibi placuerit.

Non enim potest esse nisi bonum, quidquid de me feceris.

2. Si me vis esse in tenebris, sis benedictus: & si me vis esse in luce, sis iterum benedictus. Si me dignaris consolari, sis benedictus: & si me vis tribulari, sis æque semper benedictus.

Fili, sic oportet te stare, si mecum desideras ambulare.

Ita promptus esse debes ad patientiam, sicut ad gaudendum.

Ita libenter debes esse inops, & pauper, sicut plenus, & dives.

3. Domine, libenter patiar pro te, quidquid volueris venire super me.

Indifferenter volo de manu tua bonum & malum, dulce & amarum, lætum & triste suscipere, & pro omnibus mihi contingentibus gratias agere.

Custodi me ab omni peccato, Et non timebo mortem, nec infernum.

Dummodo in æternum me non projicias, nec deleas de libro vitæ; non mihi nocebit, quidquid venerit tribulationis super me.

C A P U T XVIII.

Quod temporales miseriæ, exemplo Christi, æquanimitèr sunt ferendæ.

1. **F**ili, ego descendi de cœlo pro tua salute: suscepi tuas miseras non necessitate, sed charitate trahente: ut patientiam disceres, & temporales miseras non indignanter terres.

L 2

Nam

Nam ab hora ortus mei, usque ad exitum in Cruce, non defuit mihi tolerantia doloris.

Defectum rerum temporalium magnum habui: multas querimoniae de me frequenter audiui: confusiones, & opprobria benigne sustinui: pro beneficiis ingratitude recepi, pro miraculis blasphemias, pro doctrina reprehensiones.

2. Domine, quia tu patiens fuisti in vita tua, in hoc maxime, impledo præceptum Patris tui; dignum est, ut ego miserrimus peccator secundum voluntatem tuam patienter me sustineam: & donec ipse volueris, onus corruptibilis vitæ, pro salute mea portem.

Nam etsi onerosa sentitur præfata vita, facta est tamen jam per gratiam tuam valde meritoria, atque exemplo tuo, & Sanctorum tuorum vestigiis infirmis tolerabilior, & cherior.

Sed & multo magis consolatoria,

quam

quam olim in Lege veteri fuerat, cum porta cæli clausa persisteret: & obscurior etiam via ad cœlum videbatur, quando tam pauci regnum cœlorum quærere curabant.

Sed neque qui tunc iusti erant, & salvandi, ante Passionem tuam, & sacræ mortis debitum cœleste regnum poterant introire.

3. O quantas tibi gratias teneor referre, quod viam rectam, & bonam dignatus es mihi, & cunctis fidelibus, ad æternum regnum tuum ostendere:

Nam vita tua, via nostra: & per sanctam patientiam ambulamus ad te, qui es corona nostra.

Nisi tu nos præcessisses, & docuisses, quis sequi curaret;

Heu, quanti longe, retroque manerent, nisi tua præclara exempla inspicerent.

Ecce, adhuc tepescimus auditis tot signis tuis, & doctrinis: quid fieret,

fieret, si tantum lumen ad sequendum te non haberemus?

CAPUT XIX.

De tolerantia injuriarum, & quis verus patiens probetur.

I. **Q**uid est, quod loqueris, fili? Cessa conqueri, considera mea, & aliorum Sanctorum passiones. Nondum usque ad sanguinem resististi.

Parum est, quod tu pateris, in comparatione eorum, qui tam multa passi sunt, tam fortiter tentati, tam graviter tribulati, tam multipliciter probati, & exercitati.

Oportet te igitur aliorum graviora ad mentem reducere, ut levius feras tua minima.

Et si tibi minima non videntur, vide, ne & hoc tua faciat impatientia.

Sive tamen parva, sive magna sint, stude cuncta patienter sufferre.

2. Quanto melius ad patiendum te disponis, tanto sapientius agis, &

& amplius promereris, feres quoque
levius animo & usu ad hoc non se-
gniter paratis.

Nec dicas: Non valeo hæc ab
homine tali pati, nec hujuscemodi
mihi patienda sunt: grave enim in-
tulit damnum, & impropert mihi,
quæ nunquam cogitaveram: sed ab
alio libenter patiar, sicut patienda
videro.

Insipiens est talis cogitatio, quæ
virtutem patientiæ non considerat,
nec a quo coronanda erit, sed ma-
gis personas, & offensas sibi illatas
perpendit.

3. Non est verus patiens, qui pati
non vult, nisi quantum sibi visum
fuerit, & a quo sibi placuerit.

Verus autem patiens non atten-
dit a quo homine, utrum a Prælato
suo, an ab aliquo æquali, aut infe-
riori: ntrum a bono, & sancto vi-
ro, vel a perverso, aut indigno ex-
erceatur.

Sed indifferenter ab omni crea-
tura

tura quantumcumque, & quotiescumque ei aliquid acciderit, totum hoc de manu Dei gratanter accipit, & ingens lucrum reputat; quia nihil apud Deum, quantumlibet parvum, pro Deo tamen passum, poterit sine merito transire.

4. Esto itaque expeditus ad pugnam, si vis habere victoriam.

Sine certamine non potes venire ad patientiæ coronam.

Si pati non vis, recusas coronari.

Si autem coronari desideras, certa viriliter, sustine patienter.

Sine labore non tenditur ad requiem: nec sine pugna pervenitur ad victoriam.

Fiat Domine, mihi possibile per gratiam, quod mihi impossibile videtur per naturam.

Tu scis, quod modicum possum pati, & quod cito dejicior levi exurgente adversitate.

Efficiatur mihi quælibet exercitatio tribulationis pro nomine tuo amabilis,

bilis,
xari p
meæ.

De co

I. C

Domine

Sæp

cit, &

Prop

cum m

mihi a

Valo

unde g

Et d

tum,

nonnu

flatu.

2. V

meam

notam

Mise

infigar

quequ

bilis, & optabilis; nam pati, & vexari pro te, valde salubre est animæ meæ.

CAPUT XX.

*De confessione propriæ infirmitatis,
& hujus vitæ miseris.*

I. Confitebor adversum me injustitiam meam: confitebor tibi Domine infirmitatem meam.

Sæpe parva res est, quæ me dejicit, & contristat.

Propono me fortiter acturum: sed cum modica tentatio venerit, magna mihi angustia fit.

Valde vilis quandoque res est, unde gravis tenatio provenit.

Et dum puto me aliquantulum tutum, cum non sentio, invenio, me nonnunquam pæne devictum ex levi flatu.

2. Vide ergo Domine humilitatem meam, & fragilitatem tibi undique notam.

Miserere, & eripe me de luto, ut non infigar, nec permaneam dejectus usquequaque.

Hoc est, quod me frequenter re-
verberat, & coram te confundit;
quod tam labilis sum, & infirmus
ad resistendum passionibus.

Et si non omnino ad consensio-
nem, tamen mihi etiam molesta, &
gravis est earum insectatio, & tæ-
det valde sic quodidie vivere in lite.

Ex hinc nota mihi fit infirmitas
mea: quia multo facilius irruunt abo-
minandæ semper phantasiæ, quam
discedunt.

3. Utinam, fortissime Deus Israel
zelator animarum fidelium, respicias
servi tui laborem, & dolorem, affli-
ctasque illi in omnibus, ad quæcum-
que perrexerit.

Robora me cœlesti fortitudine, ne
vetus homo, misera caro spiritui nec-
dum plene subjecta prævaleat domi-
nari; adversus quam certare oportet
bit, quamdiu spiratur in hac miser-
rime vita.

Heu qualis est hæc vita, ubi non
defunt

defunt tribulationes & miseræ; ubi plena laqueis, & hostibus sunt omnia!

Nam una tribulatione, seu tentatione recedente, alia accedit: sed & priore adhuc durante conflictu, alii plures superveniunt, & insperate.

4. Et quomodo potest amari vita tantas habens amaritudines; tot subiecta calamitatibus, & miseriis?

Quomodo etiam dicitur vita, tot generans mortes, & pestes?

Et tamen amatur, & delectari in ea a multis quæritur.

Reprehenditur frequenter mundus, quod fallax sit, & vanus, nec tamen facile relinquitur, quia concupiscentiæ carnis nimis dominantur.

Sed alia trahunt ad amandum, alia ad contemnendum.

Trahunt ad amorem mundi desiderium carnis, desiderium oculorum, & superbia vitæ: sed poenæ, ac miseræ juste ea sequentes odium mundi pariunt, & tædium,

5. Sed vincit (proh dolor) delatio prava mentem mundo deditam, & esse sub sensibus delicias reputat: quia Dei suavitatem, & internam virtutis amœnitatem nec vidit, nec gustavit.

Qui autem mundum perfecte contemnunt, & Deo vivere sub sancta disciplina student, isti Divinam dulcedinem, veris abrenunciatoribus promissam non ignorant: & quam graviter mundus errat, & varie fallitur, clarius vident.

CAPUT XXI.

Quod in Deo super omnia bona, & dona requiescendum est.

1. **S**uper omnia, & in omnibus, requiesces anima mea in Domino semper, quia ipse est Sanctorum æterna requies.

Da mihi, dulcissime, & amantissime Jesu, in te super omnem creaturam requiescere; super omnem salutem & pulchritudinem; super om-

nem

nem gloriam, & honorem; super omnem potentiam, & dignitatem; super omnem scientiam, & subtilitatem; super omnes divitias, & artes; super omnem lætitiã, & exultationem, super omnem famam, & laudem; super omnem suavitatẽ, & consolationem; super omnem spem, & promissionem; super omne meritum, & desiderium; super omnia dona, & munera, quæ potes dare, & infundere; super omne gaudium, & jubilationem, quam potest mens capere, & sentire. Denique super omnes Angelos, & Archangelos, & super omnem exercitum cœli: super omnia visibilia, & invisibilia, & super omne, quod tu Deus meus non es.

2. Quia tu Domine Deus meus, super omnia optimus es: tu solus potentissimus: tu solus sufficientissimus, & plenissimus: tu solus suavissimus, & solatiofissimus: tu solus pulcherimus, & amantissimus: tu solus

nobilissimus, & gloriosissimus super omnia: in quo cuncta bona simul, & perfecte sunt, & semper fuerunt, & erunt.

Atque ideo minus est, & insufficientis, quidquid præter te ipsum mihi donas, aut de te ipso revelas, vel promittis, te non viso, nec plene adepto:

Quoniam quidem non potest cor meum veraciter requiescere, nec totaliter contentari, nisi in te requiescat, & omnia dona, omnemque creaturam transcendat.

3. O mi dilectissime sponse Jesu Christe, amator purissime, dominator universæ creaturæ: quis mihi det pennas veræ libertatis ad volandum, & pausandum in te?

O quando ad plenum dabitur mihi vacare, & videre, quam suavis es Domine Deus meus?

Quando ad plenum me recolligam in te, ut præ amore tuo non sentiam me? sed te solum supra omnem

sen-

sensum, & modum, in modo non omnibus noto?

Nunc autem frequenter gemo, & infelicitatem meam cum dolore porto.

Quia multa mala in hac valle miseriarum occurrunt, quæ me sæpius conturbant, contristant, & obnubilant: sæpius impediunt, & distrahunt, alliciunt, & implicant, ne liberum habeam accessum ad te, ne jucundis fruam amplexibus præsto semper beatis spiritibus.

Moveat te suspirium meum, & desolatio multiplex in terra.

4. O Jesu splendor æternæ gloriæ, solamen peregrinantis animæ? apud te est os meum sine voce, & silentium meum loquitur tibi.

Usquequo tardat venire Dominus meus?

Veniat ad me pauperculum suum, & lætum faciat. Mittat manum suam, & miserum eripiat de omni angustia.

Ve-

Veni, veni: quia sine te nulla erit læta dies, aut hora, quia tu lætitia mea: & sine te vacua est mensa mea.

Miser sum, & quodammodo incarceratus, & compedibus gravatus: donec luce præsentia tua mereficias, ac libertati dones, vultumque amicabilem demonstres.

5. Quærant alii pro te aliud, quodcumque libuerit: mihi aliud interim nil placet, nec placebit, nisi tu Deus meus, spes mea, salus æterna.

Non reticebo, nec deprecari cessabo: donec gratia tua revertatur, mihi que intus loquaris.

Ecce adsum. Ecce ego ad te, quia invocasti me. Lachrymæ tuæ, & desiderium animæ tuæ, humiliatio tua, & contritio cordis inclinauerunt me, & adduxerunt ad te.

6. Et dixi, Domine, vocavi te, & desideravi te frui, paratus omnia respuere propter te.

Tu enim prior excitasti me, ut quærerem te.

Sis
fecisti
tuo,
ricord

Qui
tuus
ante t
quitat

Non
mirab
Sur

cia ve
unive

Lau
Sapier
os m
creata

De

1. A
me at
Da

Sis

Sis ergo benedictus Domine, qui fecisti hanc bonitatem cum seruo tuo, secundum multitudinem misericordiae tuae.

Quid habet ultra dicere servus tuus eoram te, nisi ut humiliet se ante te, memor semper propriae iniquitatis, & vilitatis?

Non enim est similis tui in cunctis mirabilibus caeli & terrae.

Sunt opera tua bona valde, iudicia vera, & prudentia tua reguntur universa.

Laus ergo tibi, & gloria, Patris Sapiaentia: te laudet, & benedicat os meum, anima mea, & cuncta creata simul.

CAPUT XXII.

De recordatione multiplicium beneficiorum Dei.

I. **A**peri Domine cor meum in lege tua, & in praecipis tuis doce me ambulare.

Da mihi intelligere voluntatem tuam:

tuam: & cum magna reverentia, ac diligenti consideratione beneficia tua tam in generali quam in speciali memorari: ut digne tibi ex hoc valeam gratias referre.

Verum scio, & confiteor, nec pro minimo puncto me posse debitas gratiarum actiones persolvere.

Minor ego sum omnibus bonis mihi præstitis: & cum tuam nobilitatem attendo, deficit præ magnitudine spiritus meus.

2. Omnia, quæ in anima habemus, & corpore, & quæcumque exterius, vel interius, naturaliter, vel supernaturaliter possidemus, tua sunt beneficia: & te beneficum, pium, ac bonum commendant, a quo bona cuncta accepimus.

Etsi alius plura, alius pauciora accepit; omnia tamen tua sunt: & sine te nec minimum potest haberi.

Ille, qui majora accepit, non potest merito suo gloriari, neque super alios extolli, nec minori insultare.

tare:
qui fi
tiande

Et
mat,

tior e

Qu

tristar

ferre,

potius

maxim

ter,

fonari

giris.

On

es lau

Tu

expec

ampli

tuum

singu

4.

magn

multa

cund

tare

tare: quia ille major, & melior, qui sibi minus adscribit & in regratiando humilior est, atque devotior.

Et qui omnibus viliorem se existimat, & indigniorem se judicat, aptior est ad percipienda majora.

Qui autem pauciora accepit, contristari non debet: nec indignanter ferre, neque ditiori invidere; sed te potius attendere, & tuam bonitatem maxime laudare, quod tam affluenter, tam gratis, & libenter sine personarum acceptione tua munera largiris.

Omnia ex te, & ideo in omnibus es laudandus.

Tu scis, quid unicuique donari expediat, & cur iste minus, & ille amplius habeat: non nostrum, sed tuum est, hoc discernere, apud quem singulorum definita sunt merita.

4. Unde, Domine Deus, pro magno etiam reputo beneficio, non multa habere, unde exterius, & secundum homines laus, & gloria apparet:

paret: ita ut considerata quis paupertate, & vilitate personæ suæ, non modo gravitatem, aut tristitiam, vel dejectionem inde concipiat, sed potius consolationem, & hilaritatem magnam: quia tu Deus pauperes, & humiles, atque huic mundo despectos tibi elegisti in familiares, & domesticos.

Testes sunt Apostoli tui, quos *Principes super omnem terram constituisti.*

Fuerunt tamen sine querela conversati in mundo, tam humiles, & simplices sine omni malitia, & dolo, ut etiam *pati contumelias gauderent pro nomine tuo*: & quæ mundus abhorret, ipsi amplecterentur affectu magno.

5. Nihil ergo amatorem tuum, & cognitorum tuorum beneficiorum ita lætificare debet, sicut voluntas tua in eo, & beneplacitum æternæ dispositionis tuæ.

De qua tantum contentari debet, &

& consolari, ut ita libenter velit esse minimus, sicut aliquis optaret esse maximus:

Et ita pacificus, & contentus in novissimo, sicut in loco primo: atque ita libenter despicibilis, & abjectus, nullius quoque nominis & famæ, sicut cæteris honorabilior & major in mundo.

Nam voluntas, & amor honoris tui, omnia excedere debet; & plus eum consolari, magisque placere, quam omnia beneficia sibi data, vel danda.

C A P U T XXIII.

De quatuor magnam importantibus pacem.

I. **F**ili, nunc docebo te viam pacis, & veræ libertatis.

Fac, Domine, quod dicis, quia hoc mihi gratum est audire.

Stude, fili, alterius potius facere voluntatem, quam tuam.

Elige semper minus, quam plus habere.

Quære

Quære semper inferiorem locum,
& omnibus subesse.

Opta semper, & ora, ut voluntas Dei integre in te fiat.

Ecce talis homo ingreditur fines pacis, & quietis.

2. Domine, sermo tuus iste brevis, multum in se continet perfectionis.

Parvus est dictu, sed plenus sensu, & uber in fructu.

Nam si posset a me fideliter custodiri, non deberet tam facilis in me turbatio oriri.

Nam quoties me impacatum sentio, & gravatum, ab hac doctrina me recessisse invenio.

Sed tu, qui omnia potes, & anime mee profectum semper diligis, adauge majorem gratiam: ut possim tuum implere sermonem. & meam perficere salutem.

ORATIO

ORATIO.

Contra malas cogitationes.

3. **D**omine Deus meus, ne elongeris
a me: Deus meus in auxilium
meum respice, quoniam insurrexerunt
in me variæ cogitationes, & timores
magni affligentes animam meam.

Quomodo pertranfibo illæsus?
quomodo perfringam eas?

Ego, inquit, ante te ibo, & glo-
riosos terræ humiliabo. Aperiam
januas carceris, & arcana secreto-
rum revelabo tibi.

Fac Domine, ut loqueris: & fu-
giant a facie tua omnes iniquæ co-
gitationes.

Hæc spes, & unica consolatio
mea: ad te in omni tribulatione con-
fugere, tibi confidere, te ex intimo
cordis invocare, et patienter conso-
lationem suam expectare.

ORATIO.

Pro illuminatione mentis.

4. **C**larifica me Jesu bone, clari-
tate interni luminis; et educ
de

de habitaculo cordis mei tenebras
universas.

Cohibe evagationes malas, et eli-
de vim facientes tentationes.

Pugna fortiter pro me, et expu-
gna malas bestias, concupiscentias
dico illecebrosas: ut fiat pax in vir-
tute tua, et abundantia laudis tuae
resonet in aula sancta, hoc est, in
conscientia pura.

Impera ventis, et tempestatibus;
dic mari, *Quiesce*, et Aquiloni, *Ne
flaveris*, et erit tranquillitas magna.

5. Emitte lucem tuam, et verita-
tem; ut luceant super terram: quia
terra sum inanis, at vacua, donec
illumines me.

Effunde gratiam desuper, perfun-
de cor meum coelesti rore: ministra
devotionis aquas, ad irrigandam fa-
ciem terræ, ad producendum fru-
ctum bonum, et optimum.

Eleva mentem pressam mole pec-
catorum, et ad coelestia totum de-
siderium meum suspende; ut, gu-
stata

stata
pigea
6.

ni cr
tione
titum
& co
Jur
etioni
suffici
sunt

De ev

I. Fi

Qu
sequer

Qu
talis v
vel lo

Tu
pro a
redder

stata suavitate supernæ felicitatis,
pigeat de terrenis cogitare.

6. Rape me, & eripe me ab omni
creaturarum indurabili consola-
tione: quia nulla res creata, appe-
titum meum valet plenarie quietare,
& consolari.

Junge me tibi inseparabili dile-
ctionis vinculo: quoniam tu solus
sufficis amanti, & absque te frivola
sunt universa.

CAPUT XXIV.

*De evitacione curiosæ inquisitionis su-
per alterius vita.*

1. **F**ili, noli esse curiosus, nec va-
cuas gere sollicitudines.

Quid hoc vel illud ad te? tu me
sequere.

Quid enim ad te, utrum ille sit
talis vel talis, aut iste sic & sic agit,
vel loquitur?

Tu enim non indiges respondere
pro aliis, sed pro teipso rationem
reddes. Quid ergo te implicas?

M

Ecce

Ecce ego omnes cognosco; & cuncta, quæ sub sole fiunt, video; & scio, qualiter cum unoquoque sit, quid cogitet, quid velit, & ad quem finem tendat ejus intentio.

Mihi igitur omnia committenda sunt: tu vero serva te in bona pace, & dimitte agitantem agitare, quantum voluerit.

Veniet super eum, quidquid fecerit, vel dixerit, quia me fallere non potest.

2. Non sit tibi curæ de magni nominis umbra, non de multorum familiaritate, nec de privata hominum dilectione.

Ista enim generant distractiones, & magnas in corde obscuritates.

Libenter loquerer tibi verbum meum, & abscondita revelarem, si adventum meum diligenter observares, & ostium cordis mihi aperires.

Esto providus, & vigila in orationibus, & humilia te in omnibus.

CAPUT XXV.

In quibus firma pax cordis, & verus profectus consistit.

1. **F**ili, ego locutus sum: *Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: non quomodo mundus dat, ego do vobis.*

Pacem omnes desiderant; sed quæ ad veram pacem pertinent, non omnes curant.

Pax mea cum humilibus, & mansuetis corde. Pax tua erit in multa patientia.

Si me audieris, & vocem meam secutus fueris, poteris multa pace frui.

Quid igitur faciam? In omni re attende tibi, quid facias; & quid dicas, & omnem intentionem tuam ad hoc dirige, ut mihi soli placeas, & extra me nihil cupias, vel quæras.

Sed & de aliorum dictis, vel factis nil temere judices: nec cum re-

bus tibi non commissis te implices; & poterit fieri, ut parum, vel raro turberis.

2. Nunquam autem sentire aliquam turbationem, nec aliquam cordis, vel corporis pati molestiam, non est præsentis temporis, sed status æternæ quietis.

Non ergo æstimes te veram pacem invenisse, si nullam senseris gravitatem: nec totum esse bonum, si neminem pateris adversarium: nec hoc esse perfectum, si cuncta fiant secundum tuum affectum.

Neque tunc aliquid magni te reputes, aut specialiter dilectum existimes, si in magna fueris devotione atque dulcedine: quia in istis non cognoscitur verus amator virtutis: nec in istis consistit profectus, & perfectio hominis.

3. In quo ergo, Domine? In offerendo te ex toto corde tuo voluntati divinæ; non quærendo, quæ tua sunt, nec in parvo, nec in ma-

gno, nec in tempore, nec in æternitate.

Ita ut una æquali facie in gratiarum actione permaneas inter prospera, & contraria, omnia æqua lance pensando.

Si fueris tam fortis, & longanimis in spe, ut subtracta interiori consolatione, etiam ad ampliora sustinenda cor tuum præparaveris, nec te justificaveris, quasi hæc, tantaque pati non deberes.

Sed me in omnibus dispositionibus justificaveris, & sanctum laudaveris: tunc in vera, & recta via pacis ambulas, & spes indubitata erit, quod rursus in jubilo faciem meam sis visurus.

Quod si ad plenum tui ipsius contemptum perveneris, scito, quod tunc abundantia pacis perfrueris secundum possibilitatem tui incolatus.

CAPUT XXVI.

*De eminentia liberæ mentis, quam
supplex oratio magis meretur,
quam lectio.*

I. **D**omine, hoc opus est perfecti viri, nunquam ab intentione cœlestium animum relaxare, & inter multas curas, quasi sine cura transire: non more torpentis, sed prærogativa quadam liberæ mentis, nulli creaturæ inordinata affectione adhærendo.

2. Obsecro te, piissime Deus meus, præserva me a curis hujus vite, ne nimis implicer; a multis necessitatibus corporis, ne voluptate capiar; ab universis animæ obstaculis, & molestiis fractus dejiciar.

Non dico ab his rebus, quas totum affectu ambit vanitas mundana: sed ab his miseriis, quæ animam servituti communi maledicto mortalitatis pœnaliter gravant, & retardant; ne in

in libertatem spiritus, quoties libuerit, valeat introire.

3. O Deus meus, dulcedo ineffabilis, verte mihi in amaritudinem omnem consolationem carnalem, ab æternorum amore me abstrahentem: & ad se, intuitu cujusdam boni delectabilis præsentis male allicientem.

Non me vincat, Deus meus, non me vincat caro, & sanguis: non me decipiat mundus, & brevis gloria ejus: non me supplantet diabolus, & astutia illius.

Da mihi fortitudinem resistendi, patientiam tolerandi, constantiam perseverandi.

Da pro omnibus mundi, consolationibus suavissimam Spiritus tui unctionem: & pro carnali amore tui nominis infunde amorem.

4. Ecce cibus, potus, vestis, ac cætera utensilia ad corporis sustentaculum pertinentia ferventi spiritui sunt onerosa.

Tribue talibus fomentis temperate

te uti, non desiderio nimio implicari.

Abjicere omnia non licet, quia natura sustentanda est: requirere autem superflua, & quæ magis delectant, lex sancta prohibet: nam alias caro adversus spiritum insolefceret.

Inter hæc, quæso, manus tua me regat, & doceat, ne quid nimium fiat.

CAPUT XXVII.

Quod privatus amor a summo bono maxime retardat.

I. **F**ili, oportet te dare totum pro toto, & nihil tuiipfius esse.

Scito, quod amor tuiipfius magis nocet tibi, quam aliqua res mundi.

Secundum amorem, & affectum quem geris, quælibet res plus, vel minus adhæret.

Si fuerit amor tuus purus, simplex, & bene ordinatus, eris sine captivitate rerum.

Noli concupiscere, quod non licet habere: noli habere, quod te potest impedire, & libertate interiori privare.

Mirum, quod non ex toto fundo cordis te ipsum mihi committis cum omnibus, quæ desiderare potes, vel habere.

2. Quare vano mœrore consume-
ris? Cur superfluis curis fatigaris?

Sta ad beneplacitum meum, & nul-
lum patieris detrimentum.

Si quæris hoc vel illud, & volue-
ris esse ibi vel ibi, propter tuum
commodum, & proprium beneplaci-
tum magis habendum: nunquam eris
in quietudine, nec liber a sollicitu-
dine, quia in omni re reperietur ali-
quis defectus, & in omni loco erit,
qui adversetur.

3. Juvat igitur non quælibet res
adepta, vel multiplicata exterius:
sed potius contempta, & decisa ex
corde radicitus.

Quod non tantum de censu æris

M 5

&

& divitiarum intelligas, sed de honoris etiam ambitu, ac vanæ laudationis desiderio, quæ omnia transeunt cum mundo.

Munit parum locus, si deest spiritus fervoris: nec diu stabit pax illa quæ sita forinsecus, si vacat a vero fundamento status cordis, hoc est, nisi steteris in me; permutare te potes, sed non meliorare.

Nam occasione orta, & accepta invenies, quod fugisti, & amplius.

ORATIO.

Pro purgatione mentis.

Confirma me Deus per gratiam sancti Spiritus.

Da virtutem corroborari in interiori homine, & cor meum ab omni inutili sollicitudine, & angore evacuare, nec variis desideriis trahi cuiuscunque rei vilis, aut pretiosæ, sed omnia inspicere sicut transeuntia, & me pariter cum illis transeunturum.

Quia

Quia nihil permanens sub sole, ubi
omnia vanitas, & afflictio spiritus.
O quam sapiens, qui ita considerat!

Da mihi Domine, cœlestem sapien-
tiam, ut discam te super omnia quæ-
rere, & invenire, super omnia sape-
re, & diligere: & cætera secundum
ordinem sapientiæ tuæ, prout sunt,
intelligere.

Da prudenter declinare blandien-
tem, & patienter ferre adversantem.

Quia hæc magna sapientia, non
moveri omni vento verborum, nec
aurem male blandienti præbere Sire-
ni: sic enim incepta pergatur via
sœcure.

CAPUT XXVIII.

Contra linguas obtrectatorum.

I. **F**ili, non ægre feras, si quidam
de te male senserint: & dixe-
rint, quod non libenter audias.

Tu deteriora de teipso sentire de-
bes, & neminem deteriorem te cre-
dere.

Si

Si ambulas ab intra, non multum ponderabis volantia verba.

Est non parva prudentia, filere in tempore malo, & introrsus ad me converti, nec humano iudicio distubari.

2. Non sit pax tua in ore hominum: sive enim bene, sive male interpretati fuerint, non es ideo alter homo. Ubi est vera pax, & gloria, Nonne in me?

Et qui non appetit hominibus placere, nec timet displicere, multum perfruitur pace.

Ex inordinato amore, & vano amore oritur omnis inquietudo cordis, & distractio sensuum.

CAPUT XXIX.

Qualiter instante tribulatione invocandus est, & benedicendus.

I. Sit nomen tuum Domine, benedictum in secula: quia voluit hanc tentationem, & tribulationem venire super me.

Non possum eam effugere, sed
neesse habeo ad te confugere: ut
me adjuves, & in bonum mihi con-
vertas.

Domine, modo sum in tribulatio-
ne, & non est cordi meo bene, sed
multum vexor a præsentī passione.

Et nunc, Pater dilecte, quid di-
cam? Deprehensus sum inter angu-
& veritias: Salvifica me ex hac hora.

Sed propterea veni in hanc ho-
ram, ut tu clarificeris, cum fuero
valde humiliatus, & per te liberatus.

Complaceat tibi; Domine, ut eruas
me: nam ego pauper quid agere pos-
sum, & quo ibo sine te:

Da patientiam Domine etiam hac
vice. *Adjuva me Deus meus, & non*
timebo, quantumcumque gravatus fu-
ero.

2. Et nunc inter hæc quid dicam?
Domine fiat voluntas tua. Ego bene
merui tribulari, & gravari.

Oportet utique ut sustineam, &
N uti-

utinam patienter, donec transeat tempestas, & melius fiat.

Potens est autem omnipotens manus tua, etiam hanc tentationem a me auferre, & ejus impetum mitigare, ne penitus succumbam; quem admodum prius & sæpe egisti mecum, Deus meus, misericordia mea.

Et quanto mihi difficilius, tanto tibi facilius est hæc mutatio dexterae Excelsi.

CAPUT XXX.

De Divino auxilio & confidentia superandæ gratiæ.

I. *Fili, ego Dominus confortabor in die tribulationis.*

Venias ad me, cum tibi non benefuerit.

Hoc est, quod maxime consolationem impedit cœlestem, quia tarde te convertis ad orationem.

Nam antequam me intente rogemus, multa interim solatia quæris, & creas te in externis.

Ide
sint,
qui e
extra
confil
dium.
Sec
pestat
rator
(dicit
versa
abund

2.
Aut
cienti
U
perse
E
veni
Ex
& cu
Te
form
Q
turis

Ide

Ideoque fit, ut parum omnia profint, donec advertas, quia ego sum, qui eruo sperantes in me: nec est extra me valens auxilium neque utile consilium, sed neque durabile remedium.

Sed jam resumpto spiritu post tempestatem, reconvalesce in luce miserationum mearum: quia prope sum (dicit Dominus) ut restaurem universa, non solum integre, sed & abundanter, ac cumulate.

2. *Nunquid mihi quidquam difficile? Aut ero similis dicenti & non facienti?*

Ubi est fides tua? Sta firmiter, & perseveranter.

Esto longanimis, & vir fortis; veniet tibi consolatio in tempore suo.

Expecta me, expecta: veniam, & curabo te.

Tentatio est, quæ te vexat: & formido vana, quæ te exterret.

Quid importat sollicitudo de futuris contingentibus, nisi ut tristitiam

tiam super tristitiam habeas? Sufficit dici malitia sua.

Vanum est, & inutile, de futuris contingentibus conturbari, vel gratulari, quæ forte nunquam evenient.

3. Sed humanum est, hujusmodi imaginationibus illudi: & parvi adhuc animi signum, tam leviter trahi ad suggestionem inimici.

Ipse enim non curat, utrum veris, an falsis illudat, & decipiat: utrum in præsentium amore aut futurorum formidine prosternat.

Non ergo turbetur cor tuum, neque formidet.

Crede in me, & in misericordia mea habeto fiduciam.

Quando tu putas te elongatum a me, sæpe sum propinquior.

Quando tu æstimas totum perditum, tunc sæpe majus merendi instat lucrum.

Non est totum perditum, quando res accidit in contrarium.

Non debes judicare secundum præ-

iens

lens sentire: nec sic gravitati alicui undecumque venienti inhærere, & accipere, tanquam omnis spes sit ablata emergendi.

4. Noli putare te relictum ex toto, quamvis ad tempus miserim aliquam tribulationem, vel etiam optatam subtraxerim consolationem; sic enim transitur ad regnum cœlorum.

Et hoc sine dubio magis expedit tibi, & omnibus servis meis: ut exercitemini adversis, quam si cuncta ad libitum haberetis.

Ego novi cogitationes absconditas: quia multum expedit, pro salute tua, ut interdum sine sapore relinqueris: ne forte eleveris in bono successu, & tibi ipsi placere velis in eo, quod non es.

Quod dedi auferre possum: & restituere, cum mihi placuerit.

5. Cum dederò meum est: cum retraxero, tuum non tuli: quia meum

est omne datum bonum, & omne donum perfectum.

Si tibi admisero gravitatem, aut quamlibet contrarietatem, ne indigneris, neque concidat cor tuum, ego cito sublevare possum, & omne onus in gaudium transmutare.

Verumtamen justus sum, & commendabilis multum, cum sic facio tecum.

6. Si recte sapis, & in veritate aspicias, nunquam debes propter adversa tam dejecte contristari, sed magis gaudere, & gratias agere;

Imo hoc unicum reputare gaudium, quod affligens te doloribus non parco tibi.

Sicut dilexit me Pater, & ego diligo vos: dixi dilectis discipulis meis: quos utique non misi ad gaudia temporalia, sed ad magna certamina: non ad honores, sed ad despectiones: non ad otium, sed ad labores: non ad requiem, sed ad afferendam fru-

fructum multum in patientia. Horum memento fili mi verborum.

CAPUT XXXI.

De neglectu omnis creaturæ, ut Creator possit inveniri.

I. Domine, bene indigeo adhuc majori gratia, si debeam illuc pervenire, ubi me nemo poterit, nec ulla creatura impedire.

Nam, quamdiu res aliqua me retinet, non possum libere ad te volare.

Cupiebat libere volare; qui dicebat: *Quis dabit mihi pennas sicut columbæ, & volabo, & requiescam.*

Quid simplici oculo quietius? Et quid liberius nil desiderante in terris?

Oportet igitur omnem supertransire creaturam: & se ipsum perfecte deserere, ac in excessu mentis stare, & videre, te omnium Conditorem cum creaturis nihil simile habere.

Et nisi quis ab omnibus creaturis

fuerit expeditus, non poterit libere intendere divinis.

Ideo enim pauci inveniuntur contemplativi, quia pauci sciunt se a perituris, & creaturis ad plenum liberari.

2. Ad hoc magna requiritur gratia, quæ animam levet, & supra se metipsam rapiat.

Et nisi homo sit in spiritu elevatus, & ab omnibus creaturis liberatus, ac Deo totus unitus; quidquid scit, quidquid etiam habet, non est magni ponderis,

Diu parvus erit, & infra jacebit, qui aliquid magnum æstimat, nisi solum unum, immensum, æternum bonum.

Et quidquid Deus non est, nihil est: & pro nihil computari debet.

Est magna differentia sapientia illuminati, & devoti viri, & scientia literati atque studiosi Clerici.

Multo nobilior est illa doctrina, quæ desursum ex divina influenza manat;

manat; quam quæ laboriose humano acquiritur ingenio.

3. Plures reperiuntur, contemplationem desiderare; sed quæ ad eam requiruntur, non student exercere.

Est magnum impedimentum, quia in signis & sensibilibus rebus statur, & parum de perfecta mortificatione habetur.

Nescio quid est, quo spiritu ducimur, & quid prætendimus, qui spirituales dici videmur; quod tantum laborem, & ampliorem sollicitudinem pro transitoriis & vilibus rebus agimus, & de interioribus nostris vix raro plene recollectis sensibus cogitamus.

4. Pro dolor, statim post modicam recollectionem foras erumpimus: nec opera nostra districta examinatione trutinamus.

Ubi jacent affectus nostri, non attendimus: & quam impura sint omnia, nec deploramus.

Omnis quippe caro corrumpit
viam suam, & ideo sequebatur
luyium magnum.

Cum ergo interior affectus noster
multum corruptus sit, necesse est,
ut actio sequens, index carentiæ in-
terioris vigoris, corrumpatur.

Ex puro corde procedit fructus
bonæ vitæ.

5. Quantum quis fecerit, quæri-
tur: sed ex quanta virtute agit, non
tam studiose pensatur.

Si fuerit fortis, dives, pulcher,
habilis, vel bonus scriptor, bonus
cantor, bonus laborator, investiga-
tur: quam pauper sit spiritu, quam
patiens & mitis, quam devotus &
internus, a multis tacetur.

Natura exteriora hominis respicit,
gratia ad interiora se convertit.

Illa frequenter fallitur; ista in Deo
sperat, ut non decipiatur.

CAPUT XXXII.

*De abnegatione sui, & abdicatione
omnis cupiditatis.*

1. **F**ili non potes perfectam posside-
re libertatem, nisi totaliter ab-
neges teipsum.

Compediti sunt omnes propieta-
rii, & suiipfius amatores, cupidi,
curiosi, gyrovagi, quærentes sem-
per mollia, non quæ Jesu Christi,
sed hoc sæpe fingentes & compo-
nentes, quod non stabit.

Peribit enim totum, quod non est
ex Deo ortum.

Tene breve & consummatum ver-
bum: Dimitte omnia, & invenies
omnia, relinque cupiditatem, & re-
peries requiem.

Hoc mente pertracta: & cum im-
pleveris, intelligis omnia.

2. Domine, hoc non est opus
unius diei, nec ludus parvulorum:
imo in hoc brevi includitur omnis
perfectio Religiosorum.

N 6

Fili,

Fili, non debes averti, nec frustum dejici, audita via perfectorum sed magis ad sublimiora provocari, & ad minus ad hæc ex desiderio suspirare.

Utinam sic tecum esset, & ad hoc pervenisses, ut tui ipsius amator non esses, sed ad nutum meum pure frater, & ejus, quam tibi proposui, Patris, tunc mihi valde placeres, & tota vita tua in gaudio & pace transiret.

Adhuc multa habes ad relinquendum: quæ nisi mihi ex integro resignaveris, non acquires, quod postulas.

Suadeo tibi emere a me aurum ignitum, ut locuples fias, id est, cœlestem sapientiam omnia infirma conculcantem.

Postpone terrenam sapientiam, & complacentiam.

3. Dixi, viliora tibi emenda pretiosis & altis in rebus humanis.

Nam valde vilis & parva, ac pæ-

tis, sed ut tota intentio mentis ejus ad debitum & optatum proficiat finem.

Nam sic poterit unus & idem, inconcussusque permanere, & simplici intentionis oculo per tot varios eventus ad me imprætermisse directo.

2. Quanto autem purior fuerit intentionis oculus, tanto constantius inter diversas itur procellas.

Sed in multis caligat oculus puræ intentionis; respicitur enim cito in aliquod delectabile, quod occurrit.

Nam & raro totus liber quis invenitur a nævo propriæ exquisi- tionis.

Sic Judæi olim venerant in Bethaniam ad Martham & Mariam: non propter Jesum tantum, sed & ut Lazarum viderent.

Mundandus est ergo intentionis oculus, ut sit simplex & rectus, atque ultra omnia vana media ad me dirigendus.

CAPUT XXXIV.

*Quod amanti sapit Deus super omnia,
& in omnibus.*

I. **E**cce Deus meus, & omnia.
Quid volo amplius, & quid
feliciter desiderare possum?

O sapidum & dulce verbum! sed
amanti verbum, non mundum, nec
ea, quæ in mundo sunt.

Deus meus, & omnia. Intelli-
genti satis dictum est: & sæpe re-
petere, jucundum est amanti.

Te siquidem præfente jucunda
sunt omnia: te autem absente fa-
stidiunt omnia.

Tu facis cor tranquillum, & pa-
cem magnam, lætitiâque festivam.

Tu facis bene sentire de omnibus,
& in omnibus te laudare: nec potest
aliquid sine te diu placere; sed si de-
bet gratum esse, & bene sapere,
oportet gratiam tuam adesse, & con-
dimento tuæ sapientiæ condiri.

2. Cui tu sapis, quid ei recte non
sapiet; Et

Et cui non fapis, quid ei ad prae-
cunditatem esse poterit;

Sed deficiunt in sapientia tua mun-
di sapientes, & qui carnem sapiunt
quia ibi plurima vanitas, & hic
mors invenitur.

Qui autem te per contemptum
mundanorum, & carnis mortifica-
tionem sequuntur, vere sapientes
esse cognoscuntur: quia de vanita-
te ad veritatem, de carne ad spiri-
tum transferuntur.

Istis sapit Deus: & quidquid bo-
ni invenitur in creaturis, totum ad
laudem referunt sui Conditoris.

Dissimilis tamen, & multum dis-
similis sapor Creatoris & creaturae,
aeternitatis & temporis, lucis incre-
tae & lucis illuminatae.

3. O lux perpetua, cuncta creatura
transcendens lumina, fulgura cor-
ruscationem de sublimi penetrantem
omnia intima cordis mei: Purifica,
laetifica, clarifica & vivifica spiritum
meum.

meum cum suis potentiis, ad inhærendum tibi jubilosis excessibus.

O quando veniet hæc beata & desiderabilis hora, ut tua me saties præsentia, & sis mihi omnia in omnibus?

Quamdiu hoc datum non fuerit, nec plenum gaudium erit.

Adhuc (proh dolor) vivit in me vetus homo, non est totus crucifixus, non est perfecte mortuus.

Adhuc concupiscit fortiter contra spiritum, bella movet intestina, nec regnum animæ patitur esse quietum.

4. Sed tu, qui dominaris potestati maris, & motum fluctuum ejus mitigas, exurge, adjuva me.

Dissipa gentes, quæ bella volunt contere eas in virtute tua.

Ostende, quæso, magnalia tua, & glorificetur dextera tua: quia non est spes alia, nec refugium mihi, nisi in te Domine Deus meus.

C A-

CAPUT XXXV.

*Quod non est securitas a tentatione
in hac vita.*

1. **F**ili, nunquam securus es in hac
vita, sed quoad vixeris, sem-
per arma spiritualia tibi sunt neces-
saria.

Inter hostes versaris, & a dextris
& a sinistris impugnaris.

Si ergo non uteris undique scuto
patientiæ, non eris diu sine vulnere.

Insuper, si non pōnis cor tuum
fixe in me, cum mera voluntate
cuncta patiendi propter me: non
poteris ardorem istum sustinere, nec
ad palmam pertingere beatorum.

Oportet te ergo viriliter omnia
pertransire, & potenti manu uti ab-
versus objecta.

Nam vincenti datur manna, &
torpenti relinquitur multa miseria.

2. Si quæris in hac vita requiem,
quomodo tunc pervenies ad æternam
requiem?

Non

Non ponas te ad multam requiem,
sed ad magnam patientiam.

Quære veram pacem non in ter-
ris, sed in cœlis: non in homini-
bus, nec in cæteris creaturis, sed in
Deo solo.

Pro amore Dei debes omnia liben-
ter subire, labores scilicet, et dolo-
res, tentationes, vexationes, anxie-
tates, necessitates, infirmitates, in-
jurias, oblocutiones, reprehensiones,
humiliationes, confusiones, corre-
ctiones, & despectiones.

Hæc juvant ad virtutem: hæc pro-
bant Christi tyronem: hæc fabricant
cœlestem coronam.

Ego reddam ei mercedem æternam
pro brevi labore, & infinitam glo-
riam pro transitoria confusione.

3. Putas, quod semper habebis
pro tua voluntate consolationes spi-
rituales?

Sancti mei non semper habuerunt
tales, sed multas gravitates, & ten-
ta-

tationes varias, magnasque defolationes.

Sed patienter sustinuerunt se in omnibus, & magis confisi sunt Deo, quam sibi, scientes: quia non sunt condignæ passionis huius temporis ad futuram gloriam promerendam:

Vis tu statim habere, quod multum post multas lacrymas, & magnos labores vix obtinuerunt?

Expecta Dominum, viriliter age, & confortare: noli diffidere; noli discedere: sed corpus & animam expose constanter pro Dei gloria.

Ego reddam plenissime: ego tecum ero in omni tribulatione.

CAPUT XXXVI.

Contra vana hominum iudicia.

I. **F**ili, iacta cor tuum firmiter in Domino, & humanum ne metuas iudicium, ubi te conscientia pium reddit & insontem.

Bonum est, & beatum taliter pati, nec hoc erit grave humili cordi, &
Deo

Deo magis, quam sibiipſi confidenti.

Multi multa loquuntur, & ideo parva fides eſt adhibenda.

Sed & omnibus ſatis eſſe, non eſt poſſibile.

Etiſi Paulus omnibus ſtudit in Domino placere, & omnibus omnia factus eſt: tamen etiam pro minimo duxit, quod ab humano die iudicatus fuerit.

2. Egit ſatis pro aliorum ædificatione & ſalute, quantum in ſe erat & poterat: ſed ne ab aliis aliquando iudicaretur, vel non deſpiceretur, cohibere non potuit.

Ideo totum Deo commiſit, qui totum noverat: & patientia ac humilitate contra ora loquentium iniqua, aut etiam vana ac mendosa cogitantium, atque pro libitu ſuo quæque jaſtantium ſe defendit.

Reſpondit tamen interdum, ne infirmis ex ſua taciturnitate generaretur ſcandalum.

3. Quis

3. Quis tu, ut timeas a mortali homine? Hodie est, & cras non comparet.

Deum time, & hominum terrores non expavesces.

Quid potest aliquis in te verbis aut injuriis? Sibi potius nocet, quam tibi; nec poterit iudicium Dei effugere, quicumque est ille.

Tu habe Deum præ oculis, & non li contendere verbis querulosis.

Quod si ad præsens tu vidêris succumbere, & confusionem pati, quæ non meruisti, ne indigneris ex hoc, neque per impatientiam minuas coronam tuam.

Sed ad me potius respice in cælum, qui potens sum eripere ab omni confusione & injuria, & unicuique reddere secundum opera sua.

CAPUT XXXVII.

*De pura & integra resignatione
ad obtinendam cordis libertatem.*

I. **F**ili, relinque te, et invenies me.

Sta sine electione, & omni proprietate, & semper lucraberis.

Nam & adjicietur tibi amplior gratia, statim ut te resignaveris, nec resumpseris.

Domine, quoties me resignabo, & in quibus me relinquam?

Semper, & omni hora, sicut in parvo, sic & in magno. Nihil excipio, sed in omnibus te nudatum inveniri volo.

Alioquin, quomodo poteris esse meus, & ego tuus; nisi fueris ab omni propria voluntate intus & foris spoliatus?

Quanto celerius hac agis, tanto melius habebis: & quanto plenius & sincerius, tanto mihi plus placebis, & amplius lucraberis.

2. Quidam se resignant, sed cum aliqua exceptione, non enim plene Deo confidunt, ideo sibi providere satagunt.

Quidam etiam primo totum offerunt, sed postea tentatione pulsante
ad

ad propria redeunt, ideo minime in virtute proficiunt.

Hi ad veram puri cordis libertatem, & jucundæ familiaritatis meæ gratiam non pertingent, nisi integra resignatione, & quotidiana sui immolatione prius facta: sine qua non stat, nec stabit unio fruitiva.

3. Dixi tibi sæpissime, & nunc iterum dico: relinque te, resigna te, & frueris magna interna pace.

Da totum pro toto: nil exquire, nil repete? sta pure & inhæsitantes in me, & habebis me.

Eris liber in corde, & tenebræ non conculcabunt te.

Ad hoc conare, hoc ora, hoc considera: ut ab omni proprietate possis exspoliari, & nudus nudum Jesum sequi; tibi mori, & mihi æternaliter vivere.

Tunc deficient omnes vanæ phantasiæ, conturbationes iniquæ, & curæ superfluæ.

Tunc etiam recedet immoderatus timor

timor, & inordinatus amor morietur.

CAPUT XXXVIII.

De bono regimine in externis, & recurſu ad Deum in periculis.

1. Fili, ad iſtud diligenter tendere debes: ut in omni loco & actione, ſeu occupatione externa, ſis intus liber, & tui ipſius potens, & ſint omnia ſub te, & tu non ſub eis.

Ut ſis dominus actionum tuarum & rector, non ſervus, nec emptitiuſ:

Sed magis exemptuſ, veruſque Hæbreuſ in fortem, ac libertatem tranſiens filiorum Dei.

Qui ſtant ſuper præſentia, & ſpeculantur æterna.

Qui tranſitoria ſiniſtro intuentur oculo, & dextro cœleſtia.

Quoſ temporalia non trahunt ad inhærendum, ſed trahunt ipſi magis ea ad bene ſcrviendum: prout ordinata ſunt a Deo, & inſtituta a ſummo

O

mo

mo opifice, qui nil inordinatum in
sua reliquit creatura.

2. Si etiam in omni eventu stas
non in apparentia externa, nec ocu-
lo carnali lustras visa vel audita:
sed mox in qualibet causa intras cum
Moyse in tabernaculum ad consu-
lendum Dominum: audies nonnun-
quam divinum responsum, & redies
instructus de multis præsentibus &
futuris.

Semper enim Moyse recursum ha-
buit ad tabernaculum pro dubiis, &
quæstionibus solvendis; fugitque ad
orationis adjutorium pro periculis,
& improbitatibus hominum suble-
vandis.

Sic & tu confugere debes in cor-
dis tui secretarium, divinum inten-
tius implorando suffragium.

Propter ea namque Josue & filii
Israël a Gabaonitis leguntur decep-
ti: quia os Domini prius non inter-
rogaverunt, sed nimium creduli dul-
cibus

cibus sermonibus falsa pietate delusi sunt.

C A P U T XXXIX.

Quod homo non sit importunus in negotiis.

1. **F**ili, committe mihi semper causam tuam, ego bene disponam in tempore suo.

Expecta ordinationem meam, & senties inde profectum.

Domine satis, libenter tibi omnes res committo: quia parum potest cogitatio mea proficere.

Utinam non multum adhærerem futuris eventibus, sed ad beneplacitum tuum incunctanter me offerrem!

2. Fili mi, sæpe homo rem aliqua vehementer agit, quam desiderat: sed cum ad eam pervenerit, aliter sentire incipit: quia affectiones circa idem non sunt durabiles; sed magis de uno ad aliud impellunt.

Non est ergo minimum, etiam in minimis seipsum relinquere.

3. Verus profectus hominis est abnegatio sui ipsius, & homo abnegatus, valde liber est, & securus.

Sed antiquus hostis, omnibus bonis adversans, a tentatione non cessat, sed diu noctuque graves molitur insidias, si forte in laqueum deceptionis possit præcipitare incautum.

Vigilate & orate, dicit Dominus, ut non intretis in tentationem.

CAPUT XL.

Quod homo nihil boni ex se habet, & de nullo gloriari potest.

Domine, quid est homo, quod memorer es ejus, aut filius hominis, quia visitas eum?

Quid promeruit homo, ut dares illi gratiam tuam?

Domine, quid possum conqueri, si me deseris? aut quid juste obtendere possum, si quod peto, non feceris?

Cer-

Certe hoc in veritate cogitare
possum, & dicere: Domine, nihil
sum, nihil possum, nihil boni ex me
habeo: sed in omnibus deficio, &
ad nihil semper tendo.

Et nisi a te fuero adjutus, & in-
terius informatus, totus efficior te-
pidus & dissolutus.

2. Tu autem, Domine semper
idem ipse es, & permanes in æter-
num, semper bonus: justus & san-
ctus; bene, juste, ac sancte agens
omnia, & disponens in sapientia.

Sed ego, qui ad defectum sum
magis pronus, quam ad profectum,
non sum semper in uno statu perdu-
rans; quia septem tempora mutan-
tur super me.

Verumtamen cito melius fit, cum
tibi placuerit, & manum porrexeris
adjurricem, quia tu solus sine hu-
mano suffragio poteris auxiliari, &
in tantum confirmare, ut vultus meus
amplius in diversa non mutetur, sed

in te uno cor meum convertatur & quiescat.

3. Unde, si bene scirem omnem humanam consolationem abiicere, siue propter devotionem adipiscendam, siue propter necessitatem, qua compellor te quærere, quia non est homo, qui me consoletur.

Tunc possem merito de gratia tua sperare, & de dono novæ consolationis exultare.

4. Gratias tibi, unde totum venit, quotiescumque mihi bene succedit.

Ego autem vanitas & nihilum ante te, inconstans homo & infirmus.

Unde ergo possum gloriari, aut cur appeto reputari?

Numquid de nihilo? & hoc vanissimum est.

Vere inanis gloria, mala pestis vanitas maxima: quia a vera trahit gloria, & cœlesti spoliat gratia.

Dum enim homo complacet sibi.

Contr

I. Fi

est enim

in viri

Atte

acceno

induc

ingeru

Nur

ut doc

deri.

Stu

quia h

notitia

num.

2. C

veris,

dire pr

Ego

scienti

tlam p

mine p

displicet tibi; dum inhiat laudibus humanis, privatur veris virtutibus.

5. Est autem vera gloria & exultatio sancta gloriari in te & non in se; gaudere in nomine tuo, non in propria virtute nec in aliqua creatura delectari, nisi propter te.

Laudetur nomen tuum, non meum, magnificetur opus tuum, non meum, benedicatur nomen sanctum tuum, nihil mihi autem attribuatur de laudibus hominum.

Tu gloria mea, tu exultatio cordis mei.

In te gloriabor & exultabo tota die; pro me autem nihil, nisi in infirmitatibus meis.

6. Quærant Judæi gloriam, quæ ab invicem est: ego hanc requiram, quæ a Deo solo est.

Omnis quidem gloria humana, omnis honor temporalis, omnis altitudo mundana, æternæ gloriæ tuæ comparata, vanitas est & stultitia.

O veritas mea, & misericordia

O 4

mea,

mea, Deus meus, Trinitas beata,
tibi soli laus, honor, virtus, & glo-
ria per infinita secula seculorum.

CAPUT XLI.

*De contemptu omnis temporalis
honoris.*

1. **F**ili, noli tibi attrahere, si videas
alios honorari, & elevari, te
autem despici & humiliari.

Erige cor tuum ad me in cœlum,
& non contristabit te contemptus
hominum in terris.

Si recte me inspicio, nunquam
mihi facta est injuria ab aliqua crea-
tura, unde nec juste habeo conque-
ri adversum te.

2. Quia autem frequenter & gra-
viter peccavi tibi, merito armatus
contra me omnis creatura.

Mihi igitur juste debetur confusio,
& contemptus; tibi autem laus, ho-
nor, & gloria.

Et nisi ad hoc me præparavero,
quod velim ab omni creatura despi-
ci,

ci, atque penitus nihil videri, non
possum interius pacificari, & stabi-
liri, nec spiritualiter illuminari, ne-
que plene tibi uniri.

CAPUT XLII.

*Quod pax non est ponenda in ho-
minibus.*

1. **F**ili, si ponis pacem tuam cum
aliqua persona propter tuum
sentire & convivere, instabilis eris
& implicatus.

Sed si recursum habes ad semper
viventem & manentem veritatem,
non contristabit te amicus recedens,
aut moriens.

In me debet amici dilectio stare:
& propter me diligendus est, quis-
quis tibi bonus visus est, & mul-
tum charus in hac vita.

Sine me non valet, nec durabit
amicitia: nec est vera & munda di-
lectio, quam ego non copulo.

Ita mortuus debes esse talibus af-
fectionibus dilectorum hominum, ut

(quantum ad te pertinet) sine omni humano optares esse consortio.

Tanto homo Deo magis appropinquat, quanto ab omni solatio terreno longius recedit.

Tanto etiam altius ad Deum ascendit, quanto profundius in se descendit, & plus sibi ipsi vilescit.

2. Qui autem sibi aliquid boni attribuit, gratiam Dei in se venire impedit: quia gratia Spiritus sancti cor humile semper quærit.

Si scires te perfecte annihilare, atque ab omni creato amore evacuarere, tunc deberem in te cum magna gratia emanare.

Quando tu respicis ad creaturas, subtrahitur tibi aspectus Creatoris.

Disce te in omnibus propter Creatorem vincere, tunc ad divinam valebis cognitionem pertingere.

Quantumcunque modicum sit, si inordinate diligitur & respicitur, retardat a summo, & vitiat.

CAPUT XLIII.

Contra vanam & secularem scientiam.

I. **F**ili, non te moveant pulchra
& subtilia hominum dicta. *Non
est enim regnum Dei in sermone, sed
in virtute.*

Attende verba mea, quæ corda
accendunt, & mentes illuminant:
inducunt conpunctionem, & variam
ingerunt consolationem.

Numquam ad hoc legas verbum,
ut doctior, aut sapientior possis vi-
deri.

Stude mortificationi vitiorum,
quia hoc amplius tibi proderit, quam
notitia multarum difficilium quæstio-
num.

2. Cum multa legeris & cogno-
veris, ad unum semper oportet re-
dire principium.

Ego sum, qui doceo hominem
scientiam: & clariorem intelligen-
tiam parvulis tribuo, quam ab ho-
mine possit doceri.

Cui

Cui ego loquor, cito sapiens erit,
& multum in spiritu proficiet.

Væ eis, qui multa curiosa ab hominibus inquirunt, & de via mihî serviendi parum curant.

Veniet tempus, quando apparebit magister magistrorum Christus, Dominus Angelorum, cunctorum auditurus lectiones, hoc est, singulorum examinaturus conscientias.

Et tunc scrutabitur Jerusalem in lucernis; & manifesta erunt abscondita tenebrarum, tacebuntque argumenta linguarum.

3. Ego sum, qui humilem in puncto elevo mentem; ut plures æternæ veritatis capiat rationes, quam si quis decem annis studuisset in scholis.

Ego doceo sine strepitu verborum, sine confusione opinionum, sine fastu honoris, sine impugnatione argumentorum.

Ego sum, qui doceo terrena despiciere, præsentia fastidire, æterna

quærere, ac sapere: honores fugere, scandala sufferre, omnem spem in me ponere, extra me nil cupere, & super omnia me ardentè amare.

4. Nam quidam amando me intime didicit divina, & loquebatur mirabilia.

Plus profecit in relinquendo omnia: quam in studendo difficilia.

Sed aliis loquor communia, aliis specialia: aliquibus in signis & figuris dulciter appareo, quibusdam vero in multo lumine revelo mysteria.

Una vox librorum, sed non omnes æque informat: quia intus sum doctor veritatis, scrutator cordis, cogitationum intellector, actionum promotor, distribuens singulis, sicut dignum iudicavero.

CAPUT XLIV.

De non attrahendo sibi res exteriores.

1. Fili, in multis oportet te esse inscium, & æstimare te tamquam

P.

quam

quam mortuum super terram, & cui
totus mundus crucifixus sit.

Multa etiam oportet surda aure
pertransire, & quæ tuæ pacis sunt,
magis cogitare.

Utilius est oculos a rebus displicentibus avertere, & unicuique suum sentire relinquere, quam contentiosis sermonibus deservire.

Si bene steteris cum Deo, & eius iudicium aspexeris, facilius te victum portabis.

2. O Domine, quousque venimus? Ecce damnum defletur temporale, pro modico quæstu laboratur & curritur, & spirituale detrimentum in oblivionem transit, & vix fero reditur.

Quod parum vel nihil prodest, extenditur; & quod summe necessarium est, negligenter præteritur: quia totus homo ad externa defluit, & nisi cito respiscat, libens in exterioribus jacet.

Quod

I. D

homini.

Qua

ubi me

Quo

nus pr

Van

lus aut

Bene

in om

Infir

fallimu

2. Q

& circ

stodire

quam d

non ve

Sed

ac sim

tam fac

CA-

CAPUT XLV.

Quod omnibus non est credendum: &
de facili lapsu verborum.

I. **D**a nobis auxilium Domine de
tribulatione, quia vana salus
hominis.

Quam sæpe ibi non inveni fidem,
ubi me habere putavi?

Quoties etiam ibi reperi, ubi mi-
nus præsumpsi?

Vana ergo spes in hominibus: sa-
lus autem iustorum, in te Deus.

Benedictus sis Domine Deus meus
in omnibus, quæ accidunt nobis.

Infirmi sumus & instabiles, cito
fallimur & permutamur.

2. Quis est homo, qui ita caute
& circumspecte in omnibus se cu-
stodire valet, ut aliquando in ali-
quam deceptionem vel perplexitatem
non veniat?

Sed qui in te Domine confidit,
ac simplici ex corde quærit, non
tam facile labitur.

Et si inciderit in aliquam tribulationem, quocunque modo fuerit etiam implicatus, citius per te eruetur, aut a te consolabitur: quia tu non deseres in te sperantem usque in finem.

Rarus fidus amicus in cunctis amici perseverans pressuris.

Tu Domine, tu solus es fidelissimus in omnibus, & præter te non est talis alter.

3. O quam bene sapuit sancta illa anima, quæ dixit: Mens mea solidata est, & in Christo fundata.

Si ita mecum foret, non tam facile timor humanus me sollicitaret, nec verborum jacula moverent.

Quis omnia prævidere, quis præcavere futura mala sufficit? Si prævisa sæpe etiam lædunt, quid improvise, nisi graviter feriunt?

Sed quare mihi misero non melius providi? Cur etiam tam facile aliis credidi?

Sed homines sumus, nec aliud, quam

fragiles homines sumus, etiam si Angeli a multis æstimamur, & dicimur.

Cui credam Domine? cui, nisi tibi? Veritas es, quæ non fallis, nec falli potes.

Et rursus: *Omnis homo mendax, infirmus, instabilis & labilis maxime in verbis; ita ut statim vix credi debeat, quod rectum in facie sonare videtur.*

4. Quam prudenter præmonuisti, cavendum ab hominibus: & quia *inimici hominis domestici ejus: nec credendum, si quis dixerit; Ecce hic, aut ecce illic.*

Doctus sum damno meo, & utinam ad cautelam majorem, & non ad insipientiam mihi.

Cautus esto (ait quidam) cautus esto, serva apud te, quod dico. Et dum ego fileo, & absconditum credo, nec ille filere potest, quod filendum petiit, sed statim prodit me & se, & abiit.

Ab hujusmodi fabulis & incautis homi-

hominibus protege me Domine, ne in manus eorum incidam, nec unquam talia committam.

Verbum verum, & stabile da in os meum, & linguam callidam longe fac a me.

Quod pati nolo, omnimode cavere debeo.

5. O quam bonum & pacificum de aliis tacere, nec indifferenter omnia credere, neque de facili ulterius effari.

Paucis seipsum revelare; te semper inspectorem cordis quærere.

Nec omni vento verborum circumferri, sed omnia intima & externa secundum beneplacitum tuæ voluntatis optare perfici!

Quam tutum pro conservatione celestis gratiæ, humanam fugere apparentiam, nec appetere, quæ foris admirationem videntur præbere: sed ea tota sedulitate sectari, quæ vitæ emendationem dant & fervorem!

Quam

Quam multis nocuit virtus scita,
ac præpropere laudata!

Quam sane profuit gratia silentio
servata in hac fragili vita, quæ tota
tentatio fertur & militia:

C A P U T XLVI.

*De confidentia in Deo habenda, quan-
do insurgunt verborum jacula.*

I. **F**ili, sta firmiter, & spera in me.
Quid enim sunt verba, nisi
verba?

Per aerem volant, sed lapidem
non lædunt.

Si reus es, cogita, quod liben-
ter emendare te velis! si nihili tibi
conscijs es, pensa, quod velis li-
benter pro Deo hoc sustinere.

Parum satis est, ut vel verba in-
terdum sustineas, qui necdum for-
tia verbera tolerare vales.

Et quare tam parva tibi ad cor
transeunt, nisi quia adhuc carnalis
es, & homines magis, quam oportet,
attendis?

Nam quia despici metuis, reprehendi pro excessibus non vis, & excusationum umbracula quæris.

2. Sed inspice te melius, & agnosces, quia vivit adhuc in te mundus, & vanus amor placendi hominibus.

Cum enim bassari refugis, & confundi pro defectibus, constat utique, quod nec verus humilis sis, nec vere mundo mortuus, nec mundus tibi crucifixus.

Sed audi verbum meum, & non curabis decem hominum verba.

Ecce, si cuncta contra te dicerentur, quæ fingi malitiosissime possent; quid tibi nocerent, si omnino transire permitteres, nec plus quam festucam perpenderes? Numquid vel unum capillum extrahere possent?

3. Sed qui cor intus non habet, nec Deum præ oculis, faciliter verbo movetur vituperationis.

Qui autem in me confidit, nec

proprio iudicio stare appetit, absque humano terrore erit.

Ego enim sum iudex, & cognitor omnium secretorum: ego scio, qualiter res acta est; ego injuriantem novi, & sustinentem.

A me exiit verbum istud, me permittente hoc accidit, ut revelentur ex multis cordibus cogitationes.

Ego reum, & innocentem iudicabo, sed occulto iudicio utrumque ante probare volui.

4. Testimonium hominum sæpe fallit: meum iudicium verum est; stabit, & non subvertetur.

Latet plerumque, & paucis ad singula patet: numquam tamen errat, nec errare potest, etiamsi oculis insipientium non rectum videatur.

Ad me ergo currendum est in omni iudicio, nec proprio innitendum arbitrio.

Iustus enim non conturbabitur, quidquid ei a Deo acciderit.

Etiamsi injuste aliquid contra eum

prolatum fuerit, non multum curabit.

Sed nec vane exultabit, si per alios rationabiliter excusetur.

Pensat namque, quia ego sum scrutans corda & renes, qui non iudico secundum faciem, & humanam apparentiam.

Nam sæpe in oculis meis reperitur culpabile, quod hominum iudicio creditur laudabile.

5. Domine Deus, iudex iuste, fortis & patiens, qui hominum nostri fragilitatem & pravitatem, esto robur meum, & tota fiducia mea: non enim mihi sufficit conscientia mea.

Tu nosti, quod ego non novi: & ideo in omni reprehensione humiliter me debui, & mansuete sustinere.

Ignosce ergo mihi propitius, quoties sic non egi, & dona iterum gratiam ampliorem sufferentiae.

Melior est enim mihi tua copiosa misericordia ad consecutionem indulgentiae, quam mea opinata iustitia

tia p
tia.

Et
men
sum:
non ju
nis vi

Quod

r. F

nec tr
quagu
ni eve

Eg
supra

Non
per gr

Exp
lerem

Ver
omnis

Mo
transi

tia pro defensione latentis conscientiae.

Etsi nihil mihi conscius sum, tamen ex hoc justificare me non possum: quia remota misericordia tua, *non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.*

CAPUT XLVII.

Quod omnia gravia pro aeterna vita sunt toleranda.

I. Fili, non te frangant labores, quos assumpsisti propter me, nec tribulationes te dejiciant usquequaque; sed mea promissio in omni eventu te roboret, & consoletur.

Ego sufficiens sum ad reddendum supra omnem modum & mensuram.

Non diu hic laborabis, nec semper gravaberis doloribus.

Expecta paulisper, & videbis celerem finem malorum.

Veniet una hora, quando cessabit omnis labor & tumultus.

Modicum est & breve omne, quod transit cum tempore.

2. Age, quod agis: fideliter labora in vinea mea, ego ero metes tua.

Scribe, lege, canta, geme, tace ora, sustine viriliter contraria: digna est his omnibus vita æterna, & majoribus præliis.

Veniet pax in die una, quæ nota est Domino: & erit non dies, neque nox, hujus scilicet temporis, sed lux perpetua, claritas infinita, pax firma, requies secura.

Non dices tunc? *Quis me liberavit de corpore mortis hujus?* Neque clamabis: *Heu mihi quia incolatus meus prolongatus est!* quoniam præcipitabitur mors, & salus erit indefectiva; anxietas nulla, jucunditas beata, societas dulcis & decora.

3. O si vidisses Sanctorum in cælo coronas perpetuas, quanta quoque nunc exultant gloria, qui huic mundo olim contemptibiles, & quasi vita ipsa indigni putabantur! profecto te statim humiliares usque ad
tel.

terram, & affectares potius omnibus
subesse, quam uni præesse.

Nec hujus vitæ lætos dies conspi-
ceres, sed magis pro Deo tribulari
gauderis: & pro nihilo inter homi-
nes computari maximum lucrum du-
ceres.

4. O si tibi hæc scaperent, & pro-
funde ad cor transfirent, quomodo
auderes vel semel conqueri?

Nonne pro vita æterna cuncta la-
boriosa sunt toleranda?

Non est parvum quid, perdere,
aut lucrari regnum Dei.

Leva igitur faciem tuam in cœ-
lum. Ecce ego, & omnes Sancti
mei mecum, qui in hoc seculo ma-
gnum habuere certamen, modo gau-
dent, modo consolantur, modo se-
curi sunt, modo requiescunt, & sine
fine mecum in regno Patris mei per-
manebunt.

CAPUT XLVIII.

De die æternitatis, & hujus vite angustiiis.

I. **O** supernæ civitatis mansio beatissima! O dies æternitatis clarissima: quam nox non obscurat, sed summa veritas semper irradiat: dies semper segura, & nunquam fractum mutans in contraria.

O utinam dies illa illuxisset, & cuncta hæc temporalia finem accepissent!

Lucet quidem Sanctis perpetua claritate splendida, sed non nisi a longe, & per speculum peregrinantibus in terra.

2. Norunt cœli Cives, quam gaudiofa sit illa: gemunt exules filii Evæ, quod amara & tædiofa sit ista.

Dies hujus temporis parvi & mali, pleni doloribus & angustiiis.

Ubi homo multis peccatis inquinatur, multis passionibus irretitur, multis timoribus stringitur, multis

curis distenditur, multis vanitatibus implicatur, multis erroribus circumfunditur, multis laboribus atteritur, tentationibus gravatur, deliciis enervatur, egestate cruciatur.

3. O quando finis horum malorum erit? quando liberabor a misera servitute vitiorum? quando memorabor Domine tui solius? quando ad plenum lætabor in te?

Quando ero sine omni impedimento in vera libertate, sine omni gravamine mentis & corporis?

Quando erit pax solida, pax imperturbabilis & secura, pax intus & foris, pax ex omni parte firma?

Jesu bone, quando stabo ad videntum te? quando contemplabor gloriam regni tui? quando eris mihi omnia in omnibus?

O quando ero tecum in regno tuo, quod præparasti dilectis tuis ab æterno?

Relictus sum pauper & exul in terra hostili, ubi bella quotidiana & infortunia maxima.

4. Con-

4. Consolare exilium meum, mitiga dolorem meum, quia ad te suspirat omne desiderium meum.

Nam onus mihi totum est, quidquid hic mundus offert ad solatium.

Desidero te intime frui, sed nequeo apprehendere.

Opto inhærere coelestibus, sed deprimunt res temporales, & immortificatæ passiones.

Mente omnibus rebus superesse volo, carni autem invite subesse cogor.

Sic ego homo infelix mecum pugno, & factus sum mihi metipsi gravis, dum spiritus sursum, & caro quærit esse deorsum.

5. O quid intus patior, dum mente coelestia tracto, & mox carnalium turba occurrit oranti: Deus meus, ne elongeris a me, neque declines in ira a seruo tuo.

Fulgura coruscationem tuam, & dissipa eas: emitte sagittas tuas, & conturbentur omnes phantasie inimici.

Recollige sensus meos ad te : fac
me oblivisci omnium mundanorum :
da cito abjicere, & contemnere phan-
tasmata vitiorum,

Succurre mihi æterna veritas , ut
nulla me moveat vanitas.

Adveni cœlestis suavitas & fugiat
a facie tua omnis impuritas.

Ignosce quoque mihi, & miseri-
corditer indulge, quoties præter te
aliud in oratione revolvō.

Confiteor etenim vere, quia valde
distracte me habere consuevi.

Nam ibi multoties, non sum, ubi
corporaliter sto aut sedeo : sed ibi
magis sum ; quo cogitationibus feror.

Ibi sum, ubi cogitatio mea est.

Ibi est frequenter cogitatio mea,
ubi est, quod amo.

Hoc mihi cito occurrit, quod na-
turaliter delectat, aut ex usu pla-
cet.

6. Unde tu Veritas aperte dixisti :
*Ubi enim est thesaurus tuus, ibi est
& cor tuum.*

Si

Si coelum diligo, libenter de celestibus penso.

Si mundum amo, mundi felicitatibus congaudeo, & de adversitatibus ejus tristor.

Si carnem diligo, quæ carnis sunt, sæpe imaginor.

Si spiritum amo, de spiritualibus cogitare delector.

Quæcunque enim diligo, de his libenter loquor, & audio, atque taliam imagines mecum ad domum reporto.

Sed beatus ille homo, qui propter te Domine, omnibus creaturis licentiam abeundi tribuit: qui naturam vim facit, & concupiscentias fervore spiritus crucifigit, ut serenata conscientia puram tibi orationem offerat, dignusque sit Angelicis interesse choris; omnibus terrenis foris, & intus exclusis.

CAPUT XLIX.

*De desiderio æternæ vitæ: Et quanta
sint bona certantibus promissa.*

1. **F**ili, cum tibi desiderium æternæ beatitudinis desuper infundis, & de tabernaculo corporis exire concupiscis, ut claritatem meam sine vicissitudinis umbra contemplari possis; dilata cor tuum, & omni desiderio hanc sanctam inspirationem suscipe.

Redde amplissimas supernæ bonitati gratias, quæ tecum sic dignanter agit, clementer visitat, ardentem excitat, potenter subleuat, ne proprio pondere ad terrena labaris.

Neque enim hoc cogitatu tuo, aut conatu accipis, sed sola dignatione supernæ gratiæ & divini respectus: quatenus in virtutibus, & majori humilitate proficias, & ad futura certamina te præpares, mihi que toto cordis affectu adhærere, ac ferventi voluntate studeas deservire.

2. Fi-

2. Fili, sæpe ignis ardet, sed sine fumo flamma non ascendit.

Sic & aliquorum desideria ad cœlestia flagrant, & tamen a tentatione carnalis affectus liberi non sunt.

Idcirco nec omnino pure pro honore Dei agunt, quod tam desiderantes ab eo petunt.

Tale est & tuum sæpe desiderium, quod insinuasti fore tam importunum.

Non enim hoc est purum & perfectum, quod propria commoditate est infectum.

3. Pete, non quod tibi est delectabile et commodum, sed quod mihi est acceptabile atque honorificum: quia si recte iudicas, meam ordinationem tuo desiderio, & omni desiderato præferre debes ac sequi.

Novi desiderium tuum, & frequentes gemitus audivi.

Jam velles esse in libertate gloriæ filiorum Dei, jam te delectat domus æterna, & cœlestis patria gaudio

ple-

plena, sed nondum venit hora ista: sed est adhuc aliud tempus, scilicet tempus belli, tempus laboris & probationis.

Optas summo repleti bono, sed non potes hoc assequi modo.

Ego sum: exspecta me (dicit Dominus) donec veniat regnum Dei.

4. Probandus es adhuc in terris, & in multis exercitandus.

Consolatio tibi interdum dabitur, sed copiosa satietas non concedetur.

Confortare igitur, & esto robustus tam in agendo, quam in patiendo naturæ contraria.

Oportet te novum induere hominem, & in alterum virum mutari.

Oportet te sæpe agere, quod non vis; & quod vis oportet relinquere.

Quod aliis placet, processum habebit: quod tibi placet, ultra non proficiet.

Quod alii dicunt, audietur: quod tu dicis, pro nihilo computabitur.

Pe-

Potent alii, & accipient; tu petes, & non impetrabis.

5. Erunt alii magni in ore hominum, de te autem tacebitur.

Aliis hoc, vel istud committetur, tu autem ad nihil utilis iudicaberis.

Propter hoc natura quandoque contristabitur, & magnum certamen sustinebit: sed magnum, bonum consequeris, si silens portaveris.

In his & similibus multis probari solet fidelis Domini servus; qualiter se abnegare, & in omnibus frangere quiverit.

Vix est aliquid tale, in quo tantumdem mori indiges, sicut videre & pati, quæ voluntati tuæ adversa sunt: maxime autem cum disconvenientia, & quæ minus utilia tibi apparent, fieri jubentur.

Et quia non audes resistere altiori potestati sub dominio constitutus: ideo durum tibi videtur, ad nutum alterius ambulare, & omne proprium sentire omittere.

6. Sed

6. Sed pensa, fili, horum fructum laborum celerem finem, atque præmium nimis magnum: & non habebis inde gravamen, sed fortissimum patientiæ tuæ solamen.

Nam & pro modica hac voluntate, quam nunc sponte deseris, habebis semper voluntatem tuam in cœlis.

Ibi quippe invenies omne, quod volueris, omne, quod desiderare poteris.

Ibi aderit tibi totius facultas boni sine timore amittendi.

Ibi voluntas tua una semper mecum nil cupiet extraneum, vel privatam.

Ibi nullus resistet tibi, nemo de te conqueretur, nemo impediet, nihil obviabit: sed cuncta desiderata simul erunt præsentia, totumque affectum tuum reficient, & adimplebunt usque ad summum.

Ibi reddam gloriam pro contumelia perpeffa; pallium laudis pro mœrore;

rore;

rore; pro loco novissimo sedem regni in secula.

Ibi apparebit fructus obedientiae, gaudebit labor poenitentiae, & humilis subjectio coronabitur gloriosa.

7. Nunc ergo inclina te humiliter sub omnium manibus: nec sit tibi curae, quis hoc dixerit vel iusserit.

Sed hoc magnopere curato, ut si ve praelatus, seu junior, aut aequalis aliquid a te exposcerit, vel innoverit: pro bono totum accipias, & sincera voluntate studeas adimplere.

Quæret alius hoc, alius illud: gloriatur ille in illo, & iste in isto, laudeturque millies mille, tu autem nec in isto, nec in illo, sed in tui ipsius gaude contemptu: & in mei ipsius beneplacito ac honore.

Hoc optandum est tibi, ut si per vitam, si per mortem, Deus semper in te glorificetur.

Qua
I. D
nedict
est: &
Læt
se, ne
lus læ
rona m
nor m
Qui
a te a
Tua
quæ f
Pau
a juve
ma m
cryma
batur a
fiones
2. I

CAPUT L.

Qualiter homo desolatus se debet in manus Dei offerre.

1. **D**omine Deus, sancte Pater
sis nunc, & in æternum be-
nedictus: quia sicut vis, sic factum
est: & quod facis, bonum est.

Lætetur in te servus tuus, non in
se, nec in aliquo alio: quia tu so-
lus lætitia vera, tu spes mea & co-
rona mea, tu gaudium meum & ho-
nor meus, Domine.

Quid habet servus tuus, nisi quod
a te accepit, etiam sine merito suo?

Tua sunt omnia, quæ dedisti, &
quæ fecisti.

*Pauper sum, & in laboribus meis
a juventute mea: & contristatur ani-
ma mea nonnunquam usque ad la-
crymas, quandoque etiam contur-
batur ad se, propter imminentes pas-
siones.*

2. Desidero pacis gaudium, pa-
cem

cem filiorum tuorum flagito, qui in lumine consolationis a te pascuntur.

Si das pacem, si gaudium sanctum infundis; erit anima servi tui plena modulatione, & devota in laude tua.

Sed si te subtraxeris, sicut sæpissime soles, non poterit currere viam mandatorum tuorum: sed magis ad tundendum pectus genua ejus incurvantur: quia non est illi, fieri heri & nudius tertius, quando splendebat lucerna tua super caput ejus, & sub umbra alarum tuarum protegatur a tentationibus irruentibus.

3. Pater juste & semper laudande, venit hora, ut probetur servus tuus.

Paret amande, dignum est, ut hac hora patiatur pro te aliquid servus tuus.

Pater perpetuo venerande, venit hora, quam ab æterno præsciebas affuturam: ut ad modicum tempus succumbat foris servus tuus, vivat vero semper apud te intus.

Paululum vilipendatur, humiliter

tur & deficiat coram hominibus, passionibus conteratur & languoribus; ut iterum tecum in aurora novæ lucis resurgat, & in cœlestibus clarificetur.

Pater sancte, tu sic ordinasti, & sic voluisti: & hoc factum est, quod ipse præcepisti.

4. Hæc est enim gratia ad amicum tuum, pati & tribulari in mundo pro amore tuo, quotiescumque, & a quocumque id permiseris fieri.

Sine consilio & providentia tua, & sine causa nihil fit in terra.

Bonum mihi, Domine, quod humiliasti me: ut discam justificationes tuas, & omnes elationes cordis, atque præsumptiones abjiciam.

Utile mihi, quod confusio coope-ruit faciem meam: ut te potius, quam homines, ad consolandum requiram.

Didici etiam ex hoc inscrutabile iudicium tuum expavescere: qui affligis justum cum impio, sed non sine æquitate & justitia.

Q 2

5. Gra-

5. Gratiās tibi ago, quia non percisti malis meis, sed attrivisti me verberibus amaris, infligens dolores, & immittens angustias intus, & foris.

Non est, qui me confoletur ex omnibus, qui sub cœlo sunt, nisi tu Domine Deus meus, cœlestis medicus animarum: qui *percutis & sanas, deducis ad inferos & reducis.*

Disciplina tua super me, virga tua ipsa me docebit.

6. Ecce Pater dilecte, in manibus tuis sum ego, sub virga correctionis tuæ me inclino.

Percute dorsum meum, & collum meum, ut incurvem ad voluntatem tuam tortuositatem meam.

Fac me pium & humilem discipulum, sicut bene facere consueveristi, ut ambulem ad omnem nutum tuum.

Tibi me, & omnia mea ad corrigendum commendo: melius est hic corrigi, quam in futuro.

Tu scis omnia, & singula & nil te latet in humana conscientia.

Antequam fiant, nosti ventura; & non opus est tibi, ut quis te doceat, aut admoneat de his, quæ geruntur in terra.

Tu scis, quid expedit ad profectum meum, & quantum deservit tribulatio ad rubiginem vitiorum purgandam.

Fac mecum desideratum beneplacitum tuum, & ne despicias peccaminosam vitam meam, nulli melius nec clarius, quam tibi soli notam.

7. Da mihi, Domine scire, quod sciendum est; hoc amare, quod amandum est; hoc laudare, quod tibi summe placet; hoc reputare, quod tibi pretiosum apparet; hoc vituperare, quod oculis tuis sordescit.

Non me finas secundum visionem oculorum exteriorum judicare, neque secundum auditum aurium hominum imperitorum sententiare: sed in iudicio vero de visibilibus & spiri-

ritualibus discernere, atque super omnia voluntatem beneplaciti tui semper inquirere.

8. Falluntur sæpe hominum sensus in iudicando: fallunter amatores seculi, visibilia tantummodo amando.

Quid est homo inde melior, qui reputatur ab homine major?

Fallax fallacem, vanus vanum, cæcus cæcum, infirmus infirmum, decipit, dum exultat: & veraciter magis confundit, dum inaniter laudat.

Nam quantum unusquisque est in oculis tuis, tantum est, & non amplius; ait humilis S. Franciscus.

CAPUT LI.

Quod humilibus insistendum est opprobriis, cum deficitur a summis.

I. Fili, non vales semper in festivo desiderio virtutum stare, nec in altiori gradu contemplationis consistere: sed necesse habes interdum, ob originalem

ruptelam ad inferiora descendere, & onus corruptibilis vitæ etiam invite, & cum tædio, portare.

Quamdiu mortale corpus geris, pædium senties, & gravamen cordis.

Oportet ergo sæpe in carne de carnis onere gemere: eo quod non vales spiritualibus studiis, & divinæ contemplationi indefinenter inhærere.

2. Tunc expedit tibi ad humilia & exteriora opera confugere, & in bonis actibus te recreare: adventum meum, & supernam visitationem firma confidentia expectare: exilium tuum, & ariditatem mentis patienter sufferre, donec iterum a me visiteris, & ab omnibus anxietatibus libereris.

Nam faciam te laborum oblivisci, & interna quiete perfrui.

Expandam coram te prata scripturarum, ut, dilatato corde, currere incipias viam mandatorum meorum.

Et dices: *Non sunt condignæ possessiones hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis.*

CAPUT LII.

Quod homo non reputet se consolatione dignum, sed magis verberibus.

I. **D**omine, non sum dignus consolatione tua, nec aliqua spiritali visitatione: & ideo juste mecum agis, quando me inopem & desolatum relinquis.

Si enim ad instar maris lacrymas fundere possem, adhuc consolatione tua dignus non essem.

Unde nihil dignus sum, quam flagellari & puniri: quia graviter & sæpe te offendi, & in multis valde deliqui.

Ergo vera pensata ratione, nec minima sum dignus consolatione.

Sed tu clemens & misericors Deus, qui non vis perire opera tua ad ostendendum divitias bonitatis tuæ in vasa misericordiæ, etiam præ-

ter om-
ris co-
manu-

Tua
sicut h-

2.
confer-

latione

Ego
sed fe-

emen-

Ve-

Si
me,

Qu-
nisi in-

In
dignu-

temp-

voto-

agre-

pro
ut fa-

rear

ter omne proprium meritum dignaris consolari servum tuum supra humanum modum.

Tuæ enim consolationes non sunt sicut humanæ confabulationes.

2. Quid egi, Domine, ut mihi conferres aliquam cœlestem consolationem.

Ego nihil boni me egisse recolo, sed semper ad vitia pronum, & ad emendationem pigrum fuisse.

Verum est & negare non possum.

Si aliter dicerem, tu stares contra me, & non esset, qui defenderet.

Quid merui pro peccatis meis, nisi infernum, & ignem æternum?

In veritate confiteor, quoniam dignus sum omni ludibrio & contemptu, nec decet me inter tuos devotos commemorari. Et licet hoc ægre audiam; tamen adversum me pro veritate peccata mea arguam, ut facilius misericordiam tuam merear impetrare.

Q 5

3. Quid

3. Quid dicam reus, & omni confusione plenus?

Non habeo os loquendi, nisi hoc tantum verbum: Peccavi, Domine peccavi: miserere mei, ignosce mihi.

Sine me paululum, ut plangam dolorem meum, antequam vadam ad terram tenebrosam, & opertam mortis caligine.

Quid tam maxime a reo & misero peccatore requiris, nisi ut contratur, & humiliet se pro delictis suis?

In vera contritione, & cordis humiliatione, nascitur spes veniæ, reconciliatur perturbata conscientia, reparatur gratia perdita, tuetur homo a futura ira; & occurrunt sibi mutuo in osculo sancto Deus, & pœnitens anima.

4. Humilis peccatorum contritio acceptabile tibi est, Domine, sacrificium; longe suavius odorans in conspectu tuo, quam thuris incensum.

Hæc

Hæc est gratum etiam unguentum, quod sacris pedibus tuis infundi voluisti, quia cor contritum & humiliatum nunquam despexisti.

Ibi est locus refugii a facie inimici. Ibi emendatur & abluitur, quidquid aliunde contractum est, & inquinatum.

CAPUT LIII.

Quod gratia Dei non miscetur terrenæ sapientibus.

I. Fili, pretiosa est gratia mea, non patitur se misceri extraneis rebus, nec consolationibus terrenis.

Abjicere ergo oportet omnia impedimenta gratiæ, si optas ejus infusionem suscipere.

Pete secretum tibi, ama solus habitare tecum, nullius require confabulationem: sed magis ad Deum devotam effunde precem, ut compunctam teneas mentem, & puram conscientiam.

Totum mundum nihil æstima:
Dei

Dei vocationem omnibus exterioribus antepone.

Non enim poteris mihi vacare, & in transitoriis pariter delectari.

A notis & a charis oportet elongari, & ab omni temporali solatio mentem tenere privatam.

Sic obsecrat B. Apostolus Petrus ut *tanquam advenas & peregrinos* in hoc mundo se contineant Christi fideles.

2. O quanta fiducia erit morituro, quam nullius rei affectus detinet in mundo!

Sed sic segregatum cor habere in omnibus æger necdum capit animus, nec animalis homo novit interni hominis libertatem.

Attamen, si vere velit esse spiritualis, oportet eum renuntiare tam remotis, quam propinquis; & a nemine magis cavere, quam a seipso.

Si temetipsum perfecte cætera facilius subjugabis.

Perfecta victoria est de semetipso triumphare.

Qui enim semetipsum subjectum tenet, ut sensualitas rationi, & ratio in cunctis obediat mihi, hic vere victor est sui, & dominus mundi.

3. Si ad hunc apicem scandere gliscis, oportet viriliter incipere, & securim ad radicem ponere, ut evellas & destruas occultam, inordinatam inclinationem ad teipsum, & ad omne privatum & materiale bonum.

Ex hoc vitio, quod homo semetipsum nimis inordinate diligit, pene totum pendet, quidquid radicaliter vincendum est: quo devicto & subacto malo, pax magna & tranquillitas erit continuo.

Sed quia pauci sibiipsis perfecte mori laborant, nec plene extra se tendunt, propterea in se implicati remanent, nec supra se in spiritu elevari possunt.

Qui autem libere mecum ambulare desiderat, necesse est, ut omnes pravas & inordinatas affectio-

R nes

nes suas mortificet, atque nulli creaturæ, privato amore concupiscences inhæreat.

CAPUT LIV.

De diversis motibus naturæ & gratiæ

I. **F**ili, diligenter adverte motus naturæ & gratiæ: quia valde contraria & subtiliter moventur: & vix, nisi a spirituali & intimo illuminato homine, discernuntur.

Omnes quidem bonum appetunt, & aliquid boni in suis vel factis prætendunt, ideo sub specie boni mali falluntur.

Natura callida est, & multos trahit, illaqueat & decipit, & se semper pro fine habet.

Sed gratia simpliciter ambulat, ab omni specie mali declinat, sollicitas non prætendit, & omnia pure propter Deum agit, in quo & simpliciter requiescit.

2. Natura invite vult mori, nec premi, nec superari, nec subelli, nec sponte subjugari;

Gratia vero studet mortificationi propriæ, resistit sensualitati, quærit subjici, appetit vinci: nec propria vult libertate fungi; sub disciplina amat teneri, nec alicui cupit dominari: sed sub Deo semper vivere, stare, & esse; atque propter Deum omni humanæ creaturæ humiliter parata est inclinari.

Natura pro suo commodo laborat; & quid lucri ex alio sibi proveniat, attendit:

Gratia autem, non quid sibi utile & commodum sit, sed quod multis proficiat, magis considerat.

Natura libenter honorem, & reverentiam accipit: Gratia vero omnem honorem, & gloriam Deo fideliter attribuit.

3. Natura confusionem timet, & contemptum: Gratia autem gaudet pro nomine Jesu contumeliam pati.

Natura otium amat, & quietem corporalem: Gratia vero vacua esse non potest, sed libenter amplectitur laborem.

Natura quærit habere curiosa & pulchra, abhorret vilia & grossa: Gratia vero simplicibus delectatur & humilibus, aspera non aspernatur, nec vetustis refugit indui panis.

Natura respicit temporalia, gaudet ad lucra terrena, tristatur in damno, irritatur levi injuriæ verberibus.

Sed gratia attendit æterna, non inhæret temporalibus, nec in perfectione rerum turbatur, neque verberibus durioribus acerbatur, quia thesaurum suum & gaudium in cœlo, ubi non perit, constituit.

4. Natura cupida est, & libenter accipit, quam donat, amat propria & privata.

Gratia autem pia est, & contenta in paucis, vitat singularia, contenta in paucis, *beatius dare* judicat, quam accipere.

Natura inclinatur ad creaturas, ad carnem propriam, ad vanitates & discursus.

Sed virtutibus mundum fringit publicis. 5. Natura habet ad sensum. Sed solari, natura vi. Natura & contentis factis aut mitem p & mundum dona. Gratia rit; Deum nec ar rjis de ad aff deser

Sed

Sed gratia trahit ad Deum, & ad virtutes, renuntiat creaturis, fugit mundum, odit carnis desideria, restringit evagationes, erubescit in publico apparere.

5. Natura libenter aliquod solatium habet externum, in quo delectetur ad sensum.

Sed gratia in solo Deo quaerit consolari, & in summo bono super omnia visibilia delectari.

Natura totum agit propter lucrum & commodum proprium, nihil gratis facere potest, sed aut æquale, aut melius, aut laudem, vel favorem pro benefactis consequi sperat; & multum ponderari sua gesta & dona concupiscit.

Gratia vero nil temporale quaerit; nec aliud præmium, quam Deum solum, pro mercede postulat; nec amplius de temporalibus necessariis desiderat, nisi quantum hoc sibi ad affectionem æternorum valeant deservire.

6. Natura gaudet de amicis multis & propinquis, gloriatur de nobili loco, & ortu generis; arridet potentibus, blanditur divitibus, applaudit sibi similibus.

Gratia autem & inimicos diligit, nec de amicorum turba extollitur, nec locum, nec ortum natalium reputat, nisi virtus major ibi fuerit.

Favet magis pauperi, quam diviti, compatitur plus innocenti, quam potenti, congauget veraci, non fallaci;

Exhortatur semper bonos meliora charismata æmulari, & Filio Dei per virtutes affimilari.

Natura de defectu & molestia cito conqueritur.

Gratia constanter fert inopiam.

7. Natura omnia ad se reflectit, pro se certat & arguit.

Gratia autem ad Deum cuncta re-
ducit, unde originaliter emanant,
nihil boni sibi adscribit, nec arro-
ganter præsumit; non contendit,
nec

nec suam sententiam aliis præfert!
sed in omni sensu & intellectu æter-
næ sapientiæ ac divino examini se
submittit.

Natura appetit scire secreta, &
nova audire; vult exterius appare-
re, & multa per sensus experiri;
desiderat agnosci, & agere, unde
laus, & admiratio procedit.

Sed gratia non curat nova, nec
curiosa percipere; quia totum hoc
de vetustate corruptionis est ortum,
cum nihil novum & durable sit su-
per terram.

Docet itaque sensus restringere,
vanam complacentiam & ostentatio-
nem devitare, laudanda & digne
miranda humiliter abscondere, &
de omni re, & in omni scientia uti-
tatis fructum, atque Dei laudem
& honorem quærere.

Non vult se, nec sua prædicari,
sed Deum in donis suis optat bene-
dici, qui cuncta ex mera charitate
largitur.

R 4

8. Hæc

8. Hæc gratia, supernaturale lumen, & quoddam Dei speciale donum est, & proprie Electorum signaculum, & pignus salutis æternæ: quæ hominem de terrenis ad cœlestia amanda sustollit, & de carnali spiritualem efficit.

Quanto igitur natura amplius premitur & vincitur, tanto major gratia infunditur, & quotidie novis visitationibus interior homo secundum imaginem Dei reformatur.

CAPUT LV.

De corruptione naturæ, & efficacia gratiæ divinæ.

I. **D**omine Deus meus, qui me creasti ad imaginem & similitudinem tuam, concede mihi hanc gratiam, quam ostendisti tam magnam, & necessariam ad salutem: ut vincam pessimam naturam meam, trahentem ad peccata, & in perditionem.

Sentio enim in carne mea legem pec-

peccati, contradicentem legi mentis meæ, & captivum me ducentem ad obediendum sensualitati in multis: nec possum resistere passionibus ejus, & nisi assistat tua sanctissima gratia, cordi meo ardentem infusa.

2. Opus est gratia tua, & magna gratia: ut vincatur natura, ad malum semper prona ab adolescentia sua.

Nam per primum hominem Adam lapsa, & vitiata per peccatum, in omnes homines poena hujus macule descendit: ut ipsa natura, quæ bene & recte a te condita fuit, pro vitio jam & infirmitate corruptæ naturæ ponatur, eo quod motus ejus tibi relictus ad malum & inferiora trahit.

Nam modica vis, quæ remansit, est tanquam scintilla quædam latens in cinere.

Hæc est ipsa ratio naturalis, circumfusa magna caligine, adhuc judicium habens boni & mali, veri-

falsique distantiam; licet impotens sit adimplere omne, quod approbat, nec pleno jam lumine veritatis, nec sanitate affectionum suarum potiatur.

3. Hinc est, Deus meus, quod *condelector legi tuæ secundum interiorum hominem*, sciens, mandatum tuum fore bonum, iustum, & sanctum, arguens etiam omne malum, & peccatum fugiendum.

Carne autem servio legi peccati, dum magis sensualitati obedio, quam rationi.

Hinc est, quod *velle bonum mihi adjacet, perficere autem non invenio*.

Hinc sæpe multa bona propono, sed quia gratia deest ad adjuvandum infirmitatem meam, ex levi resistentia resilio & deficio.

Hinc accidit, quod viam perfectionis agnosco, & qualiter agere debeam, clare satis video.

Sed propriæ corruptionis pondere pressus ad perfectiora non assurgo.

4. O quam maxime est mihi neces-

cessaria, Domine, gratia tua ad inchoandum bonum, ad proficiendum, & ad perficiendum.

Nam sine ea nihil possum facere: omnia autem possum in te, confortante me gratia.

O vere cœlestis gratia, sine qua nulla sunt propria merita, nulla quoque dona naturæ ponderanda!

Nihil artes, nihil divitiæ, nihil pulchritudo, vel fortitudo, nihil ingenium vel eloquentia valent apud te Domine sine gratia.

Nam dona naturæ bonis & malis sunt communia: Electorum autem proprium donum est gratia, sive dilectio; qua insigniti digni habentur vita æterna.

Tantum eminet hæc gratia, ut nec donum prophetiæ, nec signorum operatio, nec quantalibet alta speculatio aliquid æstimentur sine ea.

Sed neque fides, neque spes, neque aliæ virtutes tibi acceptæ sunt sine charitate & gratia.

5. O beatissima gratia, quæ pauperem spiritu virtutibus divitem facis: & divitem multis bonis humilem corde reddis.

Veni, descende ad me, reple me mane consolatione tua, ne deficiat præ lassitudine & ariditate mentis anima mea.

Obsecro Domine, ut inveniam gratiam in oculis tuis: sufficit enim mihi gratia tua, cæteris non obtentis, quæ desiderat natura.

Si fuero tentatus & vexatus tribulationibus multis, non timebo mala, dum mecum fuerit gratia tua.

Ipsa fortitudo mea, ipsa consilium confert & auxilium.

Cunctis hostibus potentior est, & sapientior universis sapientibus.

6. Magistra est veritatis, doctrix disciplinæ, lumen cordis, solamen pressuræ, fugatrix tristitiæ, ablatrix timoris, nutrix devotionis, productrix lacrymarum.

Quid

Quid sum sine ea, nisi aridum lignum, stirps inutilis ad ejiciendum?

Tua ergo me Domine, gratia semper & praeveniat & sequatur: ac bonis operibus jugiter praestet esse intentum, per Jesum Christum Filium tuum. Amen.

CAPUT LVI.

Quod nos ipsos abnegare, & Christum imitari debemus per crucem.

1. **F**ili, quantum a te vales exire, tantum in me poteris transire.

Sicut nihil foris concupiscere internam pacem facit; sic se interius relinquere Deo conjungit.

Volo te addiscere perfectam abnegationem tui in voluntate mea sine contradictione & querela.

Sequere me: Ego sum via, veritas, & vita. Sine via non itur: sine veritate non cognoscitur; sine vita non vivitur. Ego sum via, quam

R 7

sequi

sequi debes; veritas, cui credere debes; vita, quam sperare debes.

Ego sum via inviolabilis, veritas infallibilis, vita interminabilis.

Ego sum via rectissima, veritas suprema, vita vera, vita beata, vita increata.

Si manseris in via mea, cognosces veritatem, & veritas liberabit te, & apprehendes vitam æternam.

2. *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata.*

Si vis veritatem cognoscere, crede mihi.

Si vis perfectus esse, vende omnia.

Si vis esse discipulus meus, abnega te ipsum.

Si vis beatam vitam possidere, præsentem vitam contemne.

Si vis exaltari in cœlo, humilia te in mundo.

Si vis regnare mecum, porta crucem mecum.

Soli enim servi crucis inveniunt viam beatitudinis, & veræ lucis.

3. Do-

3. Domine Jesu Christe, quia arcta est vita tua, & mundo despecta, dona mihi te cum mundi despectu imitari.

Non enim major est servus Domino suo, nec discipulus supra magistrum.

Exerceatur servus tuus in vita tua, quia ibi est salus mea, & sanctitas vera.

Quidquid extra eam lego, vel audio, non me recreat, nec delectat plene.

4. Fili, quia hæc scis, & legisti omnia: beatus eris, si feceris.

Qui habet mandata mea, & servat ea, ipse est, qui diligit me: & ego diligam eum, & manifestabo ei meipsum: & faciam eum consedere mecum in regno Patris mei. Domine igitur, sicut dixisti & promifisti, sic utique fiat, & mihi promereri contingat.

Suscepi, suscepi de manu tua crucem; portabo eam usque ad mortem, sicut imposuisti mihi.

Vere vita boni Monachi crux est, sed dux paradisi. Incep-

Inceptum est, retro abire non licet, nec relinquere oportet.

5. Eja fratres, pergamus simul, Jesus erit nobiscum.

Propter Jesum suscepimus hanc crucem: propter Jesum perseveremus in cruce.

Erit adjutor noster, qui est dux noster, & præcessor.

En, rex noster ingreditur ante nos, qui pugnabit pro nobis.

Sequamur viriliter, nemo metuat terrores; simus parati mori fortiter in bello, nec inferamus crimen gloriæ nostræ, ut fugiamus a cruce.

CAPUT LVII.

Quod homo non sit nimis dejectus, quando in aliquos labitur defectus.

I. **F**ili, magis placent mihi patientia & humilitas in adversis, quam multa consolatio & devotio in prosperis.

Ut quid te contristat parvum factum contra te dictum? fa-
Si

Si amplius fuisset, commoveri non debuisses.

Sed nunc permitte transire: non est primum, nec novum, nec ultimum erit, si diu vixeris.

Satis virilis es: quamdiu nil obviat adversi.

Bene etiam consulis, & alios non si roborare verbis: sed cum ad jam tuam venit repentina tribulatio, deficis consilio & robore.

Attende magnam fragilitatem tuam, quam sæpius experiris in modicis objectis: tamen pro salute tua ista fiunt, cum hæc & similia contingunt.

2. Pone, ut melius nosti, ex corde: & si te tetigit, non tamen deiciat, nec diu implicet.

Ad minus sustine patienter, si non potes gaudenter.

Etiam si minus libenter audis, & indignationem sentis: reprime te: nec patiaris aliquid inordinatum ex ore tuo exire, unde parvuli scandalizentur.

Cito

Cito conquiescet commotio excitata, & dolor internus revertente gratia dulcorabitur.

Adhuc vivo ego (dicit Dominus) juvare te paratus, & solito amplius consolari; si confisus fueris mihi, & devote invocaveris.

3. Animo æquior esto, & ad majorem sustinentiam accingere.

Non est totum frustratum, si te sæpius percipis tribulatum, vel graviter tentatum.

Homo es, & non Deus: caro es, non Angelus.

Quomodo tu posses semper in eodem statu virtutis permanere, quando hoc defuit Angelo in cælo, & primo homini in paradiso?

Ego sum, qui mœrentes erigospitate: & suam cognoscentes infirmitatem ad meam proveho Divinitatem.

4. Domine, benedictum sit verbum tuum, dulce super mel & favum ori meo.

Quid

Quid facerem in tantis tribulationibus & angustiis meis, nisi me confortares tuis sanctis sermonibus?

Dummodo tandem ad portum salutis perveniam, quid curæ est, quæ & quanta passus fuero?

Da finem bonum, da felicem ex hoc mundo transitum.

Memento mei Deus meus, & dirige me recto itinere in regnum tuum.

CAPUT LVIII.

De altioribus rebus & occultis judiciis Dei non scrutandis.

1. **F**ili, caveas disputare de altis materiis, et de occultis Dei judiciis: cur iste sic relinquitur, & ille ad tantam gratiam assumitur: cur etiam iste tantum affligitur, & ille tam eximie exaltatur.

Ista omnem humanam facultatem excedunt: nec ad investigandum iudicium Divinum ulla ratio prævalet, vel disputatio.

Quan-

Quando ergo hæc suggerit inimicus, vel etiam quidam curiosi inquirunt homines, responde illud Prophetæ: *Iustus es Domine, & rectum iudicium tuum.*

Et illud: *judicia Domini vera, iustificata in semetipsa.*

Judicia mea metuenda sunt, non discutienda; quia humano intellectui sunt incomprehensibilia.

2. Noli etiam inquirere, nec disputare de meritis Sanctorum, quis alio sit sanctior, aut quis major fuerit in regno cœlorum.

Talia generant sæpe lites & contentiones inutiles, nutriunt quoque superbiam & vanam gloriam, unde oriuntur invidiæ & dissensiones, dum iste illum Sanctum, & alius alium conatur superbe præferre.

Talia autem velle scire & investigare, nullum fructum afferunt, sed magis Sanctis displicent: quia non sum Deus dissensionis, sed pacis; quæ pax magis in humilitate vera,
quam

quam in propria exaltatione consistit.

3. Quidam zelo devotionis trahuntur ad hos vel ad alios ampliori affectu, sed humano potius, quam Divino.

Ego sum qui cunctos condidi Sanctos: ego donavi gratiam, ego præstiti gloriam.

Ego novi singulorum merita; ego præveni eos in benedictionibus dulcedinis meæ.

Ego præscivi dilectos ante secula; ego eos elegi de mundo, non ipsi me præelegerunt.

Ego vocavi per gratiam, attraxi per misericordiam: ego perduxi eos per tentationes varias.

Ego infudi consolationes magnificas, ego dedi perseverantiam, ego coronavi eorum patientiam.

4. Ego primum & novissimum agnosco; ego omnes inæstimabili dilectione amplector.

Ego laudandus sum in omnibus
San-

Sanctis meis; ego super omnia benedicendus sum; & honorandus in singulis, quos sic gloriose magnificavi & prædestinavi sine ullis præcedentibus propriis meritis.

Qui ergo unum de minimis meis contempserit, nec magnum honorat; *quia pusillum & magnum ego feci.*

Et qui derogat alicui Sanctorum, derogat et mihi, & cæteris omnibus in regno cælorum.

Omnes unum sunt per charitatis vinculum: idem sentiunt, idem volunt, & omnes in unum se diligunt.

5. Adhuc autem (quod multo altius est) plus me, quam se & sua merita diligunt.

Nam supra se rapti & extra propriam dilectionem tracti, toti in amorem mei pergunt, in quo & fruitive quiescunt.

Nihil est, quod eos avertere possit aut deprimere: quippe qui æter-

na ver
exting

Tac
les ho

ferere,
gaudia
pro fu
cet æt

6. I

maxim

aliquen

li dilig

Mul

human

trahunt

habent

nantur

Sed

quæ in

lumina

nam sp

7. C

se trac

cedunt

tende,

queas

na veritate pleni, igne ardescunt inextinguibilis charitatis.

Taceant igitur carnales & animales homines de Sanctorum statu differere, qui non norunt, nisi privata gaudia diligere. Demunt & addunt pro sua inclinatione, non prout placet æternæ veritati.

6. In multis est ignorantia, eorum maxime, qui parum illuminati, raro aliquem perfecta dilectione spirituali diligere norunt.

Multum adhuc naturali affectu, & humana amicitia ad hos vel ad illos trahuntur: & sicut inferioribus se habent, ita & de cœlestibus imaginantur.

Sed est distantia incomparabilis, quæ imperfecti cogitant, & quæ illuminati viri per revelationem supernam speculantur.

7. Cave ergo fili, de istis curiose tractare, quæ tuam scientiam excedunt: sed hoc magis satage & intende, ut vel minimus in regno Dei queas inveniri. Et

Et si quispiam sciret, quis alio sanctior esset, vel major haberetur in regno cœlorum: quid ei hæc notitia prodesset, nisi se ex hac cognitione coram me humiliaret, & in maiorem nominis mei laudem exurgeret?

Multo acceptius Deo facit, qui de peccatorum suorum magnitudine, & virtutum suarum parvitate cogitat, & quam longe, a perfectione Sanctorum distat; quam is, qui de eorum majoritate vel parvitate disputat.

Melius est, Sanctos devotis precibus, & lacrymis exorare, & eorum gloriosa suffragia humili mente implorare; quam eorum secreta vana inquisitione perscrutari.

8. Illi bene & optime contentantur, si homines scirent contentari, & vaniloquia sua compefcere.

Non gloriantur de propriis meritis, quippe qui sibi nihil bonitatis adscribunt, sed totum mihi; quoniam ipsis cuncta ex infinita charitate mea donavi.

Tanto amore Divinitatis & gaudio supereffluenti replentur: ut nihil eis desit gloriæ, nihilque possit deesse felicitatis,

Omnes Sancti, quanto altiores in gloria, tanto humiliores in seipsis, & mihi viciniore, & dilectiores existunt.

Ideoque habes scriptum: *mittabant coronas suas ante Deum, & ceciderunt in facies suas coram Agno, & adoraverunt viventem in secula seculorum.*

9. Multi quærent, quis major sit in regno Dei: qui ignorant, an cum minimis erunt digni computari.

Magnum est, vel minimum esse in cœlo, ubi omnes magni sunt: quia omnes vocabuntur filii Dei, & erunt.

Minimus erit in mille, & peccator centum annorum morietur.

Cum enim quærerent discipuli: quis major esset in regno cœlorum; tale audierunt responsum:

Nisi conversi fueritis, & efficiamini sicut

S

sicut

*sicut parvuli, non intrabitis in regnum
cœlorum. Quicumque humiliaverit se,
sicut parvulus iste: hic major est in
regno cœlorum.*

10. *Væ eis, qui cum parvulis hu-
miliare se sponte dedignantur: quo-
niam humilis janua regni cœlestis
eos non admittet intrare.*

*Væ etiam divitibus, qui habent hic
consolationes suas: quia pauperibus
intransantibus in regnum Dei, ipsi sta-
bunt foris ejulantes*

*Gaudete humiles, & exultate pau-
peres, quia vestrum est regnum Dei,
si tamen in veritate ambulatis.*

CAPUT LIX.

*Quod omnis spes & fiducia in solo
Deo est figenda.*

I. **D**omine, quæ est fiducia mea,
quam in hac vita habeo? aut
quod magis solatium meum, ex om-
nibus apparentibus sub cœlo?

Nonne tu Domine Deus meus,
cujus misericordiæ non est nume-
rus?
Ubi

Ubi mihi bene fuit sine te? Aut quando male esse potuit, præsentem te?

Malo pauper esse propter te, quam dives sine te.

Eligo potius tecum in terra peregrinari, quam sine te cælum possidere. Ubi tu, ibi cælum: atque ibi mors, & infernus, ubi tu non es.

Tu mihi in desiderio es: & ideo post te gemere, clamare, & exorare necesse est.

In nullo denique possum plene confidere, qui in necessitatibus auxilietur opportunius, nisi in te solo Deo meo.

Tu es spes mea, tu fiducia mea; tu consolator meus, & fidelissimus in omnibus.

2. Omnes, quæ sua sunt, quærunt: tu salutem meam, & profectum meum solummodo prætendis, & omnia in bonum mihi convertis.

Etiam si variis tentationibus & aduersitatibus exponas, hoc totum ad utilitatem meam mihi ordinas, qui mille modis dilectos tuos probare consuevisti.

In qua probatione non minus diligere debes & laudari, quam si celestibus consolationibus me repleeres.

3. In te ergo, Domine Deus, pone totam spem meam & refugium meum: in te omnem tribulationem & angustiam meam constituo; quia totum infirmum & instabile inuenio, quidquid extra te conspicio.

Non enim proderunt multi amici, neque fortes auxiliarii adiuuare poterunt, nec prudentes consilium responsum utile dare, neque libri Doctorum consolari, nec aliqua pretiosa substantia liberare, nec locus aliquis secretus, & amœnus contumari: si tu ipse non assistas, iures,

confor
custodi

4. C
vident

dam,
que f
runt.

Fini

altitud

quioru

nia spe

vorum

Ad

fido,
Pater.

Ben

Bened

tatio

gloria

dignit

tuæ r

Sec

tis tu

con-

confortes, consoles, instruas & custodias.

4. Omnia namque, quæ ad pacem videntur esse, & felicitatem habendam, te absente nihil sunt, nihilque felicitatis in veritate conferunt.

Finis ergo omnium bonorum, & altitudo vitæ, & profunditas eloquiorum tu es: & in te super omnia sperare, fortissimum solatium servorum Dei.

Ad te sunt oculi mei, in te confido, Deus meus, misericordiarum Pater.

Benedic & sanctifica animam meam Benedictione cœlesti, ut fiat habitatio tua sancta, & sedes æternæ gloriæ tuæ, nihilque in templo tuæ dignitatis inveniatur, quod oculos tuæ majestatis offendat.

Secundum magnitudinem bonitatis tuæ, & multitudinem miseratio-

num tuarum, respice in me, &
exaudi orationem pauperis servi tui,
longe exulantis in regione umbræ
mortis.

Protege & conserva animam ser-
vuli tui inter tot discrimina vitæ
corruptibilis; ac comitante gratia
tua, dirige per viam pacis, ad pa-
triam perpetuæ claritatis. Amen.

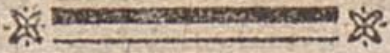
Finis Libri tertii.

DE

IMITATIONE CHRISTI.

LIBER QUARTUS.

De Sacramento Altaris.

Devota Exhortatio ad sacram
Communionem.

VOX CHRISTI.

*Venite ad me omnes qui laboratis,
& onerati estis, & ego reficiam
vos, dicit Dominus.*

*Panis, quem ego dabo caro mea est,
pro mundi vita.*

*Accipite & comedite, hoc est Cor-
pus meum, quod pro vobis tradetur:
hoc facite in meam commemorationem.*

S 4

Qui

Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo.

Verba, quæ ego locutus sum vobis, spiritus & vita sunt.

CAPUT I.

Cum quanta reverentia Christus sit suscipiendus.

VOX DISCIPULI.

I. **H**æc sunt verba tua Christe, Veritas æterna, quamvis non uno tempore prolata, nec uno in loco conscripta.

Quia ergo tua sunt & vera, grateranter mihi & fideliter cuncta sunt accipienda.

Tua sunt, & tu ea protulisti: & mea quoque sunt, quia pro salute mea ea edidisti.

Libenter suscipio ea ex ore tuo, ut arctius inferantur cordi meo.

Excitant me verba tantæ pietatis, plena dulcedinis & dilectionis: *lecter*

errent me delicta propria; & ad
capienda tanta mysteria me reverbe-
rat impura conscientia.

Provocat me dulcedo verborum
tuorum; sed onerat multitudo vitio-
rum meorum.

2. Jubes, ut fiducialiter ad te ac-
cedam, si tecum velim habere par-
tem: & ut immortalitatis accipiam
alimoniam, si æternam cupiam obti-
nere vitam & gloriam.

Venite, inquis, *ad me omnes, qui*
laboratis & onerati estis, & ego re-
ficiam vos.

O dulce & amicabile verbum in
aure peccatoris, quod tu, Domine
Deus meus, egenum & pauperem in-
vitas ad communionem tui sanctissi-
mi Corporis.

Sed quis ego sum Domine, ut ad
te præsumam accedere?

Ecce, cœli cœlorum te non ca-
piunt; & tu dicis, *Venite ad me*
omnes.

3. Quid sibi vult ista piissima dignatio, & tam amicabilis invitatio?

Quomodo ausus ero venire, qui nihil boni mihi conscius sum, unde possim præsumere?

Quomodo te introducam in domum meam, qui sæpius offendi benignissimam faciem tuam;

Reverentur Angeli & Archangeli, metuunt Sancti & Justi; & tu dicis:

Venite ad me omnes?

Nisi tu Domine hoc diceres, quis verum esse crederet?

Et nisi tu juberes, quis accedere attentaret?

4. Ecce Noë vir justus in Arceæ fabrica centum annis laboravit, ut cum paucis salvaretur: & ego quomodo me potero una hora præparare, ut mundi fabricatorem cum reverentia sumam?

Moyfes famulus tuus magnus, & specialis amicus tuus, Arcam ex lignis imputribilibus fecit, quam & mundissimo vestivit auro, ut tabulas

Legis

Legis in ea reponeret: & ego puerida creatura audebo te conditorem legis, ac vitæ datorem tam facile suscipere?

Salomon sapientissimus Regum Israël templum magnificum septem annis in laudem nominis tui ædificavit, & octo diebus festum dedicationis ejus celebravit: mille hostias pacificas obtulit: & Arcam fœderis in clangore buccinæ & jubilo in locum sibi præparatum solemniter collocavit.

Et ego infelix & pauperrimus hominum, quomodo te in domum meam introducam, qui vix mediam expendere devote novi horam; & utinam vel semel digne fere mediam!

5. O mi Deus, quantum illi ad placendum tibi agere studuerunt!

Heu, quam pusillum est, quod ago! quam breve expleo tempus, cum me ad communicandum dispono!

Raro totus collectus, rarissime ab omni distractione purgatus.

Et

Et certe in tua salutari Deitatis
præsentia nulla deberet occurrae
indecens cogitatio, nulla etiam oc-
cupare creatura: quia non Ange-
lum, sed Angelorum Dominum su-
scepturus sum hospitio.

6. Est tamen valde magna distan-
tia inter Arcam fœderis cum suis
reliquiis, & mundissimum Corpus
tuum cum suis ineffabilibus virtutibus:
inter legalia illa sacrificia
futurorum præfigurativa, & veram
Corporis tui hostiam, omnium antea-
quorum sacrificiorum completivam.

7. Quare igitur non magis ad
tuam venerabilem inardesco præse-
ntiam?

Cur non majori me præparo ob-
litudinem ad tua Sancta sumenda;
quando illi antiqui sancti Patriarchæ
& Prophetæ, Reges quoque & Principes
pes, cum universo populo, tantum
devotionis demonstrarunt affectum
erga cultum Divinum.

8. Saltavit devotissimus Rex David coram Arca Dei totis viribus, recolens beneficia olim indulta Patribus: fecit diversi generis organa, psalmos edidit, & cantari instituit cum lætitia, cecinit & ipse frequenter in cithara, Spiritus S. afflatus gratia: docuit populum Israel toto corde Deum laudare, & ore consono diebus singulis benedicere & prædicare. Si tanta agebatur tunc devotio, ac Divinæ laudis exstitit recordatio coram Arca testamenti; quanta nunc mihi, & omni populo Christiano, habenda est reverentia & devotio in præsentia Sacramenti, in assumptione excellentissimi corporis Christi;

9. Currunt multi ad diversa loca pro visitandis reliquiis Sanctorum, & mirantur auditis gestis eorum, ampla ædificia templorum inspiciunt, & osculantur sericis & auro involuta sacra ossa ipsorum.

Et ecce, tu præsens es hic apud me

T

me

me in altari, Deus meus, Sanctus
Sanctorum, Creator hominum, &
Dominus Angelorum.

Sæpe in talibus videndis curiositas est hominum, & novitas invisibilium, & modicus reportatur emendationis fructus: maxime ubi est tam levis sine vera contritione discursus.

Hic autem in Sacramento altaris totus præsens es, Deus meus, homo Christus Jesus: ubi & copiosus percipitur æternæ salutis fructus, quotiescunque fueris digne ac devote susceptus.

Ad istud vero non trahit levitas aliqua, nec curiositas aut sensualitas; sed firma fides, devota spes, & sincera charitas.

10. O invisibilis conditor mundi Deus, quam mirabiliter agis nobiscum! quam suaviter & gratiose cum Electis tuis disponis, quibus tenet ipsum in Sacramento sumendum proponis!

Hoc namque omnem intellectum
super-

aperat: hoc specialiter devotorum
corda trahit, & accendit affectum.

Ipsi enim veri fideles tui, qui to-
tam vitam suam ad emendationem
disponunt, ex hoc dignissimo Sacra-
mento magnam devotionis gratiam,
& virtutis amorem frequenter reci-
piunt.

II. O admirabilis & abscondita
gratia Sacramenti, quam norunt tan-
tum Christi fideles! infideles autem,
& peccatis servientes experiri non
possunt. In hoc Sacramento confer-
tur spiritualis gratia, & reparatur in
anima virtus amissa: & per pecca-
tum deformata redit pulchritudo.

Tanta est aliquando hæc gratia,
ut ex plenitudine collatæ devotionis
non tantum mens, sed & debile cor-
pus, vires sibi præstitas sentiat am-
pliores.

12. Dolendum tamen valde & mi-
serandum super tepiditate & negli-
gentia nostra, quod non majori affe-
ctione trahimur ad Christum sumen-

T 2

dum:

dum: in quo tota spes salvandorum
consistit, & meritum.

Ipsa enim est sanctificatio nostra,
& redemptio, ipsa consolatio viato-
rum, & Sanctorum æterna fruitio.

Dolendum itaque valde, quod
multi tam parum hoc salutare myste-
rium advertunt, quod cœlum læti-
ficat, mundum conservat universum.

Heu cæcitas, & duritia cordis
humani, tam ineffabile donum non
magis attendere, & ex quotidiano
usu etiam ad inadvertentiam deflue-
re!

13. Si enim hoc sanctissimum Sa-
cramentum in uno tantum celebra-
retur loco, & ab uno tantum con-
secraretur sacerdote in mundo: quan-
to putas desiderio ad illum locum,
& ad talem Dei sacerdotem homines
afficerentur, ut Divina mysteria ce-
lebrari viderent?

Nunc autem multi facti sunt sa-
cerdotes, & in multis locis offertur
Christus, ut tanto major appareat

gra-

gratia, & dilectio Dei ad hominem,
quanto latius est sacra communio
diffusa per orbem.

Gratias tibi Jesu bone, pastor
æterne, quia nos pauperes & exu-
les dignatus es pretioso Corpore &
Sanguine tuo reficere: & ad hæc
mysteria percipienda, etiam proprii
oris tui alloquio invitare, dicendo:
*Venite ad me omnes, qui laboratis &
onerati estis, & ego reficiam vos.*

CAPUT II.

*Quod magna bonitas & charitas Dei
in Sacramento exhibetur homini.*

VOX DISCIPULI.

Super bonitate tua, & magna
misericordia tua Domine con-
fusus accedo æger ad salvatorem,
esuriens & sitiens ad fontem vitæ,
egenus ad Regem cæli, servus ad
Dominum, creatura ad Creatorem,
desolatus ad meum pium Consolato-
rem.

T 3

Sed.

Sed unde hoc mihi, ut venias ad me? quis ego sum, ut præstes mihi teipsum?

Quomodo audet peccator coram te apparere? & tu quomodo dignaris ad peccatorum venire.

Tu nosti servum tuum, & scis, quia nihil boni in se habet, unde hoc illi præstes.

Confiteor igitur vilitatem meam; agnosco tuam bonitatem, laudo pietatem, & gratias ago propter nimiam charitatem.

Propter temetipsum enim hoc facis, non propter mea merita: ut bonitas tua mihi magis innotescat, charitas amplior ingeratur, & humilitas perfectius commendetur.

Quia ergo tibi hoc placet, & tu sic fieri iussisti, placet & mihi dignatio tua; & utinam iniquitas mea non obfistat!

2. O dulcissime & benignissime Jesu, quanta tibi reverentia & gratiarum actio cum perpetua laude,

pro

pro susceptione sacri Corporis tui debetur, cujus dignitatem nullus hominum explicare potens invenitur!

Sed quid cogitabo in hac Communionem, in accessu ad Dominum meum, quem debite venerari nequeo, & tamen devote suscipere desidero?

Quid cogitabo melius & salubrius, nisi meipsum totaliter humiliando coram te, & tuam infinitam bonitatem exaltando super me?

Laudo te, Deus meus, & exalto in æternum. Despicio me, & subjicio tibi, in profundum vilitatis meæ.

3. Ecce tu Sanctus Sanctorum, & ego sordes peccatorum.

Ecce tu inclinas te ad me, qui non sum dignus ad te respicere.

Ecce tu venis ad me, tu vis esse mecum, tu invitans ad convivium tuum.

Tu mihi dare vis cœlestem cibum, & panem Angelorum ad manducandum: non alium sane, quam teipsum,

sum, panem vivum, qui de caelo descendisti, & das vitam mundo.

4. Ecce, unde dilectio procedit, qualis dignatio illucescit! quam magnæ gratiarum actiones & laudes tibi pro his debentur!

O quam salutare & utile consilium tuum, cum istud instituisti! quam suave & jucundum convivium, cum teipsum in cibum donasti!

O quam admirabilis operatio tua Domine! quam potens virtus tua! quam ineffabilis veritas tua!

Dixisti enim, & facta sunt omnia: & hoc factum est, quod ipse iussisti.

5. Mira res, & fide digna, ac humanum vincens intellectum: quod tu, Domine Deus meus, verus Deus & homo sub modica specie panis & vini integer contineris, & sine consumptione a fumente manducaris.

Tu Domine universorum, qui nullius habes indigentiam, voluisti per Sacramentum tuum habitare in nobis: conserva cor meum & corpus
imma-

immaculatum: ut læta & pura conscientia sæpius valeam tua celebrare mysteria: & ad meam perpetuam accipere salutem; quæ ad tuum præcipue honorem, & memoriale perenne sanxisti, & instituisti.

6. Lætare anima mea, & gratias age Deo pro tam nobili munere & solatio singulari, in hac lacrymarum valle tibi relicto.

Nam quoties hoc mysterium recolis, & Christi Corpus accipis: toties tuæ redemptionis opus agis, & particeps omnium meritorum Christi efficiaris.

Charitas etenim Christi numquam minuitur, & magnitudo propitiationis ejus numquam exhauritur.

Ideo nova semper mentis renovatione ad hoc disponere te debes, & magnum salutis mysterium attenda consideratione pensare.

Ita magnum, novum, & jucundum tibi videri debet, cum celebras, aut Missam audis; ac si eodem die

Christus primum in uterum Virginis descendens, homo factus esset; aut in cruce pendens pro salute hominum pateretur, & moreretur.

CAPUT III.

Quod utile sit sæpe communicare.

VOX DISCIPULI.

I. **E**cce! ego ad te venio Domine, ut bene mihi sit ex munere tuo, & lætificer in convivio sancto tuo, quod parasti in dulcedine tua pauperi Deus.

Ecce! in te est totum, quod desiderare possum & debeo; tu salus mea & redemptio, spes, fortitudo, decus & gloria.

Lætifica ergo hodie animam servi tui, quoniam ad te Domine Jesu animam levavi.

Desidero te nunc devote ac reverenter suscipere; cupio te in domum meam introducere, quatenus cum Zachæo merear a te benedici, ac inter filios Abrahæ computari.

Ani-

Anima mea Corpus tuum concupiscit, cor meum tecum uniri desiderat.

2. Trade te mihi, & sufficit; Nam præter te nulla consolatio valet.

Sine te esse nequeo; & sine visitatione tua vivere non valeo.

Ideoque oportet me frequenter ad te accedere, & in remedium salutis meæ recipere: ne forte deficiam in via, si fuero cælesti fraudatus alimonia.

Sic enim tu misericordissime Jesu, prædicans populis, & varios curans languores, aliquando dixisti: *Nolo eos jejunos dimittere in domum suam, ne deficiant in via.*

Age igitur hoc mecum modo, qui te pro fidelium consolatione in Sacramento reliquisti.

Tu es enim suavis refectio animæ: & qui te digne manducaverit; particeps & hæres erit æternæ gloriæ.

Necessarium quidem mihi est, qui tam sæpe labor, & pecco, tam cito torpesco & deficio; ut per frequentes orationes & confessiones, ad sacram Corporis tui perceptionem, me renovem, mundem, & accendam; ne forte diutius abstinendo, a sancto proposito defluam.

3. Proni enim sunt sensus hominis ad malum ab adolescentia sua, & nisi succurrat Divina medicina, labitur homo mox ad pejora.

Retrahit ergo sancta Communio a malo, & confortat in bono.

Si enim modo tam sæpe negligens sum & tepidus, quando communico aut celebros; quid fieret, si medellam non sumerem, & tam grande juvamen non quærerem?

Et licet omni die non sim aptus, nec ad celebrandum bene dispositus; dabo tamen operam, congruis temporibus Divina percipere mysteria, ac tantæ gratiæ participem me exhibere.

Nam

Nam hæc est una principalis fidelis animæ consolatio, quamdiu peregrinatur a te in mortali corpore, ut sit sæpius memor Dei sui, & dilectum suum devota suscipiat mente.

4. O mira circa nos tuæ pietatis dignatio, quod tu Domine Deus, creator & vivificator omnium spirituum, ad pauperulam digneris venire animam, & cum tota Divinitate tua ac humanitate, ejus impinguare esuriem.

O felix mens, & beata anima, quæ te Dominum Deum suum meretur devote suscipere, & in tua susceptione spirituali gaudio repleri!

O quam magnum suscipit Dominum, quam dilectum inducit hospitem, quam jucundum recipit socium, quam fidelem acceptat amicum, quam speciosum & nobilem amplectitur sponsum præ omnibus dilectis, & super omnia desiderabilia amandum!

Sileant a facie tua (dulcissime dilecte mi) cœlum & terra, & om-

nis ornatus eorum: quoniam quid-
quid laudis habent ac decoris, ex
dignatione tuæ est largitatis, nec
ad decorem tui pervenient nominis,
cujus sapientiæ non est numerus.

CAPUT IV.

*Quod multa bona præstantur devotis
communicantibus.*

VOX DISCIPULI.

I. Domine Deus meus, præveni
servum tuum in benedictio-
nibus dulcedinis tuæ, ut ad tuum
magnificum Sacramentum digne ac
devote merear accedere.

Excita cor meum in te, & a gra-
vi torpore exue me. Visita me in
salutari tuo ad gustandum in spiri-
tu suavitatem tuam, quæ in hoc Sa-
cramento, tamquam in fonte, ple-
narie latet.

Illumina quoque oculos meos, ad
intuendum tantum mysterium: ad
credendum illud indubitata fide me
roborata.

Est enim operatio tua non humana potentia: tua sacra institutio non hominis adinventio.

Non enim ad hæc capienda & intelligenda aliquis idoneus per se reperitur, quæ Angelicam etiam subtilitatem transcendunt.

Quid ergo ego peccator indignus, terra & cinis, de tam alto Sacramento potero investigare & capere?

2. Domine, in simplicitate cordis mei, in bona firma fide, & in tua iussione, ad te cum spe ac reverentia accedo: & vere credo, quia tu præsens es hic in Sacramento, Deus & homo.

Vis ergo, ut te suscipiam, & me ipsum tibi in charitate uniam.

Unde tuam precor clementiam, & specialem ad hoc imploro mihi donari gratiam, ut totus in te liquefiam, & amore perfluam, atque de nulla aliena consolatione amplius me intromittam.

Est

Est enim hoc altissimum & dignissimum Sacramentum salus animæ & corporis, medicina omnis spiritualis languoris: in quo vitia mea curantur, passiones frænantur, tentationes vincuntur, & minuuntur: gratia major infunditur: virtus incepta augetur, firmatur fides, spes roboratur, & charitas ignescit ac dilatatur.

3. Multa namque bona largitus es, & adhuc sæpius largiris in Sacramento dilectis tuis, devote communicantibus Deus meus, susceptor animæ meæ, reparator infirmitatis humanæ, totius dator consolationis internæ.

Nam multam ipsis consolationem adversus variam tribulationem infundis, & de imo dejectionis propriæ ad spem tuæ protectionis erigis, atque nova quadam gratia eos intus recreas & illustras: ut qui anxii primum, & sine affectione se ante Communionem senserant; postea
refecti

refecti cibo potuque cœlesti, in melius se mutatos inveniant.

Quod idcirco cum Electis tuis ita dispensanter agis, ut veraciter agnoscant, & patenter experiantur, quam nihil ex semetipsis habeant, & quid bonitatis ac gratiæ ex te consequanter.

Quia ex semetipsis frigidi, duri, & indevoti: ex te autem ferventes, alacres, & devoti esse merentur.

Quis enim ad fontem suavitatis humiliter accedens, non modicum suavitatis inde reportat?

Aut quis juxta copiosum ignem stans, non parum caloris inde percipit?

Et tu fons es semper plenus & superabundans, ignis jugiter ardens & numquam deficiens.

4. Unde si mihi non licet haurire de plenitudine fontis, nec usque ad satietatem potare, apponam tamen os meum ad foramen cœlestis fistulæ: ut saltem modicam inde guttulam

tulam capiam ad refocillandam fitim
meam, & non penitus exarescam.

Et si necdum totus coelestis & tam
ignitus, ut Cherubin & Seraphim
esse possum: conabor tamen devo-
tioni insistere, & cor meum præpa-
rare, ut vel modicam Divini incen-
dii flammam, ex humili sumptione
vivifici Sacramenti conquiram.

Quidquid autem mihi deest, Jeso
bone, Salvator sanctissime, tu pro
me supple benigne ac gratiose, qui
omnes ad te dignatus es vocare, di-
cens: *Venite ad me omnes, qui la-
boratis & onerati estis, & ego refi-
ciam vos.*

5. Ego quidem laboro in sudore
vultus mei, dolore cordis torqueor,
peccatis oneror, tentationibus in-
quietor, multis malis passionibus
implicor & premor: & non est, qui
liberet, & salvum faciat, nisi tu Do-
mine Deus salvator meus: cui com-
mitto me et omnia mea, ut me cu-
stodias,

stodias
nam.

Sute
nomin
sangu
parasti
Præ
meus,
rii tui
tionis

De di.

i. Si

ctitate
crame

Non
minur
ctet C
in cib

Gra

studias, et perducas in vitam æternam.

Suscipe me in laudem & gloriam nominis tui, qui corpus tuum & sanguinem in cibum & potum mihi parasti.

Præsta Domine Deus salutaris meus, ut cum frequentatione mysterii tui crescat meæ salutis, & devotionis affectus.

CAPUT V.

De dignitate Sacramenti, & statu Sacerdotali.

VOX DILECTI.

I. Si haberes Angelicam puritatem, & sancti Joannis Baptistæ sanctitatem: non esses dignus hoc Sacramentum accipere, nec tractare.

Non enim hoc debetur meritis hominum, quod homo consecret & tractet Christi Sacramentum, ut sumat in cibum panem Angelorum.

Grande mysterium, & magna dignitas

gnitas Sacerdotum: quibus datum est, quod Angelis non est concessum.

Soli namque Sacerdotes rite in Ecclesia ordinati, potestatem habent celebrandi, & Corpus Christi consecrandi.

Sacerdos quidem minister est Dei, utens verbo Dei, per iussionem & institutionem Dei: Deus autem ibi principalis est auctor, & invisibilis operator, cui subest omne, quod voluerit, & paret omne, quod iusserit.

2. Plus ergo credere debes Deo omnipotenti in hoc excellentissimo Sacramento, quam proprio sensui, aut alicui signo visibili.

Ideoque cum timore & reverentia ad hoc opus est accedendum.

Attende igitur, & vide, cujus ministerium tibi traditum est per impositionem manus Episcopi.

Ecce, Sacerdos factus es, & ad celebrandum consecratus; vide nunc, ut fideliter & devote in suo tempo-

re

re Deo sacrificium offeras, & teipsum irreprehensibilem exhibeas.

Non alleviasti onus tuum, sed arctiori jam alligatus es vinculo disciplinae, & ad majorem teneris perfectionem sanctitatis.

Sacerdos omnibus virtutibus debet esse ornatus, & aliis bonae vitae exemplum praebere.

Ejus conversatio non cum popularibus & communibus hominum viis, sed cum Angelis in caelo, aut cum perfectis viris in terra.

3. Sacerdos sacris vestibus indutus Christi vices gerit, ut Deum pro se, & pro omni populo suppliciter & humiliter roget.

Habet ante se & retro Dominicæ crucis signum, ad memorandam jugiter Christi passionem: Ante se crucem in casula portat, ut Christi vestigia diligenter inspiciat, & sequi ferventer studeat.

Post se cruce signatus est, ut ad-
ver-

versa quælibet ab aliis illata, clementer pro Deo toleret.

Ante se crucem gerit, ut propria peccata lugeat: post se, ut aliorum etiam commissa per compassionem defleat, & se medium inter Deum & peccatorem constitutum esse sciat.

Nec ab oratione & oblatione sancta torpescat, donec gratiam & misericordiam impetrare mereatur.

Quando Sacerdos celebrat, Deum honorat; Angelos lætificat; Ecclesiam ædificat; vivos adjuvat; defunctis requiem præstat; & se omnium bonorum participem efficit.

CAPUT VI.

Interrogatio de exercitio ante Communionem.

VOX DISCIPULI.

I. **C**um tuam dignitatem Domine, & meam vilitatem penso, valde contremisco, & in meipso confundor.

¶

Si enim non accedo, vitam fugio :
& si indigne me ingessero, offensam
incurro.

Quid ergo faciam, Deus meus,
auxiliator meus, & consolator in
necessitatibus?

2. Tu doce me viam rectam : pro-
pone breve aliquod exercitium, fa-
voræ Communioni congruum.

Utile est enim scire, qualiter sci-
licet devote ac reverenter tibi præ-
parare debeam cor meum, ad reci-
piendum salubriter tuum Sacramen-
tum, seu etiam celebrandum tam
magnum & Divinum sacrificium.

CAPUT VII.

*De discussione propriæ conscientiæ, &
emendationis proposito.*

VOX DILECTI.

1. Super omnia cum summa humi-
litate cordis & supplici reve-
rentia, cum plena fide & pia inten-
tione honoris Dei ad hoc Sacramen-
tum

tum celebrandum, tractandum, & sumendum, oportet accedere Deum Sacerdotem.

Diligenter examina conscientiam tuam: & pro posse tuo, vera contritione & humili confessione eam munda & clarifica: ita, ut nil grave habeas, aut scias, quod te remordeat, & liberum accessum impediat.

Habeas displicentiam omnium peccatorum tuorum in generali, & pro quotidianis excessibus magis in speciali doleas & gemas.

Et, si tempus patitur, Deo in secreto cordis cunctas confitere passionum tuarum miserias.

2. Ingemisce & dole, quod adhuc ita carnalis sis & mundanus: tam immortificatus a passionibus: tam plenus concupiscentiarum motibus.

Tam incustoditus in sensibus exterioribus: tam sæpe multis vanis phantasiis implicatus:

Tam multum inclinatus ad exteriora: tam negligens ad interiora.

Tam

Tam levis ad risum & dissolutio-
nem: tam durus ad fletum & com-
punctionem:

Tam promptus ad laxiora, & car-
nis commoda: tam segnis ad rigo-
rem & fervorem:

Tam curiosus ad nova audienda,
& pulchra intuenta: tam remissus
ad humilia & vilia amplectenda:

Tam cupidus ad multa habenda:
tam parcus ad dandum: tam tenax
ad retinendum:

Tam inconsideratus in loquendo:
tam incontinens in tacendo.

Tam incompotus in moribus:
tam importunus in actibus:

Tam effusus super cibum: tam fur-
dus ad Dei verbum:

Tam velox ad quietem: tam tar-
dus ad laborem:

Tam vigilans ad fabulas: tam som-
nolentus ad vigiliis sacras:

Tam festinus ad finem: tam va-
gus ad attendendum:

U

Tam

Tam negligens in Horis persolvendis: tam tepidus in celebrando: tam aridus in communicando.

Tam cito distractus: tam raro tibi bene collectus;

Tam subito commotus ad iram: tam facilis ad alterius displicentiam:

Tam pronus ad iudicandum: tam rigidus ad arguendum:

Tam lætus ad prospera: tam debilis in adversis:

Tam sæpe multa bona proponens & modicum ad effectum perducens.

3. His & aliis defectibus tuis cum dolore & magna displicentia proprie infirmitatis confessis ac deploratis, firmum statue propositum, semper emendandi vitam tuam, & in melius proficiendi.

Deinde cum plena resignatione, & integra voluntate offer teipsum in honorem nominis mei, in ara cordis tui holocaustum perpetuum, corpus tuum scilicet & animam mihi fideliter committendo.

Qua-

Quatenus sic digne merearis ad offerendum Deo sacrificium accedere, & Sacramentum Corporis mei salubriter fuscipere.

4. Non est enim oblatio dignior, & satisfactio major pro peccatis diluendis, quam seipsum pure & integre, cum oblatione Corporis Christi in Missa & in communione Deo offerre.

Si fecerit homo, quod in se est, & vere poenituerit: quotiescunque pro venia & gratia ad me accesserit, *Vivo ego, dicit Dominus, qui nolo mortem peccatoris, sed magis ut convertatur & vivat: quoniam peccatorum suorum non recordabor amplius, sed cuncta ipsi indulta erunt.*

CAPUT VIII.

De oblatione Christi in cruce, & propria resignatione.

VOX DILECTI.

Sicut ego meipsum expansis in cruce manibus, & nudo corpo-

re pro peccatis tuis Deo Patri sponte obtuli, ita ut nihil in me remaneret, quin totum in sacrificium Divinae placationis transfiret.

Ita debes & tu temetipsum mihi voluntarie in oblationem puram & sanctam quotidie in Missa cum omnibus viribus & affectibus tuis, quanto intimius vales, offerre.

Quid magis a te requiro, quam ut te studeas mihi ex integro resignare?

Quidquid præter temetipsum das nihil curo: quia non quæro datum tuum, sed te.

2. Sicut non sufficeret tibi omnibus habitis præter me: ita nec mihi placere poterit, quidquid dederis, te non oblato.

Offer te mihi, & da te totum pro Deo, & erit accepta oblatio.

Ecce! ergo me totum obtuli patri pro te; dedi etiam totum Corpus meum & Sanguinem in cibum, ut totus tuus essem, & tu meus permaneres.

Si autem in te ipso steteris, nec

spont-

sponte te ad voluntatem meam obtuleris, non est plena oblatio, nec integra erit inter nos unio.

Ideo omnia opera tua præcedere debet spontanea tui ipsius in manus Dei oblatio, si libertatem consequi vis & gratiam.

Ideo enim tam pauci illuminati, & liberi intus efficiuntur, quia se ipsos ex toto abnegare nesciunt.

Est firma sententia mea: *Nisi quis renuntiaverit omnibus, non potest meus esse discipulus.* Tu ergo si optas meus esse discipulus, offer te ipsum mihi cum omnibus affectibus tuis.

CAPUT IX.

Quod nos & omnia nostra Deo debemus offerre, & pro omnibus orare.

VOX DISCIPULI.

Domine, omnia tua sunt, quæ in cælo sunt, & in terra.

Desidero meipsum tibi in spontaneam

neam oblationem offerre, & tuus perpetuo permanere.

Domine, in simplicitate cordis mei offero meipsum tibi hodie in servum sempiternum, in obsequium, & in sacrificium laudis perpetuæ.

Suscipe me cum hac sancta oblatione tui pretiosi Corporis, quam tibi hodie in præsentia Angelorum, invisibiliter assistentium offero: ut sit pro me & pro cuncto populo tuo in salutem.

2. Domine, offero tibi omnia peccata & delicta mea, quæ commisi coram te, & sanctis Angelis tuis, a die, quo primum peccare potui usque ad diem hanc, super placabili altari tuo: ut tu omnia pariter incendas & comburas igne charitatis tuæ, & deleas universas maculas peccatorum meorum, & conscientiam meam ab omni delicto emundes; & restituas mihi gratiam tuam, quam peccando amisi; omnia mihi

plene indulgendo, & in osculum pa-
cis me misericorditer assumendo.

3. Quid possum agere pro pecca-
tis meis, nisi humiliter ea confiten-
do & lamentando, & tuam propitia-
tionem incessanter deprecando?

Deprecor te, exaudi me propi-
tius, ubi asto coram te Deus meus.

Omnia peccata mea mihi maxime
displicent: nolo ea unquam amplius
perpetrare: sed pro eis doleo, &
dolebo, quamdiu vixero, paratus
penitentiam agere, & pro posse sa-
tisfacere.

Dimitte mihi Deus, dimitte mi-
hi peccata mea, propter nomen san-
ctum tuum: salva animam meam,
quam pretioso Sanguine tuo rede-
miti.

Ecce committo me misericordiae
 tuae, resigno me manibus tuis.

Age mecum secundum bonitatem
 tuam, non secundum meam mali-
 tiam & iniquitatem.

U 4

4. Of-

4. Offero etiam tibi omnia bona mea, quamvis valde pauca & imperfecta; ut tu ea emendes & sanctifices; ut ea grata habeas, & accepta tibi facias, & semper ad meliora trahas; nec non ad beatum ac laudabilem finem, me pigrum & inutilem homuncionem perducas.

5. Offero quoque tibi omnia pia desideria devotorum, necessitates parentum, amicorum, fratrum, sororum, omniumque charorum meorum, & eorum, qui mihi vel aliis propter amorem tuum benefecerunt.

Et qui orationes & Missas pro se suisque omnibus dici a me desideraverunt & petierunt: sive in carne adhuc vivant, sive jam seculo defuncti sint:

Ut omnes sibi auxilium gratiæ tuæ, opem consolationis, protectionem a periculis, liberationem a peccatis advenire sentiant, & ut ab omnibus

ibus n
gnificas
6. O
fias pl
ter, qu
tristave
vel ali
intuler

Pro
aliquan
gravav
ctis,
nobis
peccat
nes.

Auf
omner
iram,
quid p
fratern

Mis
ferico
gratia
les ex

ibus malis erepti, gratias tibi magnificas læti persolvant.

6. Offero etiam tibi preces & hostias placationis, pro illis specialiter, qui me in aliquo læserunt, contristaverunt, aut vituperaverunt, vel aliquod damnum vel gravamen intulerunt:

Pro his quoque omnibus, quos aliquando contristavi, conturbavi, gravavi, & scandalizavi verbis, factis, scienter vel ignoranter: ut nobis omnibus pariter indulgeas peccata nostra & mutuas offensiones.

Aufer Domine a cordibus nostris omnem suspicionem, indignationem, iram, & disceptationem, & quidquid potest charitatem lædere, & fraternam dilectionem minuere.

Miserere, miserere Domine, misericordiam tuam poscentibus, da gratiam indigentibus: & fac nos tales existere, ut simus digni gratia

tua perfrui, & ad vitam proficiamus
æternam. Amen.

CAPUT X.

*Quod sacra Communio de facili non
est relinquenda.*

VOX DILECTI.

I. **F**requenter recurrendum est ad
fontem gratiæ, & Divinæ mi-
sericordiæ, ad fontem bonitatis &
totius puritatis: quatenus a passio-
nibus tuis & vitiis curari valeas,
& contra universas tentationes &
fallacias diaboli fortior atque vigi-
lantior effici merearis.

Inimicus sciens fructum & reme-
dium maximum in sacra Commu-
nitione positum, omni modo & oc-
casione nititur fideles & devotos,
quantum prævalet, retrahere & im-
pedire.

2. Cum enim quidam sacre Com-
munioni se aptare disponunt, peiores
sathanæ immisiones patiuntur.

Ipsè

Ipse nequam spiritus (ut in Job scribitur) venit inter filios Dei, ut solita illos nequitia perturbet, aut timidos nimium reddat & perplexos: quatenus affectum eorum minuat, vel fidem impugnando auferat: si forte aut omnino Communionem relinquant, aut cum tepore accedant.

Sed non est quidquam curandum de versutiis & phantasiis illius, quantumlibet turpibus & horridis; sed cuncta phantasmata in caput ejus sunt retorquenda.

Contemnendus est miser & deridendus; nec propter insultus ejus & commotiones, quas suscitatur, sacra est omittenda Communio.

3. Sæpe etiam impedit nimia sollicitudo pro devotione habenda & anxietas quædam de confessione facienda.

Age secundum consilium sapientum, & depone anxietatem & scrupulum: quia gratiam Dei impedit, & devotionem mentis destruit.

Propter

Propter aliquam parvam tribulationem vel gravitatem sacram nã dimittas Communionem: sed vade citius confiteri, & omnes offensiones aliis libenter indulge.

Si vero tu aliquem offendisti, veniam humiliter precare, & Deus libenter indulget tibi.

4. Quid prodest diu tardare confessionem, aut sacram differre Communionem?

Expurga te cum primis, expulsa velociter venenum, festina accipere remedium, & senties melius, quam si diu distuleris.

Si hodie propter istud dimittis, cras forsitan aliud majus eveniet: & diu posses a Communionem impediri & magis ineptus fieri.

Quanto citius vales, a præsentibus gravitate & inertia te excutias: quia nihil importat diu anxari, diu cum turbatione transire, & ob quotidiana obstacula se a Divinis sequestrare.

Imo
munio
vem to
Prob
soluti
cipiant
adcirco
jorem
tur.

5. H
tem &
qui sac
liter po

Quar
habetur
ritate
ut etia
ratus,
liceret,

Si qu
tatis gr
causa,

Si an
sum ex
in se e

Imo

Imo plurimum nocet, diu Communionem protelare; nam & gravem torporem consuevit inducere.

Proh dolor! quidam tepidi & dissoluti moras confitendi libenter accipiunt, & Communionem sacram idcirco differri cupiunt, ne ad majorem sui custodiam se dare teneantur.

5. Heu, quam modicam charitatem & debilem devotionem habent, qui sacram Communionem tam faciliter postponunt;

Quam felix ille, & Deo acceptus habetur, qui sic vivit, & in tali puritate conscientiam suam custodit, ut etiam omni die communicare paratus, & bene affectatus esset, si ei liceret, & sine nota agere posset.

Si quis interdum abstinet humilitatis gratia, aut legitima impediente causa, laudandus est de reverentia.

Si autem torpor obrepserit, seipsum excitare debet, & facere quod in se est; & Dominus aderit desiderio

rio suo pro bona voluntate, quam specialiter respicit.

6. Cum vero legitime præpeditus est, habebit semper bonam voluntatem & piam intentionem communicandi, & sic non carebit fructu Sacramenti.

Potest enim quilibet devotus omni die & omni hora, ad spirituales Christi Communionem salubriter sine prohibitione accedere: Et tamen certis diebus, & statuto tempore Corpus sui Redemptoris cum affectuosa reverentia sacramentaliter debet suscipere, & magis laudem Dei & honorem præterendere, quam consolationem quærere.

Nam toties mystice communicatur, & invisibiliter reficitur, quoties incarnationis Christi mysterium, passionemque devote recolit, & in amore ejus accenditur.

7. Qui aliter se non præparat, nisi instante festo, vel consuetudine

ne compellente, sæpius imparatus erit.

Beatus, qui se Domino in holocaustum offert, quoties celebrat aut communicat.

Non sis in celerando nimis prolixus aut festinus, sed serva bonum communem modum, cum quibus vivis.

Non debes aliis generare molestiam & tædium, sed communem servare viam secundum majorum institutionem: & potius aliorum servare utilitati, quam propriæ devotioni vel affectui.

CAPUT XI.

Quod Corpus Christi & sacra Scriptura maxime sint animæ fidelis necessaria.

VOX DISCIPULI.

O dulcissime Domine Jesu, quanta est dulcedo devotæ animæ, tecum epulantis in convivio tuo: ubi non alius cibus manducandus proponi-

ponitur, nisi tu unicus dilectus ejus
super omnia desideria cordis ejus de-
siderabilis!

Et mihi quidem dulce foret in præ-
sentia tua ex intimo affectu lacrymas
fundere, & cum pia Magdalena pedes
tuos lacrymis irrigare.

Sed ubi est hæc devotio? ubi lacry-
marum sanctarum copiosa effusio?

Certe in conspectu tuo & sancto-
rum Angelorum tuorum totum cor
meum ardere deberet, & ex gaudio
flere.

Habeo enim te in Sacramento præ-
sente, quamvis aliena specie
occultatum.

2. Nam in propria & Divina claritate
te conspicere, oculi mei non possent;
sed neque totus in fulgore majestatis
tuæ sublevarer.

In hoc ergo imbecillitati meæ
fulis, quod te sub Sacramento
scondis.

Habeo

Habeo vere & adoro, quem Angeli adorant in cœlo; sed ego adhuc interim in fide, illi autem in specie & sine velamine.

Me oportet contentum esse in lumine veræ fidei, & in ea ambulare, donec aspiret dies æternæ claritatis, & umbræ figurarum inclinentur.

Cum autem venerit, quod perfectum est, cessabit usus Sacramentorum; quia beati in gloria cœlesti non egent medicamine Sacramentali:

Gaudent enim sine fine in præsentia Dei, facie ad faciem gloriam ejus speculantes; & de claritate in claritatem abyssalis Deitatis transformati, gustant Verbum Dei caro factum, sicut fuit ab initio, & manet in æternum.

3. Memor horum mirabilium, grave mihi fit tædium etiam quodlibet spirituale solatium: quia quamdiu Dominum meum aperte in sua gloria non video, pro nihilo duco om-

ne, quod in mundo conspicio & audio.

Testis es tu mihi Deus, quia nulla res me potest consolari, nulla creatura quietare, nisi tu Deus meus, quem desidero aeternaliter contemplari.

Sed non est hoc possibile, durante me in hac mortalitate.

Ideo oportet, ut me ponam ad magnam patientiam & meipsum in omni desiderio tibi submittam.

Nam & Sancti tui, Domine, qui tecum jam in regno caelorum exultant, in fide & patientia magna, dum viverent, adventum gloriae tuae expectabant. Quod illi crederunt, ego credo: quod illi speraverunt, ego spero: quo illi praevererunt, per gratiam tuam me venturum confido.

Ambulabo interim in fide, exemplis confortatus Sanctorum.

Habeo etiam libros sanctos pro consolatio & vitae speculo; atque super

haec or
pro fir

4.

perma

quibus

miseria

In

tus, c

scilice

Deo

Corpu

& con

dibus

Sin

posse

mae e

nis v

Ha

dua,

sanct

Ur

bens

Chri

Al

doct

hae

hæc omnia sanctissimum Corpus tuum
pro singulari remedio & refugio.

4. Duo namque mihi necessaria
permaxime sentio in hac vita, sine
quibus mihi importabilis foret ista
miserabilis vita.

In carcere corporis hujus deten-
tus, duobus me egere fateor, cibo
scilicet & lumine.

Dedisti itaque mihi infirmo sacrum
Corpus tuum ad refectionem mentis
& corporis: & posuisti lucernam pe-
dibus meis, verbum tuum.

Sine his duobus bene vivere non
possem: nam verbum Dei lux ani-
mæ est; & Sacramentum tuum pa-
nis vitæ.

Hæc possunt etiam dici mensæ
duæ, hinc & inde in gazophylacio
sanctæ Ecclesiæ positæ.

Una mensa est sacri altaris, ha-
bens panem sanctum, id est, Corpus
Christi pretiosum:

Altera est divinæ legis, continens
doctrinam sanctam, erudiens fidem

X 4 rectam,

rectam, & firmiter usque ad interiora velaminis, ubi sunt Sancta sanctorum, perducens.

Gratias tibi Domine Jesu, lux lucis æternæ, pro doctrinæ sacra mentis, quam nobis per servos tuos Prophetas & Apostolos, aliosque Doctores, ministrasti.

5. Gratias tibi Creator ac Redemptor hominum, qui ad declarandam toti mundo charitatem tuam, cenam parasti magnam, in qua non agnus typicum, sed tuum sanctissimum Corpus & Sanguinem proposuisti manducandum: lætificans omnes fideles convivio sacro, & calice inebrians salutari, in quo sunt omnes deliciae paradisi, & epulantur nobiscum Angeli sancti, sed suavitate feliciori.

6. O quam magnum & honorabile est officium Sacerdotum, quibus datum est, Dominum majestatis verbis sacris consecrare, labiis benedicere,

mani-

manibus tenere, ore proprio fume-
re, & cæteris ministrare!

O quam mundæ debent esse ma-
nus illæ, quam purum os, quam
sanctum corpus, quam immacula-
tum cor erit Sacerdotis, ad quem to-
ties ingreditur Auctor puritatis!

Ex ore Sacerdotis nihil nisi fan-
ctum, nihil nisi honestum & utile
procedere debet verbum, qui tam
sæpe Christi accipit Sacramentum.

7. Oculi ejus simplices & pudici,
qui Christi Corpus solent intueri,
Manus puræ, & in coelum eleva-
tæ, quæ Creatorem coeli & terræ
solent contrectare.

Sacerdotibus specialiter in Lege
dicitur, *Sancti estote, quoniam ego
sanctus sum Dominus Deus vester.*

8. Adjuvet nos gratia tua omni-
potens Deus, ut qui officium Sacer-
dotale suscepimus, digne ac devo-
te tibi in omni puritate & conscien-
tia bona famulari valeamus.

Et si non possumus in tanta innocentia vitæ conversari, ut debemus: concede nobis tamen digne flere mela, quæ gessimus; & in spiritu humilitatis, ac bonæ voluntatis proposito tibi ferventius de cætero de fervire.

CAPUT XII.

Quod magna diligentia se debeat Communicaturus Christo præparare.

VOX DILECTI.

1. **E**go sum puritatis amator, dador sanctitatis.

Ego cor purum quæro, et ibi locus requietionis meæ.

Para mihi cœnaculum grande fratrum, et faciam apud te Pascha cum discipulis meis.

Si vis, ut veniam ad te: et apud te maneam: expurga vetus fermentum, et munda cordis tui habitaculum.

Exclude totum seculum, & omnem vitiorum tumultum: sede tamquam

quam passer solitarius in tecto, & cogita excessus tuos in amaritudine animæ tuæ.

Omnis namque amans suo dilecto amatori optimum, & pulcherrimum præparat locum, quia in hoc cognoscitur affectus suscipientis dilectum.

2. Scito tamen, te non posse satisfacere huic præparationi ex merito tuæ actionis, etiamsi per integrum annum te præparares, & nihil aliud in mente haberes.

Sed ex sola pietate & gratia mea permitteris ad mensam meam accedere: ac si mendicus ad prandium vocaretur divitis, & ille nihil aliud habeat ad retribuendum beneficiis ejus, nisi se humiliando & ei regratiando.

Fac, quod in te est, & diligenter facito: non ex consuetudine, non ex necessitate, sed cum timore, reverentia, & affectu accipe Corpus dilecti Domini Dei tui, dignantis ad te venire.

Ego sum, qui vocavi, ego iussu fieri; ego supplebo, quod tibi deficit: veni, & suscipe me.

3. Cum gratiam devotionis tribuo, gratias age Deo tuo: non quia dignus es, sed quia tui misertus sum.

Si non habes, sed magis ariditate sentis, insiste orationi, ingemisce & pulsa: nec desistas, donec merearis micam aut guttam gratiæ salutaris accipere.

Tu mei indiges, non ego tui indigeo.

Nec tu me sanctificare venis, sed ego te sanctificare & meliorare venio.

Tu venis, ut ex me sanctificeris & mihi uniaris, ut novam gratiam recipias, & de novo ad emendationem accendaris.

Noli negligere hanc gratiam: semper præpara cum omni diligentia cor tuum, & introduce ad te dilectum tuum.

4. Oportet autem, ut non solum te præpares ad devotionem ante Communionem, sed ut etiam te sollicite conserves in ea post Sacramenti perceptionem. Nec minor custodia post exigitur, quam devota præparatio prius. Nam bona postmodum custodia, optima iterum est præparatio ad majorem gratiam consequendam.

Ex eo quippe valde indispositus quis redditur, si statim fuerit nimis effusus ad exteriora solatia.

Cave a multiloquio, mane in secreto, & fruire Deo tuo: ipsum enim habes, quem totus mundus tibi auferre non potest.

Ego sum, cui te totum dare debes: ita ut jam ultra non in te, sed in me absque omni sollicitudine vivas.

CAPUT XIII.

*Quod toto corde anima devota Christi
unionem in Sacramento affectare
debet.*

VOX DISCIPULI.

Quis mihi det, Domine, ut inveniam te solum, & aperiam tibi totum cor meum, & fruam te, sicut desiderat anima mea: & jam me nemo despiciat, nec ulla creatura me moveat vel respiciat, sed tu solus mihi loquaris, & ego tibi, sicut solet dilectus ad dilectum loqui, & amicus cum amico convivari?

Hoc oro, hoc desidero, ut tibi totus uniar, & cor meum ab omnibus creatis rebus abstraham; magisque per sacram Communionem, ac frequentem celebrationem, cœlestia & æterna sapere discam.

Ah Domine Deus, quando ero tecum totus unitus, & absorptus, meique totaliter oblitus?

Tu

Tu in me, & ego in te; & sic nos pariter in unum manere concede.

2. Vere tu es dilectus meus electus ex millibus, in quo complacuit animæ meæ habitare omnibus diebus vitæ suæ.

Vere tu pacificus meus, in quo pax summa & requies vera, extra quem labor & dolor, & infinita miseria.

Vere tu es Deus absconditus; & consilium tuum non est cum impiis, sed cum humilibus & simplicibus sermo tuus.

O quam suavis est Domine spiritus tuus, qui, ut dulcedinem tuam in filios demonstrares, pane suavissimo, de cœlo descendente, illos reficere dignaris.

Vere non est alia natio tam grandis, quæ habeat Deos appropinquantes sibi, sicut tu Deus noster ades universis fidelibus tuis; quibus ob quotidianum solatium, & cor
eri-

erigendum in cœlum, te tribuis d
edendum & fruendum.

3. Quæ est enim alia gens tam
inclÿta, sicut plebs Christiana?

Aut quæ creatura sub cœlo tam
dilecta, ut anima devota, ad quam
ingreditur Deus, ut pascat eam car
ne sua gloriosa?

O ineffabilis gratia! o admirabi
lis dignatio! amor immensus homi
ni singulariter impensus!

Sed quid retribuam Domino pro
gratia ista, pro charitate tam exi
mia?

Non est aliud, quod gratius do
nare queam, quam ut cor meum
Deo meo totaliter tribuam, & inti
me jungam.

Tunc exultabunt omnia interio
ra mea, cum perfecte fuerit unita
Deo anima mea.

Tunc dicet mihi: Si tu vis esse
mecum, ego volo esse tecum. Et
ego respondebo illi: Dignare Domi
ne

ne manere mecum, ego volo libenter esse tecum.

Hoc est totum desiderium meum, ut cor meum tibi sit unitum.

CAPUT XIV.

De quorundam devotorum ariditate desiderio ad Corpus Christi.

VOX DISCIPULI.

1. **O** quam magna multitudo dulcedinis tuæ Domine, quam abscondisti timentibus te! Quando recorder devotorum aliquorum, ad Sacramentum tuum Domine, cum maxima devotione & affectu accedentium, tunc sæpius in me ipso confundor & erubesco: quod ad altare tuum, & sacræ Communionis mensam tam tepide & frigide accedo:

Quod ita aridus & sine affectione cordis maneo; quod non sum totaliter accensus coram te Deo meo: nec ita vehementer attractus & affectus, sicut multi devoti fuerunt, qui præ nimio desiderio Communionis,

nis,

nis, & sensibili corporis amore, & fletu se non potuerunt abstinere:

Sed ore cordis & corporis pariter ad te Deum fontem vivum medullitus inhiabant, suam esuriam non valentes aliter temperare, nec satiare, nisi Corpus tuum cum omni iucunditate & spirituali aviditate accepissent.

2. O vera ardens fides eorum, probabile existens argumentum sacræ præsentiae tuæ!

Isti enim veraciter cognoscunt Dominum suum in fractione panis, quorum cor tam valide ardet in eis, de Jesu ambulante cum eis.

Longe est a me sæpe talis affectus & devotio, tam vehementis amor & ardor.

Esto mihi propitius Jesu bone, dulcis & benigne: & concede pauperi mendico tuo, vel interdum modicum de cordiali affectu amoris tui in sacra Communionem sentire, ut fides mea magis convalescat; spes
in

in bonitate tua proficiat; & charitas semel perfecte accensa, & cœlesti manna experta, nunquam deficiat.

3. Potens est autem misericordia tua, etiam gratiam desideratam mihi præstare, & in spiritu ardoris, cum dies benèplaciti tui advenerit, me clementissime visitare.

Etenim licet tanto desiderio tam spiritualium devotorum tuorum non ardeo, tamen de gratia tua, illius magis inflammati desiderii desiderium habeo, orans & desiderans, omnium talium fervidorum amatorum tuorum participem me fieri, ac eorum sancto consortio annumerari.

CAPUT XV.

Quod gratia devotionis humilitate & sui ipsius abnegatione acquiritur.

VOX DILECTI.

I. Oportet te devotionis gratiam instanter quærere, desideranter petere, patienter & fiducialiter expectare, gratanter recipere, humili-

militer conservare, studiose cum eo operari, ac Deo tempus & modum supernæ visitationis, donec veniat, committere.

Humiliare præcipue te debes, cum parum aut nihil devotionis interioris sentis; sed non dejici, nec inordinate contristari.

Dat sæpe Deus in uno brevi momento, quod longo negavit tempore: dat quandoque in fine, quod in principio orationis distulit dare.

2. Si semper cito gratia daretur, & pro voto adesset, non esset infirmitas homini bene portabile.

Propterea in bona spe, & humiliter patientia, expectanda est devotionis gratia. Tibi tamen, & peccatis tuis imputa, cum non datur, vel etiam occulte tollitur.

Modicum quandoque est, quod gratiam impedit & abscondit; si tamen modicum, & non potius grande dici debeat, quod tantum bonum prohibet.

Et si hoc ipsum modicum vel grande amoveris, & perfecte vice-
ris, erit, quod petisti.

3. Statim namque, ut te Deo ex toto corde tradideris, nec hoc vel illud pro tuo libitu seu velle quæsieris, sed integre te in ipso posueris, unitum te invenies, & pacatum; quia nil ita bene sapiet & placebit, sicut beneplacitum Divinæ voluntatis.

Quisquis ergo intentionem suam simplici corde sursum ad Deum levaverit, seque ab omni inordinato amore, seu displicentia cujuslibet rei creatæ evacuaverit, aptissimus gratiæ percipiendæ ac dignus devotionis munere erit.

Dat enim Dominus ibi benedictionem suam, ubi vasa vacua invenerit.

Et quanto perfectius infimis quis renuntiat, & magis sibi ipsi per contemptum sui moritur, tanto gratia cele-

celerius venit; copiosius intrat, & altius liberum cor elevat.

4. Tunc videbit, & affluet, & mirabitur, & dilatabitur cor ejus in ipso, quia manus Domini cum eo, & ipse se posuit totaliter in manu ejus usque in seculum. Ecce sic benedicetur homo, qui quærit Deum in toto corde suo, nec in vanum accipit animam suam. Hic in accipiendo sacram Eucharistiam magnam promeretur Divinæ unionis gratiam, quia non respicit ad propriam devotionem, & consolationem, sed ad Dei gloriam & honorem.

CAPUT XVI.

Quod necessitates nostras Christo aperire, & ejus gratiam postulare debemus.

VOX CHRISTI.

1. **O** dulcissime atque amantissime Domine, quem nunc devote desidero suscipere, tu scis infirmitatem

tatem meam, & necessitatem, quam patior; in quantis malis & vitiis jaceo: quam sæpe sum gravatus, tentatus, turbatus, & inquinatus.

Pro remedio ad te venio, pro consolatione & levamine te deprecor.

Ad omnia scientem loquor, cui manifesta sunt omnia interiora mea, & qui solus potes me perfecte consolari, & adjuvare.

Tu scis, quibus bonis indigeo præ omnibus, & quam pauper sum in virtutibus.

2. Ecce, sto ante te pauper & nudus, gratiam postulans, & misericordiam implorans.

Refice esurientem mendicum tuum, accende frigiditatem meam igne amoris tui, illumina cæcitatem meam claritate præsentiae tuæ.

Verte mihi omnia terrena in amaritudinem, omnia gravia & contraria in patientiam; omnia infima & creata in contemptum & oblivionem.

Erige

Erige cor meum ad te in cœlum,
& ne dimittas me vagari super te-
ram.

Tu solus mihi ex hoc jam dulcedo-
cas usque in seculum; quia tu solus
cibus & potus meus, amor meus
& gaudium meum, dulcedo mea
& totum bonum meum.

3. Utinam me totaliter ex tua præ-
sencia accendas, comburas, & in
te transnutes; ut unus tecum effi-
ciar spiritus, per gratiam internæ
unionis, & liquefactionem ardentis
amoris!

Ne patiaris me jejunum & aridum
a te recedere, sed operare mecum
misericorditer, sicut sæpius opere-
tus es cum Sanctis tuis mirabilitè.

Quid mirum, si totus ex te igne
scerem, & in meipso deficerem; cum
tu sis ignis semper ardens, & nun-
quam deficiens; amor corda purifi-
cans, & intellectum illuminans?

CAPUT XVII.

De ardenti amore, & vehementi affectu suscipiendi Christum.

VOX DISCIPULI.

I. **C**um summa devotione & ardenti amore, cum toto cordis affectu & fervore, desidero te Domine suscipere, quemadmodum multi Sancti, & devotæ personæ, in communicando te desideraverunt, qui tibi maxime in sanctitate vitæ placuerunt, & in ardentissima devotione fuerunt.

O Deus meus, amor æternus, totum bonum meum, felicitas interminabilis, cupio te suscipere cum vehementissimo desiderio, & dignissima reverentia, quam aliquis Sanctorum unquam habuit, & sentire potuit.

2, Et licet indignus sim omnia illa sentimenta devotionis habere, tamen offero tibi totum cordis mei

Y

affe-

affectum, ac si omnia illa gratissime inflammata desideria solus habere excellere.

Sed & quaecumque potest pius mens concipere & desiderare, hæc omnia tibi cum summa veneratione & intimo fervore præbeo & offero.

Nihil opto mihi reservare, sed mecum & omnia mea tibi sponte & libentissime immolare.

Domine Deus meus, creator meus, & redemptor meus, cum tali affectu, reverentia, laude & honore; cum tali gratitudine: dignitate, & amore; cum tali fide, spe & puritate, te affecto hodie suscipere, sicut te suscepit & desideravit sanctissima mater tua, gloriosa virgo Maria, quando Angelo evangelizanti sibi incarnationis mysterium, humiliter ac devote respondit: *Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum.*

3. Et sicut beatus præcursor tuus
excellentissimus Sanctorum Joannes
Baptista in præsentia tua lætabun-
tus exultavit in gaudio Spiritus
sancti, dum adhuc maternis claude-
retur visceribus: & postmodum cer-
nens inter homines Jesum ambulan-
tem, valde se humilians, devoto
affectu dicebat: *Amicus autem*
sponsi, qui stat, Et audit eum, gau-
dio gaudet propter vocem sponsi: sic
ego magnis & sacris desideriiis opto
inflammari, & tibi ex toto corde me-
ipsum præsentare.

Unde & omnium devotorum cor-
dium jubilationes, ardentis affe-
ctus, mentales excessus, ac super-
naturales illuminationes, & coeli-
stias visiones tibi offero & exhibeo,
cum omnibus virtutibus & laudibus
ab omni creatura in cælo & in ter-
ra celebratis, & celebrandis, pro
me & omnibus mihi in oratione com-
mendatis; quatenus ab omnibus dig-
ne

ne lauderis, & in perpetuum glorificeris.

4. Accipe vota mea Domine Deus meus, & desideria infinitæ laudationis, ac immensæ benedictionis, ac gratiæ tibi, secundum multitudinem ineffabilis magnitudinis tuæ jure debentur.

Hæc tibi reddo, & reddere desidero per singulos dies & momenta temporum; atque ad reddendum tecum tibi gratias & laudes omnes coelestes spiritus, & cunctos fideles tuos, precibus & affectibus invito & exoro.

5. Laudent te universi populi, tribus, & linguæ; & sanctum ac mellifluum nomen tuum cum summa jubilatione, & ardenti devotione magnificent.

Et quicumque reverenter ac devote altissimum Sacramentum tuum celebrant, & plena fide recipiunt, gratiam & misericordiam apud te

venire mereantur, & pro me peccatore suppliciter exorent.

Cumque optata devotione, ac fruibili unione potiti fuerint. & benedictionis de consolati, ac mirifice refecti, de sacra mensa coelesti abscesserint, mei pauperis recordati dignentur.

CAPUT XVIII.

Quod homo non sit curiosus scrutator Sacramenti, sed humilis imitator Christi, subdendo sensum sacrae fidei.

VOX DILECTI.

I. Cavendum est tibi a curiosa & inutili perscrutatione hujus profundissimi Sacramenti, si non vis in dubitationis profundum submergi.

Qui scrutator est majestatis, operietur a gloria. Plus valet Deus operari, quam homo intelligere potest

potest. Tolerabilis, pia & humilis
 inquisitio veritatis, parata semper
 doceri, & per fanas Patrum senten-
 tias studens ambulare.

2. Beata simplicitas, quæ difficil-
 es quæstionum relinquit vias, &
 plana ac firma pergit semita man-
 datorum Dei.

Multi devotionem perdiderunt,
 dum altiora scrutari voluerunt.

Fides a te exigitur & sincera vi-
 ta; non altitudo intellectus, neque
 profunditas mysteriorum Dei.

Si non intelligis, nec capis, quæ
 infra te sunt: quomodo comprehen-
 des, quæ supra te sunt?

Subdere Deo, & humilia sensum
 tuum fidei, & dabitur tibi scientiæ
 lumen, prout tibi fuerit utile &
 necessarium.

3. Quidam graviter tentantur, de
 fide & Sacramento: sed non est
 hoc

hoc ipsis imputandum, sed ini-
mico.

Noli curare, noli disputare cum
cogitationibus tuis, nec ad immif-
sas a diabolo dubitationes responde;
sed crede verbis Dei, crede sanctis
ejus & Prophetis, & fugiet a te
nequam inimicus.

Sæpe multum prodest, quod talia
sustinet Dei servus.

Nam infideles & peccatores non
tentat, quos secure jam possidet;
fideles autem devotos variis modis
tentat & vexat.

4. Perge ergo cum simplici & in-
dubitata fide, & cum supplici reve-
rentia ad Sacramentum accede.

Et quidquid intelligere non va-
les, Deo omnipotenti secure com-
mitte.

Non fallit te Deus; fallitur, qui nec
sibi ipsi nimium credit. rum

Graditur Deus cum simplicibus; Si
revelat se humilibus; dat intelle- te a
ctum parvulis; aperit sensum pu- non
ris mentibus, & abscondit gratiam dice

Ratio humana debilis est, & fal-
li potest; fides autem vera falli non
potest.

5. Omnis ratio, & naturalis in-
vestigatio fidem sequi debet, non
præcedere, nec infringere.

Nam fides & amor ibi maxime
præcellunt, & occultis modis in
hoc sanctissimo & superexcellenti-
mo Sacramento operantur.

Deus æternus & immensus, in-
finitæque potentiae facit magna &
inscrutabilia in coelo & in terra.
nec

nec est investigatio mirabilium operum ejus.

Si talia essent opera Dei, ut facile ab humana ratione caperentur, non essent mirabilia nec ineffabilia dicenda.

INDEX CAPITUM
IV. LIBRORUM.

De Imitatione Christi.

LIBER PRIMUS.

Caput I.

*De Imitatione Christi, & contemp-
tu omnium vanitatum mundi.*
Pag. 3

Caput II.

De humili sentire sui ipsius. 6

Caput III.

De Doctrina veritatis. 8

Caput IV.

De providentia in agendis. 13

Caput V.

*De Lectione sanctarum Scriptura-
rum.* 14
Cr.

I n d e x.

Caput VI.

De inordinatis affectionibus. Pag. 16

Caput VII.

De vana spe, Et elatione fugienda.

17

Caput VIII.

De cavenda nimia familiaritate.

19

Caput IX.

De Obedientia, Et subiectione.

20

Caput X.

De cavenda superfluitate verborum.

22

Caput XI.

*De pace acquirenda, Et zelo profi-
ciendi.*

23

Caput XII.

De utilitate adversitatis.

27

Caput XIII.

De tentationibus reprimendis.

28

Ca-

UM

isti.

contem-
mundi.

Pag. 3

6

8

13

riptura-

14

Ca-

I n d e x.

Caput XIV.

De temerario iudicio vitando.

Pag. 33

Caput XV.

De operibus ex charitate factis.

35

Caput XVI.

De sufferentia defectuum aliorum.

37

Caput XVII.

De Monastica vita.

39

Caput XVIII.

De exemplis Sanctorum Patrum.

41

Caput XIX.

De exercitiis boni Religiosi.

44

Caput XX.

De amore solitudinis, & silentii.

49

Caput XXI.

De compunctione cordis.

55

Ca.

I n d e x.

Caput XXII.

De consideratione humane miserie.
Pag. 58

Caput XXIII.

De meditatione mortis. 64

Caput XXIV.

De iudicio & poenis peccatorum. 69

Caput XXV.

*De ferventi emendatione totius vite
nostræ.* 75

LIBER SECUNDUS.

Caput I.

De interna conversatione. 84

Caput II.

De humili submissione. 90

Caput III.

De bono pacifico homine. 92

Z

Ca-

do.
Pag. 33
actis. 35
aliorum. 31
39
Patrum. 40
44
3 silentii. 49
55
Cr.

I n d e x.

Caput IV.

De pura mente & simplici intentione. De
Pag. 94

Caput V.

De propria consideratione. 96

Caput VI.

De lætitia bonæ conscientie. 99

Caput VII.

De amore Jesu super omnia. 101

Caput VIII.

De familiari amicitia Jesu. 103

Caput IX.

De carentia omnis solatii. 107

Caput X.

De gratitudine pro gratia Dei. 113

Caput XI.

De paucitate amatorum Crucis Jesu. Qu
117
Cr

I n d e x.

Caput XII.

De regia via sanctæ Crucis. Pag. 121

LIBER TERTIUS.

Caput I.

*De interna Christi locutione ad ani-
mam fidelem. 132*

Caput II.

*Quod veritas intus loquitur sine stre-
pitu verborum. 134*

Caput III.

*Quod verba Dei cum humilitate sunt
audienda: Et quod multi ea non
ponderant. 136*

ORATIO.

*Ad impetrandam devotionis gratiam.
139*

Caput IV.

*Quod in veritate, Et humilitate coram
Deo conversandum est. 141*

Z 2

Ca-

I n d e x.

Caput V.

De mirabili effectu divini amoris.

Pag. 144

O R A T I O.

Pro amore Dei impetrando.

148

Caput VI.

De probatione veri amoris.

149

Caput VII.

De occultanda gratia, sub humilitatis custodia.

153

Caput VIII.

De vili aestimatione sui ipsius in oculis Dei.

158

Caput IX.

Quod omnia ad Deum, sicut ad finem ultimum sunt referenda.

160

Caput X.

Quod spreto mundo, dulce est serviri Deo.

162

Ca-

I n d e x.

Caput XI.

amoris.
Pag. 144 *Quod desideria cordis examinanda sunt,*
Et ponderanda. Pag. 166.

Caput XII.

148 *De informatione patientiæ, Et lucta-*
mine adversus concupiscentias. 168.

Caput XIII.

149 *De obedientia humilis subditi, ad*
exemplum Jesu Christi. 171

Caput XIV.

humilitate
153 *De occultis Dei judiciis considerandis,*
ne extollamur in bonis. 174.

Caput XV.

in oculis
158 *Qualiter standum sit, ac dicendum,*
in omni re desiderabili. 176.

O R A T I O.

ad finem
160 *Pro beneplacito Dei perficiendo.*
178.

Caput XVI.

et serviri
162
Ca-
Quod verum solatium in solo Deo est
quærendum. 179

Z

Ca-

I n d e x.

Caput XVII.

Quod omnis sollicitudo in Deo statuenda sit. Pag. 181

Caput XVIII.

Quod temporales miserie, exemplo Christi, æquanimiter sunt ferenda. 183

Caput XIX.

De tolerantia injuriarum, & quis vultus patiens probetur. 186

Caput XX.

De confessione propriæ infirmitatis, & hujus vitæ miseriis. 189

Caput XXI.

Quod in Deo super omnia bona, & dona requiescendum est. 192

Caput XXII.

De recordatione multiplicium beneficiorum Dei. 197

Ca.

I n d e x.

Caput XXIII.

*De quatuor magnam importantibus
pacem. Pag. 201*

O R A T I O.

Contra malas cogitationes. 203

O R A T I O.

Pro illuminatione mentis. 203

Caput XXIV.

*De evitacione curiosæ inquisitionis su-
per alterius vita. 205*

Caput XXV.

*In quibus firma pax cordis, & verus
profectus consistit. 207*

Caput XXVI.

*De eminentia liberæ mentis, quam sup-
plex oratio magis meretur, quam
lectio. 210*

Caput XXVII.

*Quod privatus amor a summo bono
maxime retardat. 212*

Z 4

ORA-

*Deo sta-
Pag. 181*

*exemplo
ferenda.
183*

*quis vi-
186*

*itatis, &
189*

*ona, &
192*

*n benefi-
197
Ca*

I n d e x.

O R A T I O.

Pro purgatione mentis. Pag. 214

Caput XXVIII.

Contra linguas obtrectatorum. 215

Caput XXIX.

Qualiter instante tribulatione Deus invocandus est, & benedicendus. 216

Caput XXX.

De Divino petendo auxilio, & confidentia recuperandæ gratiæ. 218

Caput XXXI.

De neglectu omnis creaturæ, ut Creator possit inveniri. 223

Caput XXXII.

De abnegatione sui, & abdicatione omnis cupiditatis. 227

Caput XXXIII.

De instabilitate cordis, & de intentione finali ad Deum habenda. 229

Ca.

I n d e x.

Caput XXXIV.

Pag. 214 *Quod amanti sapit Deus super omnia,
& in omnibus.* Pag. 231

Caput XXXV.

n. 215 *Quod non est securitas a tentatione in
hac vita.* 234

Caput XXXVI.

e Deus in-
us. 216 *Contra vana hominum iudicia.* 236

Caput XXXVII.

& confi-
218 *De pura & integra resignatione sui,
ad obtinendam cordis libertatem.* 238

Caput XXXVIII.

ut Crea-
223 *De bono regimine in externis, & re-
cursu ad Deum in periculis.* 241

Caput XXXIX.

odicatione
227 *Quod homo non sit importunus in ne-
gotiis.* 243

Z 5

Ca-

I n d e x.

Caput XL.

*Quod homo nihil boni ex se habet, &
de nullo gloriari potest. Pag. 244*

Caput XLI.

*De contemptu omnis temporalis hono-
ris. 248*

Caput XLII.

*Quod pax non est ponenda in homini-
bus. 249*

Caput XLIII.

*Contra vanam & secularem scientiam.
251*

Caput XLIV.

*De non attrahendo sibi res exteriores.
253*

Caput XLV.

*Quod omnibus non est credendum: &
de facili lapsu verborum. 255*

Caput XLVI.

*De confidentia in Deo habenda, quan-
do insurgunt verborum jacula.
259*

Ca

I n d e x.

Caput XLVII.

Quod omnia gravia pro æterna vita
sunt toleranda. Pag. 263.

Caput XLVIII.

De die æternitatis, & hujus vitæ an-
gustiis. 266

Caput XLIX.

De desiderio æternæ vitæ: & quan-
ta sint certantibus bona promissa. 271

Caput L.

Qualiter homo desotatus se debet in ma-
nus Dei offerre. 277

Caput LI.

Quod humilibus insistendum est operi-
bus, cum deficitur a summis. 282

Caput LII.

Quod homo non reputet se consolatio-
ne dignum, sed magis verberibus. 284

Ca-

habet, &
Pag. 244

alis hono-
248

n homini-
249

scientiam.
251

exteriores.
253

adum: &
255

ta, quan-
jacula.

259

Ca-

I n d e x.

Caput LIII.

Quod gratia Dei non miscetur terrena sapientibus. Pag. 287

Caput LIV.

De diversis motibus naturæ & gratiæ. 290

Caput LV.

De corruptione naturæ, & efficacia gratiæ divinæ. 296

Caput LVI.

Quod nos ipsos abnegare, & Christum imitari debemus per crucem. 301

Caput LVII.

Quod homo non sit nimis dejectus, quando in aliquos labitur defectus. 304

Caput LVIII.

De altioribus rebus & occultis judiciis Dei non scrutandis. 307
Ca.

I n d e x.

Caput LIX.

*Quod omnis spes & fiducia in solo Deo
est figenda.*

Pag. 314

LIBER QUARTUS.

Caput I.

*Cum quanta reverentia Christus sit
suscipendus.*

320

Caput II.

*Quod magna bonitas & charitas Dei
in Sacramento exhibetur homini.*

329

Caput III.

Quod utile sit sæpe communicare.

334

Caput IV.

*Quod multa bona præstantur devote
communicantibus.*

338

Caput V.

*De dignitate Sacramenti, & statu
Sacerdotali.*

343

Aa

Ca-

I n d e x.

C A P U T VI.

*Interrogatio de exercitio ante Com-
munionem. Pag. 346*

C A P U T VII.

*De discussione propriæ conscientie, &
emendationis proposito. 347*

C A P U T VIII.

*De oblatione Christi in cruce, & pro-
pria resignatione. 351*

Caput IX.

*Quod nos & omnia nostra Deo debe-
mus offerre, & pro omnibus orare. 353*

Caput X.

*Quod sacra Communio de facili non
est relinquenda. 358*

Caput XI.

*Quod Corpus Christi & sacra Scri-
ptura maxime sint animæ fidei ne-
cessaria. 363*

Ca.

I n d e x.

Caput XII.

*Quod magna diligentia se debeat Com-
municaturus Christo præparare.
Pag. 370*

Caput XIII.

*Quod toto corde anima devota Christi
unionem in Sacramento affectare de-
bet. 374*

Caput XIV.

*De quorundam devotorum ardenti de-
siderio ad Corpus Christi. 377*

Caput XV.

*Quod gratia devotionis humilitate &
sui ipsius abnegatione acquiritur.
379*

Caput XVI.

*Quod necessitates nostras Christo ape-
rire, & ejus gratiam postulare de-
bemus. 382*

A a 2.

Ca-

*nte Com-
Pag. 346*

*ntia, &
347*

*& pro-
351*

*Deo debe-
s orare.
353*

*facili non
358*

*ra Scri-
ideli ne-
363
Ca-*

I n d e x.

Caput XVII.

De ardenti amore, & vehementi affectu suscipiendi Christum. Pag. 385

Caput XVIII.

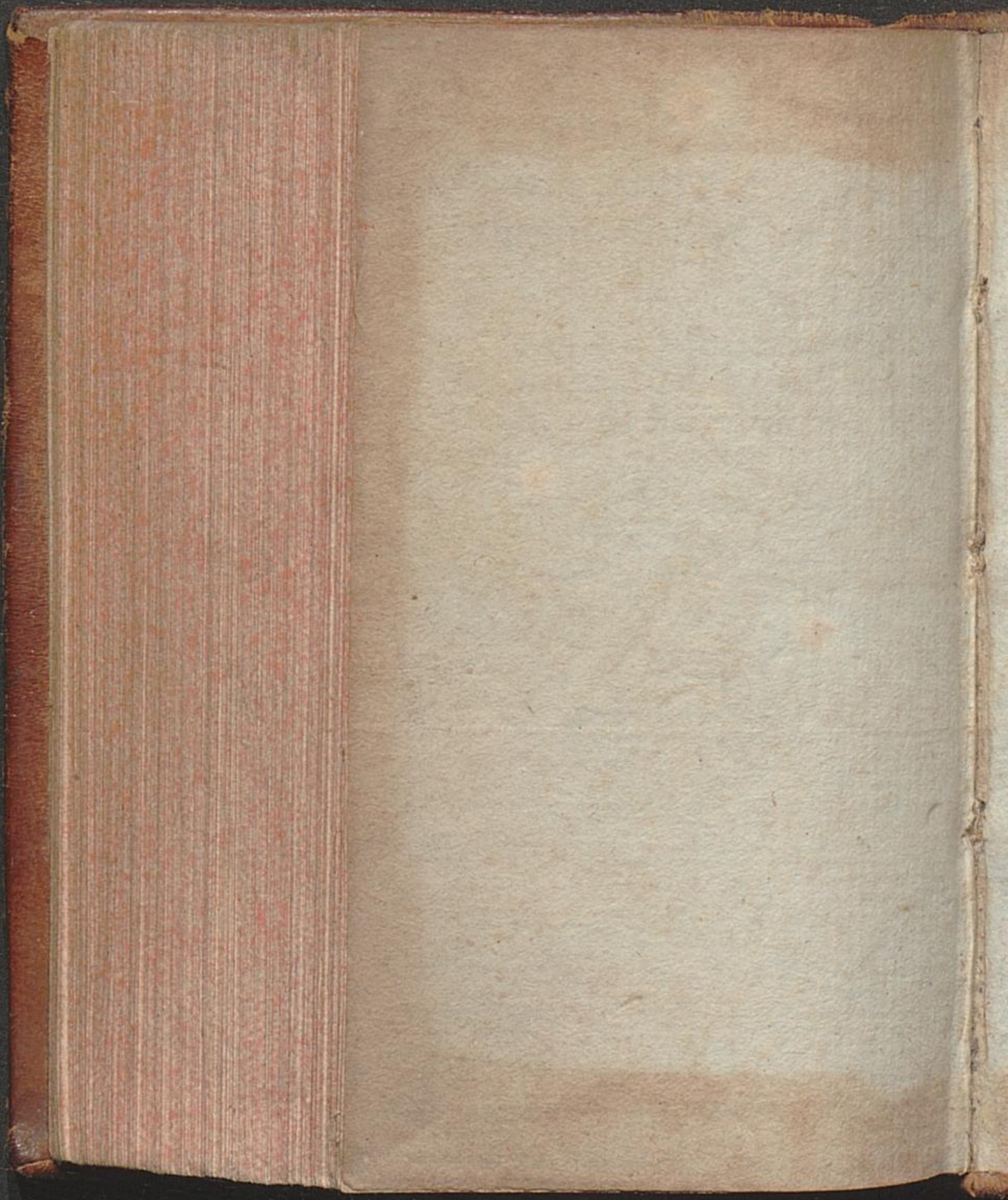
Quod homo non sit curiosus scrutator Sacramenti, sed humilis imitator Christi, subdendo sensum sacrae fidei. 389

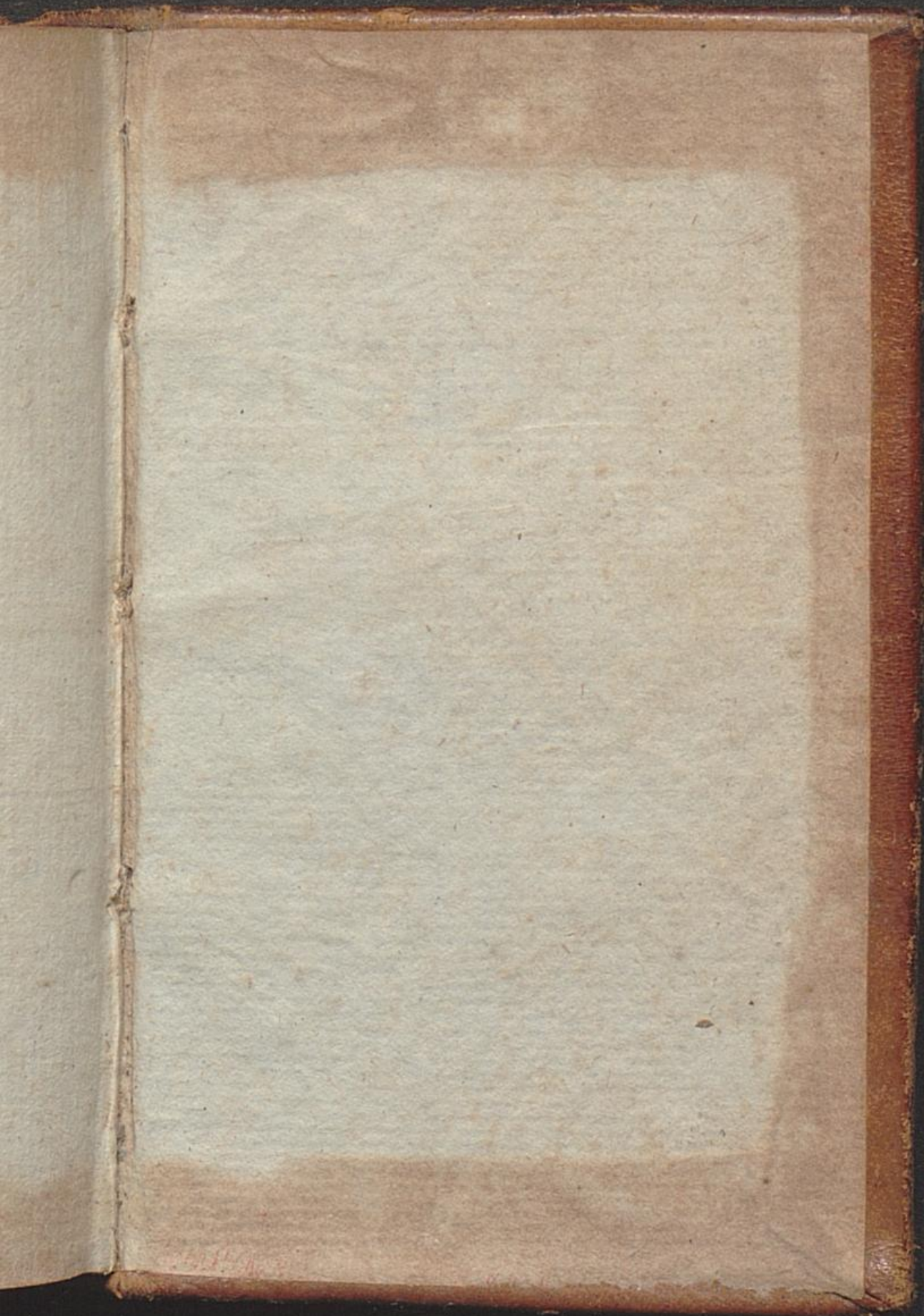
FINIS.

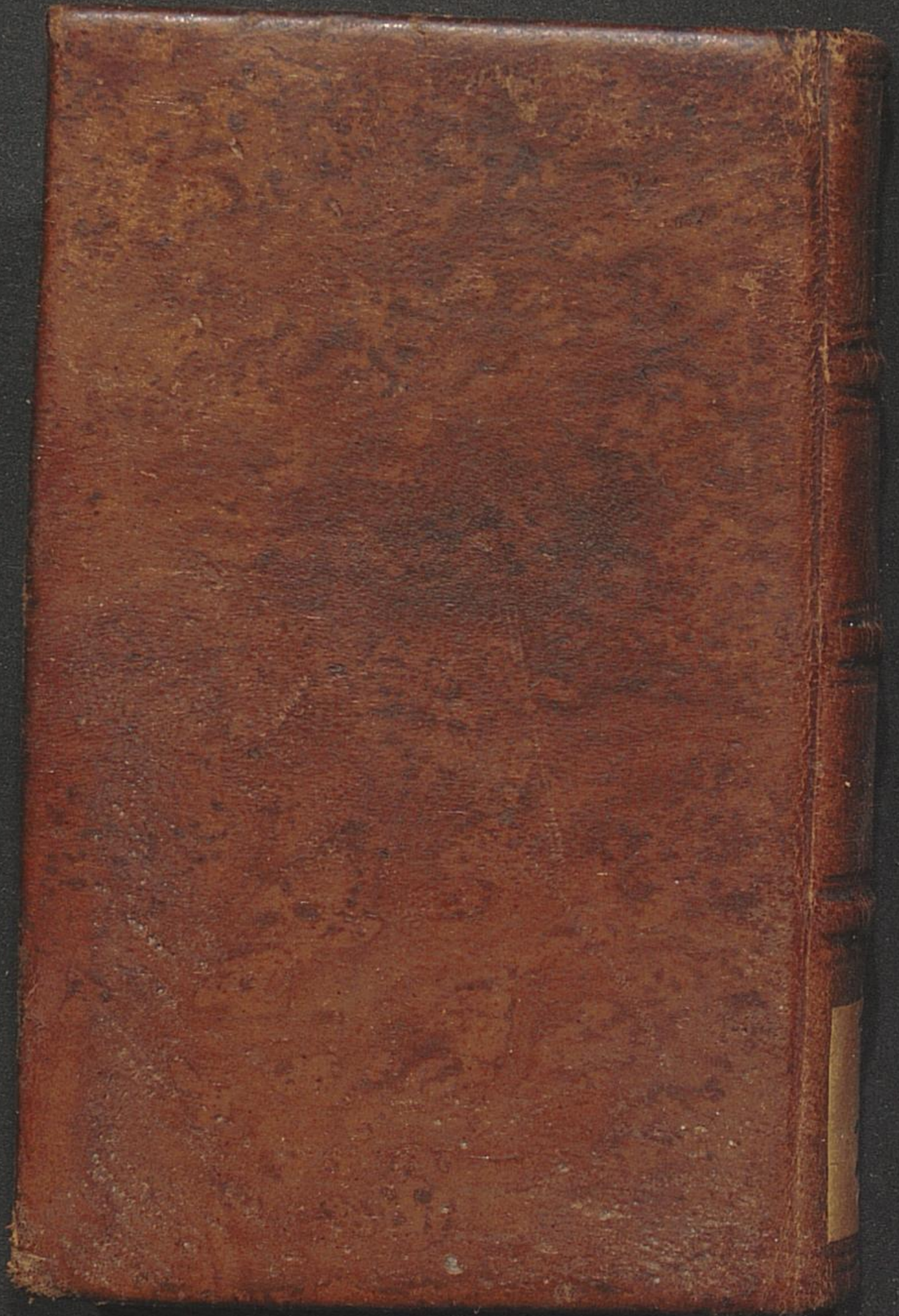

enti af-
lag. 385

rutator
mitator
sacra
389

Th
2622